

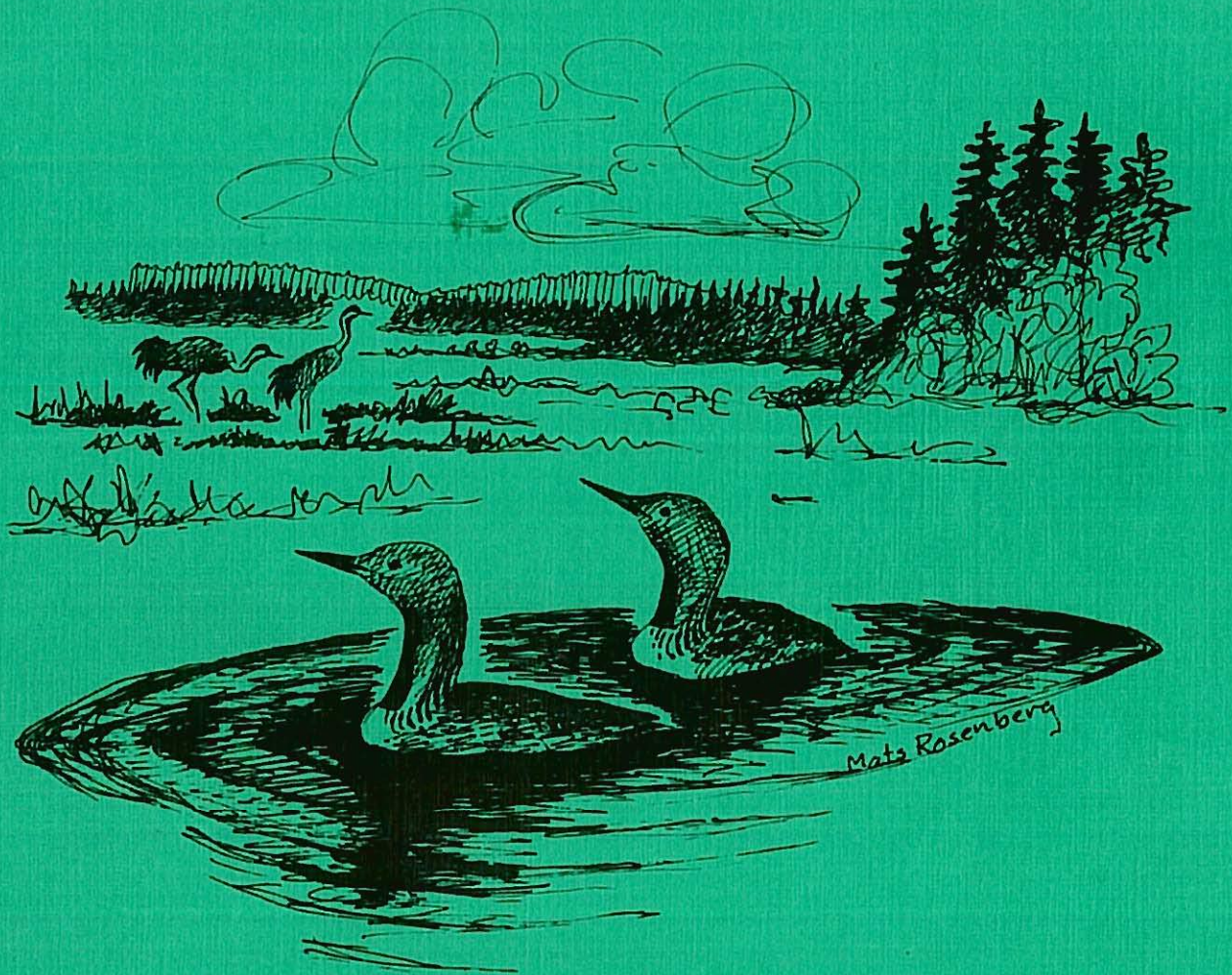
REFEX

FÅGELMYRRAR

I ÖREBRO LÄN

INVENTERING 1981

AV LEIF SANDGREN

LÄNSSTYRELSEN I ÖREBRO LÄN
NATURVÅRDSENHETEN

Publikation 1982:1

NÄRKES ORNITOLOGISKA
FÖRENING

FÖRORD

Närkes Ornitologiska Förening fick år 1981 i uppdrag av länsstyrelsen i Örebro län att genomföra en ornitologisk inventering av myrvar i länet.

Som totalansvarig och sammanhållande utsåg föreningen Leif Sandgren. Urvalet av myrvar har gjorts av Mats Rosenberg på länsstyrelsen och Leif Sandgren tillsammans. Föreningens lokalombud medverkade aktivt i att värva inventerare. Med hjälp av länsstyrelsen kunde Christer Klingberg förse 40-talet inventerare med kartmaterial. Fotogruppen Pro Natura har ställt sitt rika bildmaterial till förfogande för denna rapport.

Utvärderingen av resultatet och bedömningen av skyddsklassningen har skett gemensamt av föreningens ansvarige och naturvårdsenheten vid länsstyrelsen.

Ett antal privatpersoner har hört av sig med synpunkter om inventeringen och tips om myrvar och fågelobservationer.

Utskrift och tryckning har ombesörjts av länsstyrelsen.

Ett varmt tack till alla inventerare och till alla andra som på något sätt medverkat i genomförandet av inventeringen.

Örebro i oktober 1981

Leif Sandgren
Närkes Ornitologiska Förening

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRORD.....	1
INLEDNING.....	3
SAMMANFATTNING.....	3
FOTOBILAGA.....	9
SYFTE.....	15
INVENTERINGSMETODIK.....	15
Urval.....	15
Genomförande.....	16
Utvärdering och klassning.....	16
MYRTYPER - MYRSTRUKTURER.....	19
MELLANSVENSKA MYRFÅGLARS UTBREDNING.....	21
MYRBESKRIVNINGAR.....	25
Förklaringar och definitioner.....	25
Översiktskarta.....	26
Förteckning över inventerade myrar.....	27
Ljusnarsbergs kommun.....	30
Hällefors kommun.....	34
Lindesbergs kommun.....	52
Karlskoga kommun.....	56
Nora kommun.....	64
Örebro kommun.....	70
Kunla kommun.....	90
Degerfors kommun.....	94
Laxå kommun.....	108
Hallsbergs kommun.....	118
Askersunds kommun.....	124
BEARBETNING OCH KOMMENTARER.....	126
LITTERATURFÖRTECKNING.....	132
BILAGA 1.....	134
BILAGA 2.....	135

INLEDNING

Hotet om torvtäkt i stor skala på våra torvmossar har ökat drastiskt i takt med energikrisen under de senaste åren.

Många kommuner planerar utbyggnad av fjärrvärmenät och övergång från importerad olja till inhemska bränslen såsom torv, energiskogar och andra. Företag och enskilda markägare i länet har redan ansökt om koncession att få undersöka eller bryta torv på flera av länets mossar. Översiktliga utredningar om tillgångarna på inhemska bränslen och hur dessa skulle kunna utnyttjas planeras.

Samtidigt som exploateringstrycket har ökat har emellertid också förståelsen för bevarande av naturområden och skydd för djur- och växtarter ökat liksom förståelsen för bevarandet av sociala och allmän-ekologiska värden.

Mot den bakgrunden och som komplement till en tidigare undersökning av bl a myrarnas hydrotopografiska förhållanden bedömde länsstyrelsen det som angeläget att öka kunskapen om fågellivet på myrarna.

SAMMANFATTNING

I detta kapitel sammanfattas resultaten från fågelinventering år 1981 på myrar i Örebro län.

Inventeringen har genomförts av medlemmar i Närkes Ornitologiska Förening.

52 myrar har inventerats med linjetaxeringsmetoden och 40 inventerare har deltagit i fältarbetet.

Den inventerade myrytan uppgår till drygt 92 km² och fördelas på kommunerna på följande sätt:

Kommun	Antal	Inventerad areal (ha)
Ljusnarsberg	2	280
Hällefors	9	1 230
Lindesberg	2	200
Karlskoga	5	535
Nora	4	400
Örebro	10	2 930
Kumla	2	640
Degerfors	9	1 640
Laxå	5	920
Hallsberg	3	260
Askersund	1	150
Värmlands län	del av myr	80
<hr/>		
Totalt	52	9 265
<hr/>		

Myrarnas storleksfördelning:

areal	<50	50 - 100	101 - 500	>500	Summa
antal	4	19	27	2	52

De allra flesta av de inventerade myrarna är mellan 50 och 500 ha, endast två är större än 500 ha (600 ha resp 1 700 ha).

Resultatsammanställning

I tabellerna på följande tre sidor redovisar jag de gjorda fågelobservationerna.

Varje myr redovisas för sig med nummer och namn.

Tabellerna upptar de mer typiska myrfåglar som observerats.

Dessutom finns en kolumn för arealen samt en kolumn för den skyddsklass som referensgruppen enats om.

Arturvalet förtjänar en kommentar:

Arterna är med få undantag desamma som i kapitlet "Mellansvenska myrfåglars utbredning". I tabellens kolumn "Andra arter" återfinns några som inte är typiska myrfåglar, som har observerats enstaka gånger och/eller kan tänkas häcka på annat håll men vara beroende av myren som jaktmark. Slaguggla har ej tagits med på grund av sekretesskäl. Den finns på några få myrar i länets norra delar.

4 myrar har bedömts ha mycket stora värden och placerats i klass 1.

Römyren - Rosta mossen	210 ha
Knuthöjdsmossen	330 ha
Skagerhultsmossen	1 700 ha
Stora Gåssjömossen	<u>600 ha</u>
	2 840 ha

10 myrar har bedömts ha stora ornitologiska värden och placerats i klass 2. Totala ytan utgör 1 625 ha.

28 myrar har bedömts ha betydande ornitologiska värden och placerats i klass 3. Totala ytan utgör 3 560 ha.

Resultatsammanställning

Kommuner

- Lj=Ljusnarsberg
- Hä=Hällefors
- Li=Lindesberg
- Ka=Karlskoga
- No=Norå

	Smålam	Kanadagås	Gräsand	Kricka	Knipa	Ormråk	Fiskjuse	Örre	Tjäder	Trana	Ljungbjörre	Torsvipa	Skodsnäppa	Gröbena	Storsjö	Enkelbeckasin	Andpölatka	Gulärla	Buskskvätta	Savspärr	Andra arter	Areal ha	Skydds-klass
Lj 1 Komoramossen					1p		30		1p	3p		1p	3p	2p	4p	10p	20p	4p	10p			110	2
2 Salbomossen	1p			1p		1p	5		2	1p	2p	2	1p	1p	1p	1	x	3p				170	3
Hä 3 Sifilmossen	1	1p	3p	2p			x	1		5p	1p		5p	2p			9p	6p	1p	2p	Svarthakedopping 1 Gluttsnäppa 1	120	2
4 Västeråsmossen		1					x		1p	1p			1p	1			6p	1			Korp 1 Duvhök 1	150	3
5 Björnhöjds. Tomm. 1p							x	1	1p	5p	3p		5p	1p	1p	2p	8p	5p	1			190	2
6 Bergkarlsmossen	1	1p	2p	1			x			1p	1p	1				1p		1p	1p			30	3
7 Dammsossen	1p				1		x		1p	1p	1			1p	1p	4p	2p	2p	2p		Korp 1	70	3
8 Römyren-Rostam.	2p	1p	1	1	1	1p	60	1	1p	15p	5p		10p	2	10p	2p	25p	2p	15p		Tornfalk 1, Varfågel 1p Gluttsnäppa 1	210	1
9 Knuthöjdsossen	5p	7p	8p	5p			12	1	1	1p	4p	2	3p	5p	2p		6p	2p	1p	2p	Varfågel 1, Videsparv 1 Gluttsnäppa 3p,	330	1
10 Hammarmossen	1p	2p	1p	2p			x		3p	4p	1	2	1p	3p	x	x	x	2p				160	3
11 Tattarmossen							14		1p	1p							1p					50	3
Li12 Dammsossen				2			10	1	1p	1p							5p	1p	1		Korp 1	50	3
13 Storm-SpeImossen	1p	1p	1p				4	1p	3p	3p	1p	5p					13p	1p				150	3
Ka14 Boviksmossen	1p	1p	1p	1p			8	1	2p	2p				4p	2p	30p	20p		2p			130	2
15 Trangärdet	1p					1p	10	1p	1p												(komplettering)	110	2
16 Fallmossen	1p		1p				5	1	1p	1p		1p										150	3
17 Boforsmossen		1	1p				-	1p	1p	1	1				20p	5p						120	3
18 Dammsossen	1p						-	4						1p								25	-
No19 Långsmossen							-		1p								7p					40	-
20 Dammsossen		1p					14		1p	1p		3p				12p	2p				Varfågel 2	75	3

Resultatsammanställning

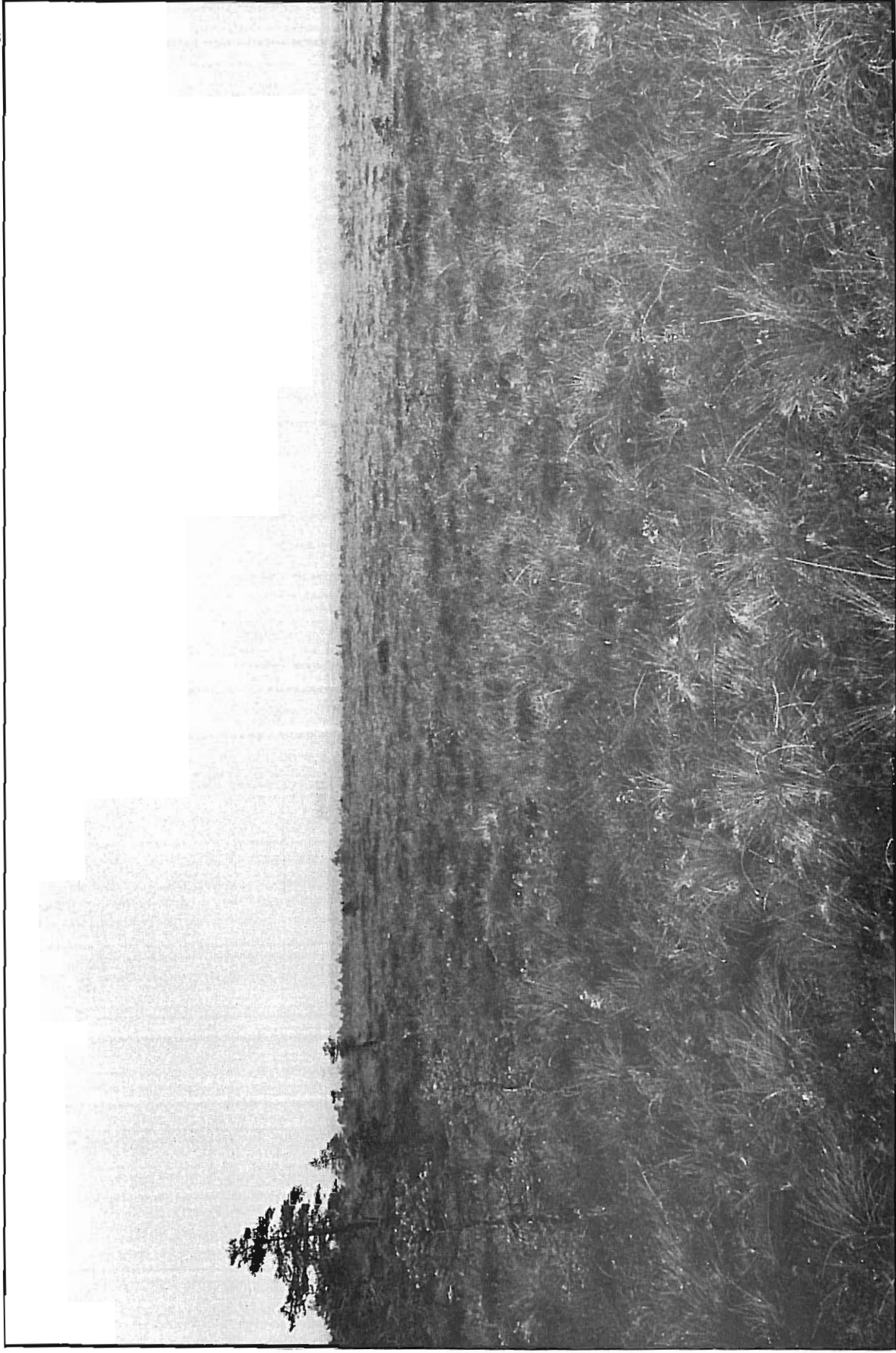
Kommuner

- No = Nora
- ör = Örebro
- Ku = Kumla
- De = Degerfors

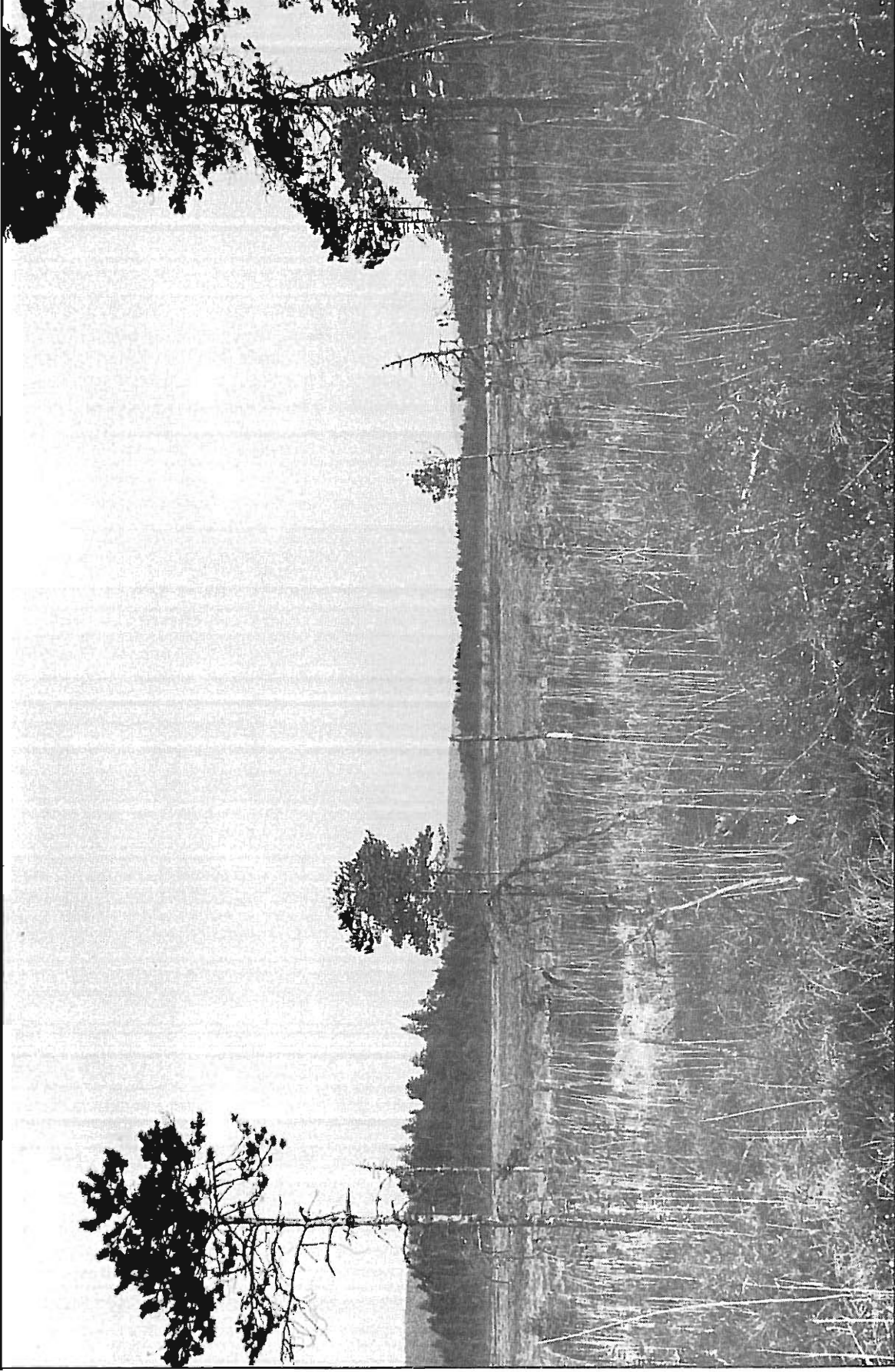
	Snålom	Kanadags	Gräsand	Kricka	Knipa	Ormvräk	Fiskluse	Orre	Tjäder	Trana	Ljungpipare	Tofsvipa	Skogsnäppa	Grodnena	Storspov	Enkelbeckasin	Sånglärka	Ångslärka	Andspilärka	Gulärla	Buskskvätta	Sävsparv	Andra arter	Areal ha	Skydds- klass	
No 21 Ämtebodamossen- Åsamossen							x									1p	5p							75	-	
22 Snöbergsmossen	1p	2p	2p				x		1	2p	2p		2p		1p	2p	20p							210	2	
ör 23 Knattorpsmossen					1	1p	4								1p		1p						Duvhök 1 Korp 1	70	-	
24 Restamossen					1		x						1		3p	10p							Kattuggla 1	250	-	
25 Stormossen	2						8		1	3p			1		1p	8p	10p							90	3	
26 Himmermossen						3p	19		1p		1		4p		1p		8p							175	2	
27 Skagershultsmossen	2p		2				20		4p	12p	5p		1		2p	3p	8p	x	1p				Bivräk 1p, Småspov 1p	1700	1	
28 Stormossen							12		1								12p	4						75	3	
29 Spångakärret							-								2p		3p							75	-	
30 Svarten	3p				1p		-		1p		1				5p	3p	12p	4p	4p					120	3	
31 Järlemossen							-						1				10p							250	-	
32 Härmingsmossen							-																Kattuggla 1par	50	-	
Ku 33 Öjamossen	1p	1p	1p	1			-			1			4		2p	10p									390	3
34 Ekebymossen					2		-						1		10p	8p	1p						Korp 2, Varfågel 1	250	-	
De 35 Örgivsmossen							14		1	1p	4p		3p		1	1	x								70	3
36 Ö Säljömmossen							17			2p	4	1			1	1p	3p								70	3
37 Stormossen							26		1p	5p	1p		1	1			10p								80	3
38 Prästgårdsmossen			1p				20		1p	3p	2p		2p	1p	5p	8p	10p	1	5p				Korp 1 par	100	3	
39 St Gåssjömmossen	1p	4p	2p	2p			37		2p	5p	2p		2p	1p	7p	10p	15p		8p						600	1
40 Mosstorpsmossen	1p	2p	1p	2p			14		1p	2p	3p		1p		6p	6p	14p		4p				Småspov 1p, Korp 1p	100	2	

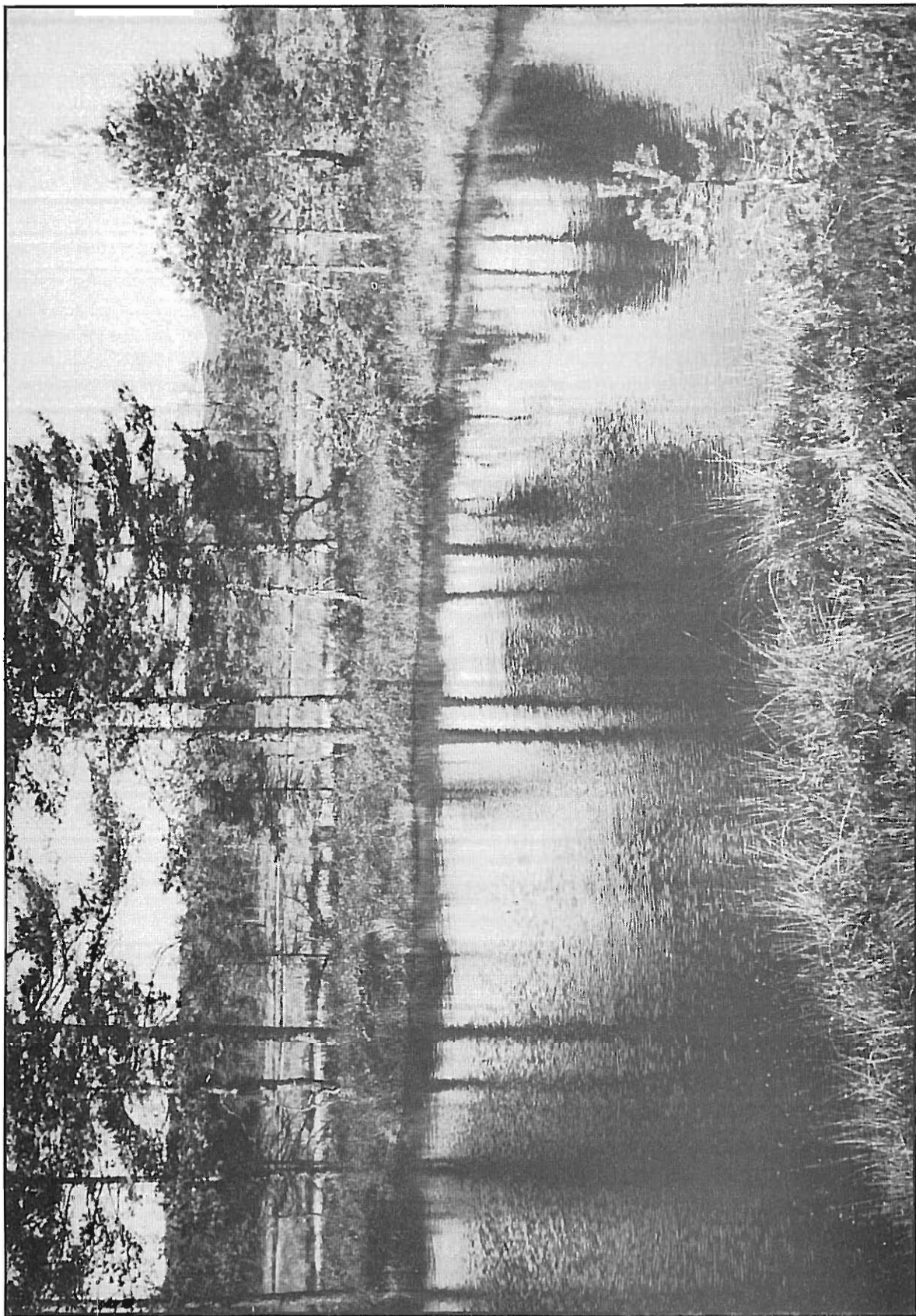
Resultatsammanställning		Småområden															Areal ha	Skydds-klass									
Kommuner		Småområden	Kanadags	Gräsänd	Kricka	Kripa	Ormvråk	Fiskjuluse	Örre	Tjäder	Trana	Ljungbjörre	Tofs vipa	Skogs näppa	Grönbena	Storspov			Enkelbeckasin	Sånglärka	Ångspödlärka	Gulärta	Buskvävtra	Savspary	Andra arter		
De	41 Trunhatten							25		1p	3p	2p		2p		10p	8p	12p						Korp	1p	140	3
	42 Julösmossen	1p			1p	1p		20		1p	3p	2p		1p	1p	4p	12p	15p								250	2
	43 S Åsmossen						1p	26		1p	5p			1p	1p	5p	12p	30p	2p	6p				Småspov	1p, Varfågel	230	2
La	44 Stensmossen							3		1p	1p							50p								80	-
	45 Rankemossarna	1p	1p	2p		1p		19			2p	1		1	2	1	4p	25p								200	3
	46 Kolösmossen m fl						2	x		2				2	1p											180	3
	47 Karamossen							10		2	2p	1p		1p	3p	2p	2p	4p								300	3
	48 Kojemossen							20		1p		2p				1p		x								150	3
Ha	49 Hultsjösmossen							7	1																	110	3
	50 Finnafällsmossen							3		1	1p					1p		3p								60	3
	51 Glottrakärret	1p	2p	3p	2p	1	1	x		1	4p	2	2	3p	10p	2p	3p									90	3
A	52 Fjällmossen						2			1p	1	1				1p	6p	8p						Vigg	2p, Bivråk	150	3

Orre, trana, ljunpipare och storspov är några typiska arter på de öppna myrarna. Bilden visar stormossen 3 km nv
Fjugesta (Myr nr 25).
Foto: Christer Klingberg/PRO NATURA.

Vadartätheten är störst på myrar i länets norra del. På Komoramossen i Ljusnarsbergs kommun (Myr nr 1) finns ljungpipare, grönbenä, skogssnäppa, storspov och enkelbeckasin.
Foto: Christer Klingberg/PRO NATURA.

En av länets finaste fågelmyrar är Knuthöjdsmossen (Myr nr 9) i Hällefors.
Foto: Länsstyrelsen.

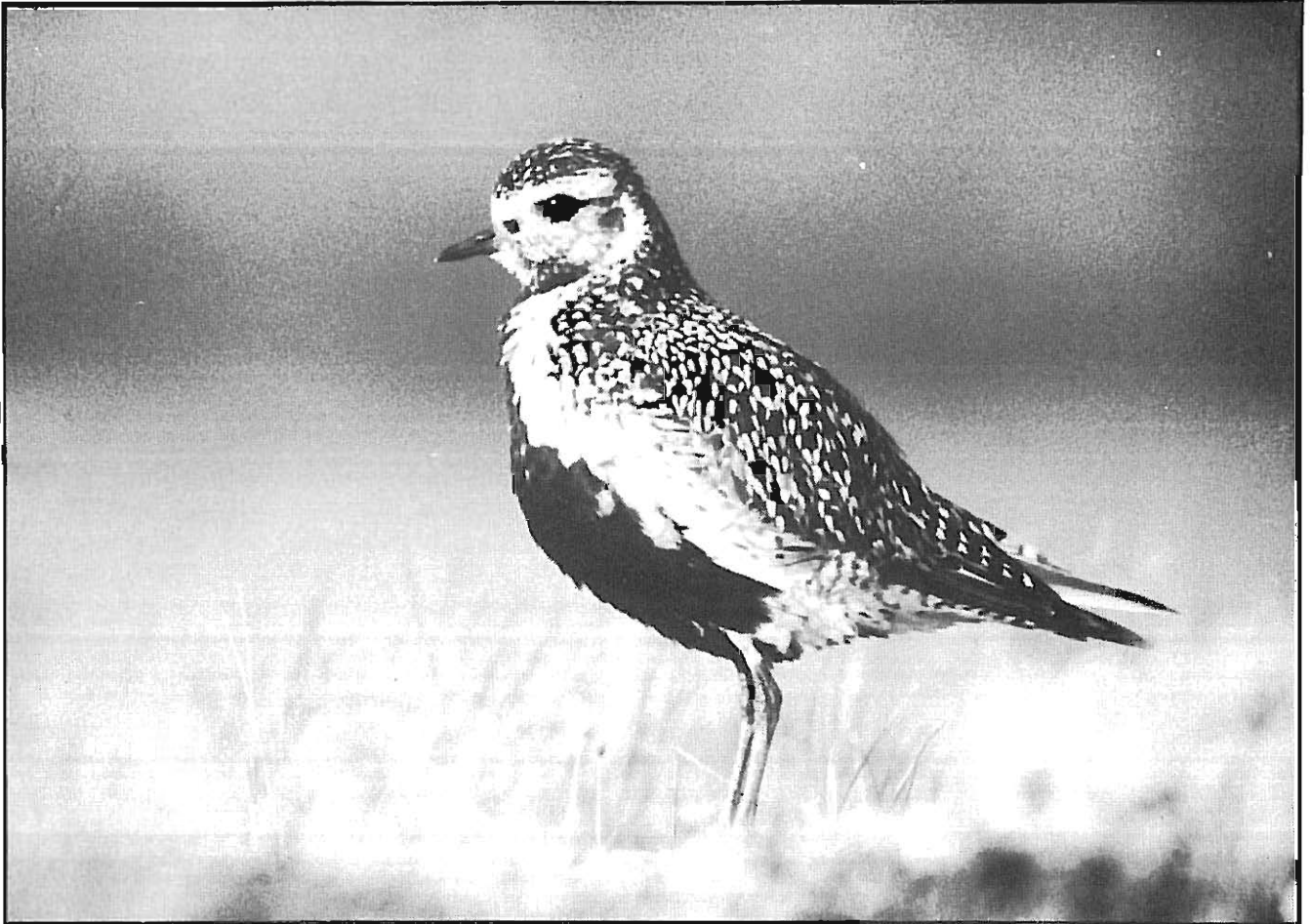
Öppna, blöta myrar har en rikare fågel-
fauna än ...

... de torra, ris- eller trädbevuxna.
Boforsmossen resp. Botorpsmossen,
Karlskoga.
Foto: Förf.

Flera av högmossarna har utsatts för
omfattande torvtäkt. Ekebymossen i
Kumla.
Foto: Förf.

Ljungpiparen är, jämsides med enkelbeckasinen, den vanligaste vadaren på länets myrar.
Foto: Jan-Peter Lahall/PRO NATURA

Tofsvipan påträffas ofta på våra myrar.
Foto: Keith Jälefors/PRO NATURA.

Orren är till stor del beroende av öppna myrar för sitt vittljudande spel.
Foto: Jan-Peter Lahall/PRO NATURA.

Kanadagåsen är en ny fågel på länets myrar. Cirka 20 par fanns på de inventerade myrarna.
Foto: Jan-Peter Lahall/PRO NATURA.

SYFTE

Syftet med inventeringen har varit att:

- klassificera myrarnas ornitologiska skyddsvärde med avseende på fågelfaunans art- och individsammansättning
- ge länsstyrelsen beslutsunderlag inför exploateringsärenden
- ge material till täthetsbedömningar av några typiska myrfågelarter

INVENTERINGSMETODIK

Urval

Ett första urval av de myrar som skulle bli föremål för inventering gjordes genom granskning av topografiska kartan. Dessutom studerade vi resultatet från den tidigare utförda inventeringen av skyddsvärda myrar (Backéus 1978).

Urvalet kom att innefatta ca 40 myrar av någorlunda storlek, i huvudsak över 50 ha.

Eftersom intresset hos inventerarna var stort kunde den preliminära förteckningen utökas med ytterligare ca 15 myrar som bedömdes ha ett visst intresse med avseende på energitorv.

Flera ornitologer/inventerare har haft värdefulla synpunkter på urvalet.

Genomförande

Alla inventerare fick en skriftlig instruktion före fältarbetets start (Bil 1). I instruktionen angavs två inventeringsperioder, senare hälften av april och senare hälften av juni, och i övrigt hur inventeringen skulle genomföras.

De flesta myrarna har besökts två gånger, några få bara en gång, några fler betydligt oftare.

Myrarna har i huvudsak inventerats med linjetaxeringsmetoden. Vid starten har först några minuters avspaning skett från myrkanten. Därefter har inventeraren långsamt rört sig efter linjer som avpassats efter framkomligheten på så sätt att avståndet mellan två linjer inte överstigit 200 - 300 meter.

I materialet till inventerarna ingick en resultatblankett (bil 2) upptagande de vanligare myrfåglarna. På denna har observationerna noterats. Flera inventerare har också noterat observationerna på en kartskiss eller lämnat fullständiga artlistor.

Utvärdering och klassning

Myrbiotopen är lättinventerad och antalet fågelrevir är i Mellansverige förhållandevis litet. Eftersom flertalet myrfåglar dessutom är lättobserverade så fås en hög inventeringseffektivitet. Svensson (1978 b) anser det rimligt att anta att de typiska myrfåglarna kan inventeras med en effektivitet på 70 % eller bättre, förutsatt att man bortser från tättingarna (ängspiplärka, sånglärka m fl) samt några andra arter.

Vid utvärderingen av protokollen har noterade par och revirhävdande eller varnande fåglar räknats som häckande.

Fåglar som inte uppvisat något speciellt häckningsbeteende, har inte heller räknats som häckande. Dessa anges då som ensamma observationer.

Vissa uppgifter i inventeringsprotokollen har inte tagits med i myrbeskrivningarna. Det gäller t ex observationer av överflygande arter som rimligtvis inte kunnat sättas i samband med myrbiotopen. Av tättingar har bara de mer typiska arterna tagits med. Bedömningen av antalet revir har i de flesta fall gjorts av respektive inventerare. Kompletteringar har gjorts genom telefonkontakter. Ibland har bo eller ungar påträffats men inga ansatser att leta efter dessa säkra häckningsbevis har gjorts.

För klassning av myrarnas skyddsvärde har förekomsten av ett antal "nyckelarter" valts som kriterium. Således har dessa nyckelarters förekomst både till antal arter och antal individer varit vägledande för skyddsklassningen.

Stor hänsyn har dock tagits även till andra arter eller artgrupper, speciellt om dessa förekommer i större antal.

Som nyckelarter har valts de arter som

- befinner sig i utkanten av sitt utbredningsområde, norrifrån eller söderifrån,
- i Örebro län eller angränsande områden har sin huvudsakliga förekomst på myrarna,
- av olika anledningar blivit undanträngda från tidigare områden och på myrarna funnit en fristad.

Urvalet av nyckelarter har gjorts efter Sveriges fåglar (SOF Stockholm 1978), egen och andras erfarenhet och slutligen diskuterats inom referensgruppen vid länsstyrelsen.

Till nyckelarterna har förts:

smålom	ljungpipare	storspov
fiskgjuse	grönbena	småspov
trana	gluttsnäppa	slaguggla

Klassificeringen har skett enligt en tregradig skala med följande klasser:

- Klass 1: Område som bedömts ha mycket stora ornitologiska värden och som bedömts ha få motsvarigheter i landet eller landsdelen.
- Klass 2: Område som bedömts ha stora ornitologiska värden och som har få motsvarigheter i länet.
- Klass 3: Område som bedömts ha ett visst ornitologiskt värde och som har få motsvarigheter inom kommunen med angränsande områden.

MYRTYPER -MYRSTRUKTURER

Myr är ett geografiskt område eller ett ekosystem med högt vattenstånd och en vegetation som anpassats efter detta. Vegetationen är oftast torvbildande eftersom det organiska materialet bryts ner ofullständigt genom syrebristen.

Myrarna indelas i mossar och kärr. Mossen har genom torvens höjdtillväxt för sin vattenförsörjning blivit helt beroende av nederbörden. Den erhåller alltså inget tillskott av vatten från omgivningens eller underlagets grund- eller ytvatten. Härigenom uppstår en brist på åtskilliga näringsämnen, och vegetationen blir mycket torftig. Om skog finns är den i regel lågvuxen och består av tall.

Ett kärr mottar däremot fastmarksvatten, d v s grund- eller ytvatten, som passerat genom mineraljord och därigenom berikats på närsalter. Allt efter näringstillgången indelas kärren i fattigkärr, mellankärr och rikkärr.

En typisk välvd mosse höjer sig kupolformigt (koncentriskt) över omgivningen. Stigningen är starkast i de yttre delarna, där en kantskog brukar utbildas. Innanför denna utbreder sig mosseplanet, som ofta är ganska trädöst. Här finns upphöjda ristuvor och nedsänkta höljor med distinkt olika vegetation. Gränsen mellan dessa följer ljungens nedre gräns. Denna utgör samtidigt den högsta vattennivån som tidvis förekommer på mossen. På vissa mossar finns forna höljor som under ett tidigare utvecklingsstadium stannat i tillväxt och som nu bildar vattenfyllda mossegölar. Ristuvorna är vanligtvis anordnade i mer eller mindre tydliga strängar, som är tvärorienterade mot lutningsriktningen. Mossen omges av en lagg, d v s ett smalt kärrparti intill fastmarken.

Många mossar är emellertid inte koncentriskt välvda. På grund av topografiska eller klimatiska förhållanden eller en kombination av dessa utbildas i stället excentriska mossar. Dessa sluttar ofta ensidigt eller solfjäderformigt från en punkt. De kan också slutta mot ett kärrstråk i myrens mitt. I oregelbundet formade mossar finns ofta dråg, d v s smala kärrstråk som löper genom mossen. De kan ibland börja eller sluta mitt i mossen i slukhål.

Flarkar förekommer i vissa fall i oftast svagt sluttande kärr. De består av tidvis eller permanent vattenfyllda avsatser vinkelräta mot kärrets lutningsriktning.

Mellan flarkarna finns strängar med ett sammanhängande bottenskikt.

En blandmyr är ett myrparti där vissa av de ingående strukturelementen är utbildade som mossar, medan andra är kärr.

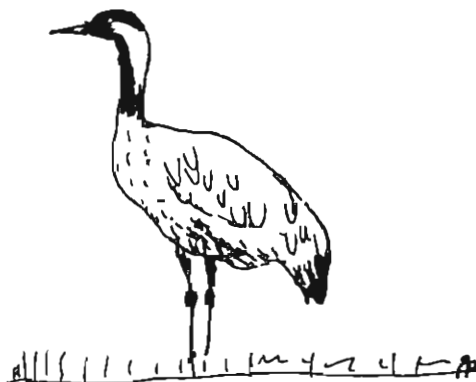
Efter fuktighet, markens bärighet och vegetationens sammansättning skiljer man i både mossar och kärr mellan ristuvor, fastmattor, mjukmattor och lösbottnar.

Ristuvpartierna är fasta att gå på och de står aldrig under vatten under vegetationsperioden.

Fastmattpartier är fasta att gå på och om foten lämnar spår så utplånas dessa snabbt. Fastmattorna står endast kort tid (2-3 veckor/vegetationsperiod) under vatten. Fastmattor finns både i kärr och mossar.

Mjukmattor är inte fasta att gå på, utan foten sjunker djupt ner och efterlämnar spår som utplånas först efter lång tid. Mjukmattorna är vattendränkta ungefär halva vegetationsperioden.

Lösbottnar saknar ett slutet bottenskikt och de är oftast omöjliga att gå på. De är vattendränkta större delen av vegetationsperioden men de kan torka ut vid långvarig torka.

MELLANSVENSKA MYRFÅGLARS UTBREDNING

Varje fågelart har sina krav på häckningsbiotop. Även öppna och till synes karga myrmarker har sina fördelar. Fri sikt åt alla håll ger trygg häckning där annalkande faror tidigt kan upptäckas och avledas. Tuvor, buskar eller ensamma träd ger möjligheter till vakthållning och uppsikt över omgivningen. Den öppna terrängen är lättjagad och näringstillgången är ofta stor. Den tuviga myrytan ger skydd för oflygga ungar och platser för ostörd vila.

Norra delen av Örebro län ligger vid randen av de stora norrländska skogs- och myrmarkerna. Här finns ännu förhållandevis gott om myrar även om de verkligt stora finns längre norrut.

På den närkingska slätten däremot finns bara några få myrar. Dessa är av högmossotyp och flertalet kraftigt påverkade av mänsklig aktivitet.

Närheten till norrlandsterrängen är också anledning till att flera fågelarter som kan räknas till myrfåglarna här befinner sig i ytterkant av sitt utbredningsområde. Mycket typiska i det avseendet är smålom, ljungpipare och gluttsnäppa. Den sistnämnda är kanske inte ens årsvis häckfågel hos oss.

Resultattabellen i sammanfattningen redovisar gjorda observationer av länets myrfåglar. Låt mig nu kort redogöra för deras häckningsbiotop och förekomst i Mellansverige.

Smålom

Typisk myrfågel som häckar sparsamt till sällsynt i gölar och mindre fjällsjöar i norra och mellersta Sverige söderut till Dalsland, norra Västergötland, Närke, Västmanland och Gästrikland. I Örebro län förekommer den i kanten av sitt utbredningsområde.

<u>Svarthake- dopping</u>	Sparsam eller sällsynt som häckfågel i vegetationsrika sjöar. Dess huvudsakliga förekomst är i östra delarna av mellersta och södra Sverige.
<u>Kanadagås</u>	Har efter upprepade inplanteringar blivit sparsam till sällsynt häckfågel vid invatten i mellersta Sverige.
<u>Gräsand</u>	Allmän vid vatten i hela landet.
<u>Kricka</u>	Allmän - sparsam vid invatten i mellersta Sverige.
<u>Knipa</u>	Tämligen allmän i nästan hela landet.
<u>Ormvråk</u>	Häcker tämligen allmänt i nästan hela landet, helst i anslutning till odlad mark, kalhyggen eller myrar som utgör jaktmarkerna.
<u>Fiskgjuse</u>	Sparsam vid kuster och invatten över nästan hela landet.
<u>Orre</u>	Typisk myrfågel. Häcker i skogsmark och på hedar och mossar, tämligen allmänt i mellansverige. För sina tornerliknande spel under tidiga vårmorgnar är orren i hög grad beroende av de öppna, ostörda myrmarkerna. Arten trängs troligen undan av det moderna skogsbruket och har under senare årtionden minskat i stora delar av landet.
<u>Tjäder</u>	Sparsam i skogsmark med inslag av myrar. Har under senare årtionden minskat kraftigt i större delen av landet.
<u>Trana</u>	Typisk myrfågel som häcker sparsamt - sällsynt på mossar och myrmarker i södra och mellersta Sverige. Allmännare längre norrut.

- Ljungpipare Typisk myrfågel. Utanför fjällområdet är den sparsam - sällsynt på mossar i inlandet. Beståndet i södra och mellersta Sverige har sedan 1800-talet minskat starkt. År 1975 beräknades 800 par häcka i dessa delar av landet.
- Tofsvipa Häckar tämligen allmänt på fält, sankängar och myrar i större delen av landet. Senare års undersökning av häckningsresultatet har visat att tofsvipan mycket ofta får sina bon förstörda på odlad mark i samband med vårbruket.
- Småspov Allmän till sällsynt häckfågel på torra myrmarker och fuktiga fjällhedar från nordvästra Dalarna och norrut. Örebro län ligger utanför dess kända utbredningsområde.
- Storspov Ojämn förekomst i Sverige och finns i Mellansverige som sparsam häckfågel på mossar, ängar och åkermark. Under de senaste decennierna har storspoven minskat starkt i antal i Götalands och Svealands jordbruksbygder. Den har därmed blivit mer beroende av de öppna myrmarkerna.
- Skogssnäppa Finns sparsamt vid tjärnar, myrar och kärr i anslutning till barrskog över så gott som hela landet. Tunnare förekomst längre norrut.
- Grönbena Typisk myrfågel. Häckar på myrar, mer allmänt i norra Sverige, sparsam eller sällsynt söder om Norrlandsgränsen.
- Gluttsnäppa Sparsam i anslutning till myrar från norra Värmland och norrut. Beståndet tättnar i norra Sverige. Den är inte känd som årlig häckfågel i Örebro län.

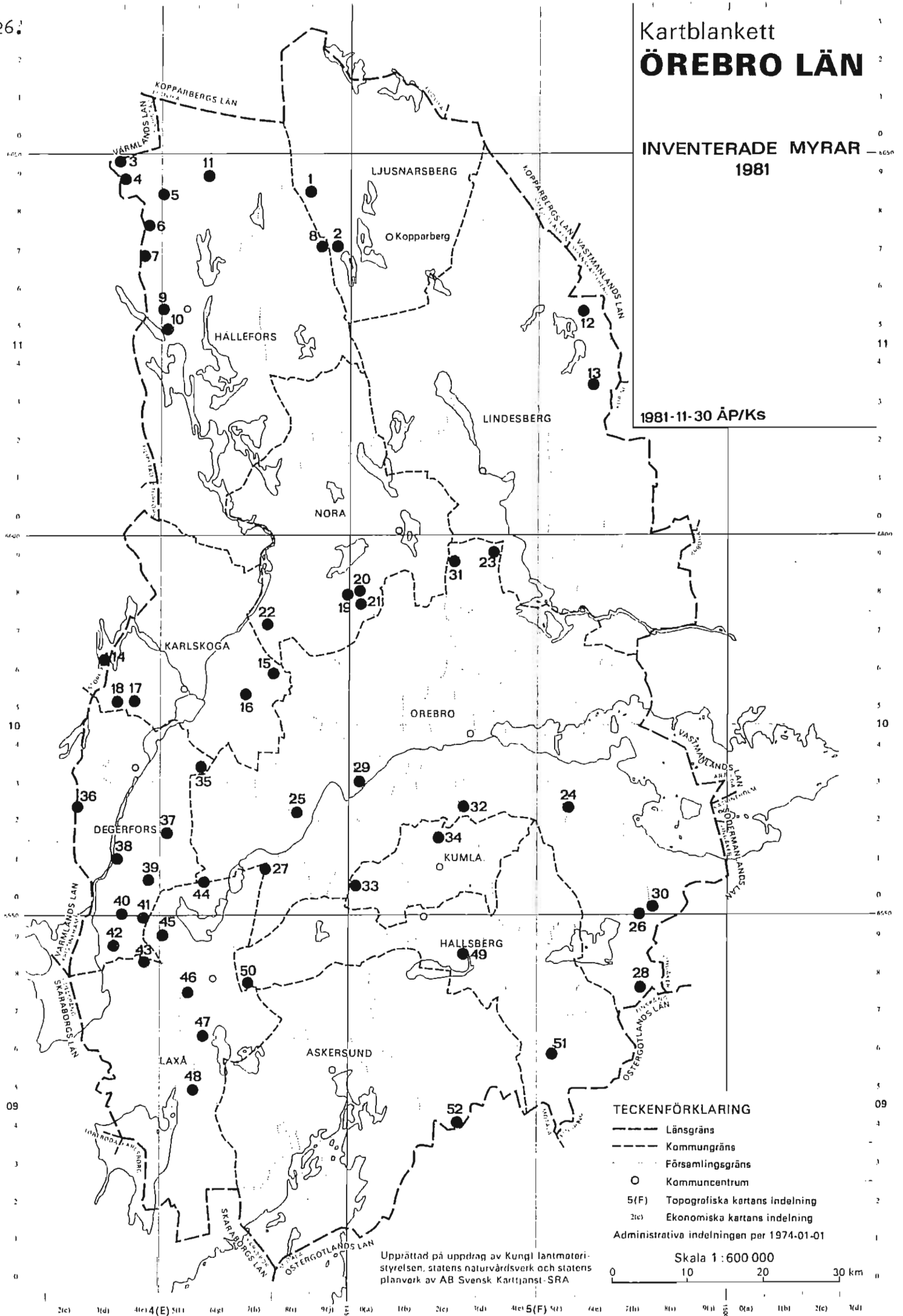

- Enkelbeckasin Tämligen allmän i sankmarker över hela landet.
- Slaguggla Sparsam vid myrar och andra öppna marker i norrländska barrskogsområdet ner till norra Värmland. Endast sporadisk förekomst i Örebro län.
- Sånglärka Häckar allmänt på odlad mark, kalhyggen, mossar och hedmark i hela landet.
- Ängspiplärka Häckar på hed- och myrmark samt fuktiga betesmarker över hela landet.
- Gulärta Sparsam och har under senare år minskat på sankängar och myrmarker i Mellansverige, mer allmän längre norrut.
- Varfågel Sparsam på myrar och öppen skogsmark från norra Värmland och norrut. En viss expansion av utbredningsområdet pågår söderut. Den kan nu betraktas som årlig häckfågel i Örebro län.
- Buskskvätta Tämligen allmän häckfågel på ängar och sankängar, myrar och andra öppna marker i hela landet.
- Sävspurv Förekommer tämligen allmänt på sanka strandängar och i buskrika sumpmarker över hela landet.

Kartblankett ÖREBRO LÄN

INVENTERADE MYRRAR 1981

1981-11-30 ÄP/KS

TECKENFÖRKLARING

- Länsgräns
- - - Kommungräns
- ... Församlingsgräns
- Kommuncentrum
- 5(F) Topografiska kartans indelning
- 2(c) Ekonomiska kartans indelning
- Administrativa indelningen per 1974-01-01

Skala 1 : 600 000

Upprättad på uppdrag av Kungl lantmäteristyrelsen, statens naturvårdsverk och statens planverk av AB Svensk Karttjänst-SRA

MYRBESKRIVNINGAR

Förklaringar och definitioner.

Varje myrbeskrivning innehåller följande uppgifter:

Löpnummer: Som också anges på kartor och i tabeller. Inom parentes anges numreringen i Backéus 1978.

Namn: Efter topografiska kartan.

Kommun: Där myren eller huvuddelen av myren är belägen.

Kartnummer: Den topografiska kartans beteckning samt myrens läge på kartan = ekonomiska kartans nr.

Areal: Den inventerade ytans storlek.

Inventeringsdatum: Med år, månad och dag.

Inventerare: Med namn och bostadsort.

Litteratur: Tillgänglig litteratur om myren med hänvisning till litteraturförteckningen.

Beskrivning: Myrbiotopen beskrivs kortfattat. I de allra flesta fall har utdrag ur Backéus (1978) gjorts. Ett litet antal av myrarna behandlas inte i nämnda rapport. I stället har då inventerarens egna anteckningar legat till grund för beskrivningen. I några få fall när underlag helt saknats har ett försök till beskrivning gjorts med ledning av kartan.

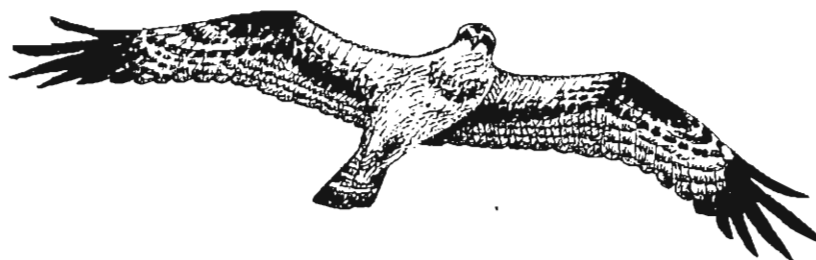
Inventeringsområde: Ungefärligt inventeringsområde av myren är streckat på en kartbild av topografiska kartan (1:50 000). Denna återfinns i regel på motstående sida.

FÖRTECKNING ÖVER INVENTERADE MYRAR

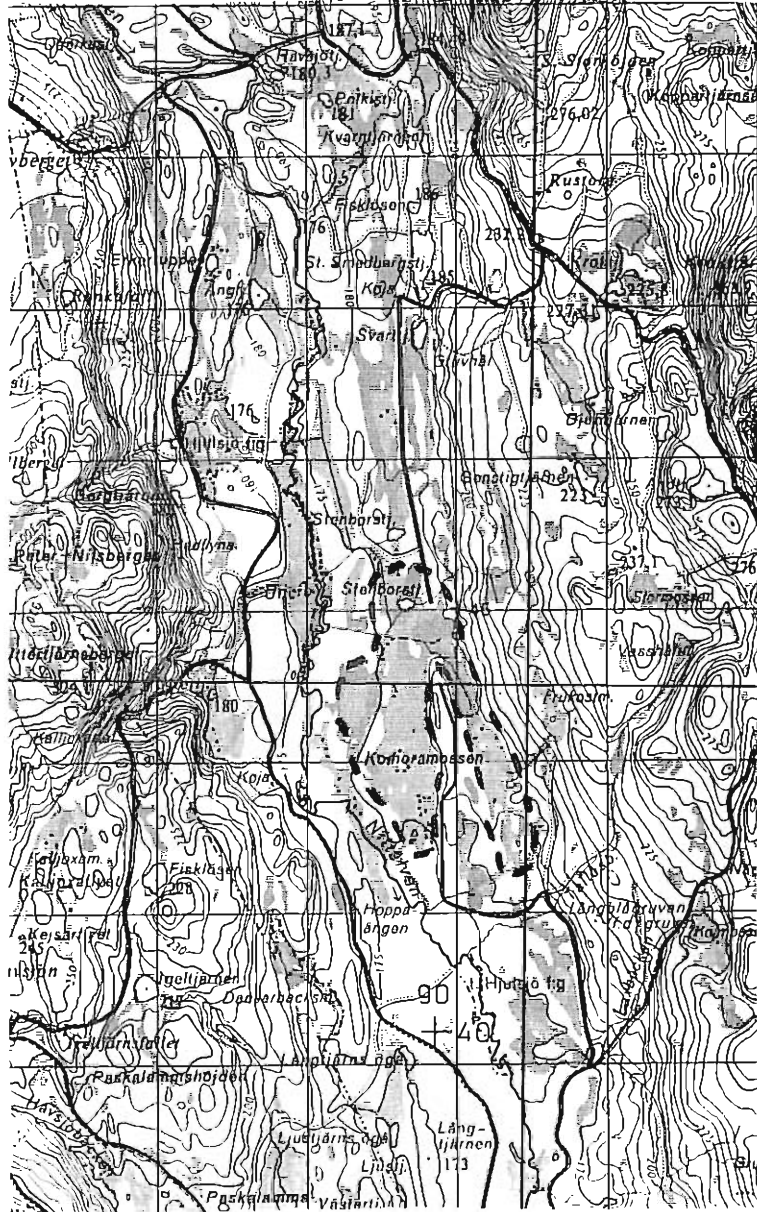
Nr	Namn	Ekon. kartblad	Areal (ha)
<u>Ljusnarsbergs kommun</u>			
1	(Lj 8) Komoramossen	11 E NO 8-9 i, 8 j	110
2	(Lj 10) Salbomossen	11 E NO 7 j	170
<u>Hällefors kommun</u>			
3	(Hä 2) Sifilmossen	12 E SV o d	120 (40 inom Örebro län)
4	(Hä 4) Västeråsmossen ^{NL}	11 E NV 9 d-e	150
5	(Hä 6) Björnhöjds mossen- Tommossen	11 E NO 8-9 f	190
6	(Hä 7) Bergkarlsmossen	11 E NV 8 e	30
7	(Hä 8) Damsmossen	11 E NV 7 e	70
8	(Hä 10) Römyren-Rostamossen ^{NL}	11 E NO 7 j	210
9	(Hä 14) Knuthöjds mossen ^{NL}	11 E NV 5 e 11 E NO 5-6 f	330
10	(Hä 15) Hammarmossen ^{NL}	11 E NO 5 f	160
11	- Tattarmossen	11 E NO 9 g	50
<u>Lindesbergs kommun</u>			
12	(Li 1) Damsmossen-Stormossen	11 F NO 5 g	50
13	(Li 5) Stormossen-Spelmossen	11 F SO 3-4 g	150
<u>Karlskoga kommun</u>			
14	(Ka 2) Boviksmossen	11 E NV 6 d	130
15	(Ka 3) Trangärdet ^{NL}	10 E NO 6 h-i	110
16	(Ka 5) Fallmossen	10 E NO 5-6 h	150
17	(Ka 6) Boforsmossen	10 E NV 5 e	120
18	- Damsmossen	10 E NV 5 d	25
<u>Nora kommun</u>			
19	(N 5) Långmossen	10 E NO 8 j 10 F NV 8 a	40
20	(N 6) Damsmossen	10 F NV 8 a	75
21	(N 6) Äntebodamossen- Åsamossen	10 F NV 8 a	75
22	(N 8) Snöbergsmossen	10 E NO 7 h	210

		Ekono. kartblad	Areal (ha)
<u>Örebro kommun</u>			
23	(Ö 1) Knattorpsmossen	10 F NV 9 d	70
24	(Ö 6) Restamossen	10 F SO 2-3 f, 2 g	250
25	(Ö 7) Stormossen (Fabrorstorp)	10 E SO 2 i	90
26	(Ö 10) Himmersmossen	10 F SO 0 h	250
27	(Ö 11) Skagershultsmossen ^{kl}	10 E SO 0-1 h, 1 i 9 E NO 9 h	1 700
28	(Ö 13) Stormossen (i Asker	9 F NO 7-8 h	75
29	- Spångakärret	10 F SV 3 a	75
30	- Svarten	10 F SO 0 i	120
31	- Järlemossen	10 F NV 8 c	250
32	- Härmingsmossen	10 F SV 2-3 c	50
<u>Kumla kommun</u>			
33	(Ku 1) Öjamossen	10 F SV 0-1 a	390
34	- Ekebymossen	10 F SV 2 c	250
<u>Degerfors kommun</u>			
35	(D 1) Örgivsmossen	10 E SO 3-4 g	70 ^{DK?}
36	(D 2) Östra Isälvsjömmossen	10 E SV 2-3 c	70 ^{DK?}
37	(D 3) Stormossen (ölsboda)	10 E SO 2 f	80
38	(D 5) Prästgårdsmossen	10 E SV 1 d	100
39	(D 6) St Gåssjömmossen	10 E SV 0-1 e	600
40	(D 7) Mosstorpsmossen	10 E SV 0 d-e 9 E NV 9 d	100
41	(D 8) Trunhatten	10 E SV 0 e 9 E NV 9 e	140
42	(D 9) Julösmossen	9 E NV 8-9 d, 8 e	250
43	(D 10) S Åsmossen	9 E NV 8 e	230
<u>Laxå kommun</u>			
44	(La 1) Stensmossen	10 E SO 0 g	90
45	(La 2) Rankemossarna	9 E NO 9 f	200
46	(La 4) Kolö-, Öna- och Björnbäcksmossen	9 E NO 6-7 f-g	180
47	(La 6) Karamossen	9 E NO 6-7 f-g	300
48	(La 9) Kojemossen	9 E NO 5 f	150

		Ekono. kartblad	Areal (ha)
<u>Hallsbergs kommun</u>			
49	(Ha 3) Hultsjömossen	9 E NV 8-9 c	110
50	(Ha 7) Finnafallsmossen	9 E NO 7-8 h	60
51	(Ha 11) Glottrakärret- Venerna	9 F NO 6 f	90
<u>Askersunds kommun</u>			
52	- Fjällmossen- Blackfärds mossen	9 F SV 4 c-d	150 (00)

FISKGJUSE tecknad av Mats Rosenberg

1 Komoramossen

1 (Lj 8) KOMORAMOSSEN

Ljusnarsbergs kommun

Top. karta: 11 E NO 8-9 i, 8 j.

Areal: ca 110 ha.

Inv.datum: Kontinuerligt under perioden.

Inventerare: Per Carlsson, Kopparberg.

Litteratur: Backéus (1978), Ursberg (1978).

Beskrivning:

Myren delas av en nord-sydlig höjdsträckning. I myrens norra del, som är dikad, finns en tallmosse. Ett flertal drag går över myren som i övrigt domineras av fastmattor och glesa ristuvsträngar.

Fågelobservationer:

Ormvråk	1 par	Enkelbeckasin	4 revir
Trana	1 par	Sånglärka	minst 10 revir
Ljungpipare	3 par	Ängspiplärka	minst 20 revir
Skogssnäppa	1 par	Gulärta	4 revir
Grönben	3 par	Buskskvätta	8-10 revir
Storspov	2 par		

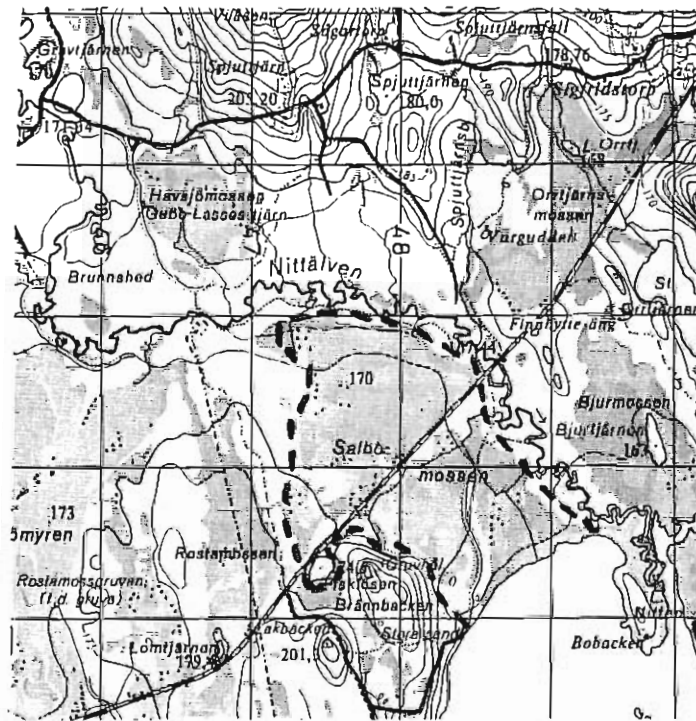
Orrspel: Ett stort spel om ca 30 tuppar årligen.

Övrigt: Slaguggla har tidigare häckat flera år i följd.

Klassificeringsmotiv: Myckelarterna och orrspelet.

Skyddsklass: 2.

2 Salbomossen

2 (Lj 10) SALBOSSEN

Ljusnarsbergs kommun

Top.karta: 11 E NO 7 j.

Areal: ca 170 ha.

Inv.datum: 1981-05-03 och -12 samt 1981-06-18--19.

Inventerare: Peter Eriksson, Kopparberg.

Litteratur: Ursberg (1976), Backéus (1978).

Beskrivning:

Myren ligger i vinkeln mellan Nittälven och Salbosjön. Tvärs över myren går en järnväg och längs denna finns ett kärndrag med kraftig lövvegetation. I myrens norra del finns ett flertal smågölar och ett antal sandholmar. En äldre torvtäkt finns och även spår efter dikning.

Fågelobservationer:

Kanadagås	1 par med bo	Skogssnäppa	2
Knipa	1 par med bo	Grönbena	1
Fiskgjuse	1 par med bo vid sjön	Storspov	1 par
Trana	2	Enkelbeckasin	1 revir
Ljungpipare	1 par	Sånglärka	1
Tofsvipa	2 par	Ängspiplärka	flera par
		Gulärta	3 par

Orrspel: Ett mindre orrspel finns (5 tuppar).

Övrigt: På sandholmarna gott om torrstubbar och flera storholkar. Mossen utgör jaktmark för lärkfalk. Blå kärnhök jagar under sträcktiden.

Klassificeringsmotiv: Nyckelarterna.

Skyddsklass: 3.

3 (Hä 2) SIFILMOSEN

Hällefors kommun

Top. karta: 11 E NV 9 d och 12 E SV 0 d .

Areal: ca 120 ha, varav 40 ha inom Örebro län.

Inv.datum: 1981-05-10 samt 1981-06-13 och -26.

Inventerare: Jonas Kling, Hällefors.

Litteratur: Ursberg (1976), Backéus (1978).

Beskrivning:

På Sifilmossen finns fyra små tjärnar.

Gränsen mot Värmlands län går i sydväst-nordostlig riktning över myren och endast Ljussjön ligger på Örebro sidan.

I detta arbete har Sifilmossen inventerats i sin helhet.

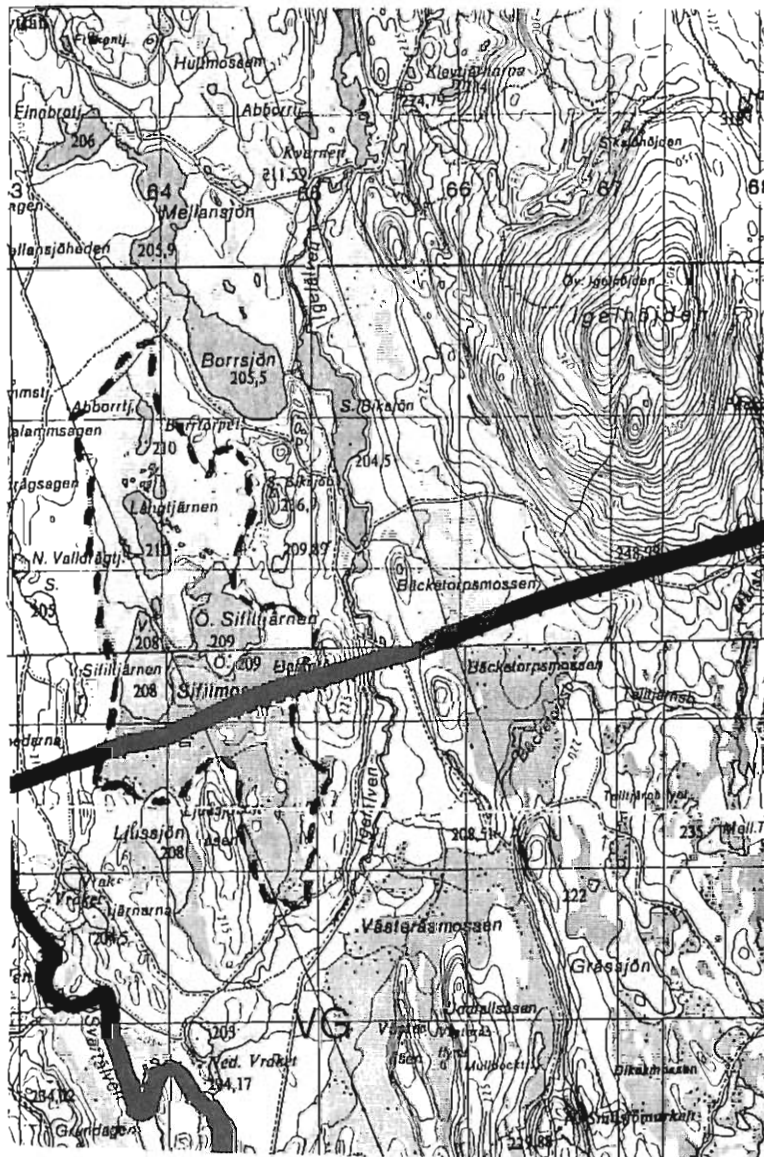
Mellan Ljussjön och V. Sifiltjärn finns ett större antal smågölar liksom i norra änden av Långtjärn. Söderifrån skjuter en bergsrygg in i den södra mossedelen.

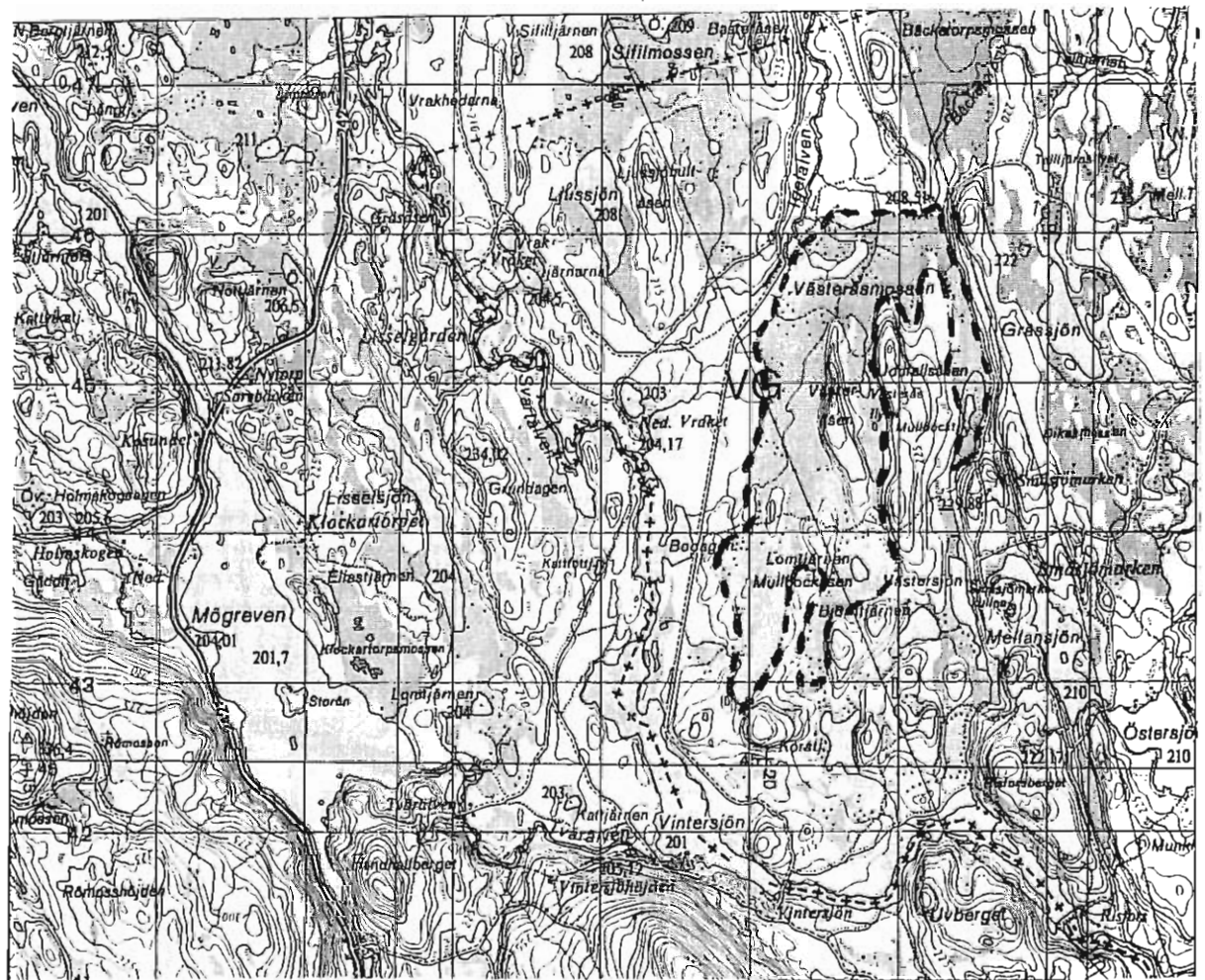
Fågelobservationer:
(Uppdelning länsvis)

<u>Örebro län</u>		<u>Värmlands län</u>	
Smålom	1	Svarthakedopping	1
Kanadagås	1 par	Kricka	2 par
Gräsand	1 par	Knipa	1 par
Kricka	1 par	Tjäder	1
Knipa	1 par	Ljungpipare	4 par
Ljungpipare	1 par	Tofsvipa	1 par
Enkelbeckasin	1 revir	Enkelbeckasin	1 revir
Gluttsnäppa	1	Grönbena	4 par
Grönbena	1 par	Ängspiplärka	ca 6 par
Ängspiplärka	3 par	Gulärta	5 par
Gulärta	1 par	Sävsparrv	2 par
Buskskvätta	1 par		

- Orrspel: Ett större antal tuppar spridda över flera småspel.
- Övrigt: Fiskgjuse, trana och smålom har häckat många år. Stenfalk och gluttonäppa har tidigare år setts under förhållanden som tyder på häckning.
- Klassificeringsmotiv: Ett ovanligt fint fågelliv med åtskilliga nyckelarter.

Skyddsklass: 2

4 Västeråsmyrarna

4 (Hä 4) VÄSTERÅSMOSSEN

Hällefors kommun

Top. karta: 11 E NV 9 d-e.
 Areal: ca 150 ha.
 Inv.datum: 1981-04-24--25 och 1981-07-08.
 Inventerare: Lars Storm, Arboga.
 Litteratur: Ursberg (1976), Backéus (1978).

Beskrivning:

På myren går två nord-sydliga höjdsträckningar. N om dessa finns ett större sammanhängande myrområde, därifrån går tre långa myrtungor söderut, längs med och förbi höjderna.

I östra delen ligger en tjärn, i den mellersta myrtungan ett antal gölar, Västeråsflyna. Den V myrtungan är längre och bredare än de båda övriga. I dess södra del ligger Lomtjärnen med omgivande myrmark.

Västeråsmossen innehåller både mosse, fattigkärr, rikkärr och blandmyr. Den är praktiskt taget helt oskadad.

Fågelobservationer:

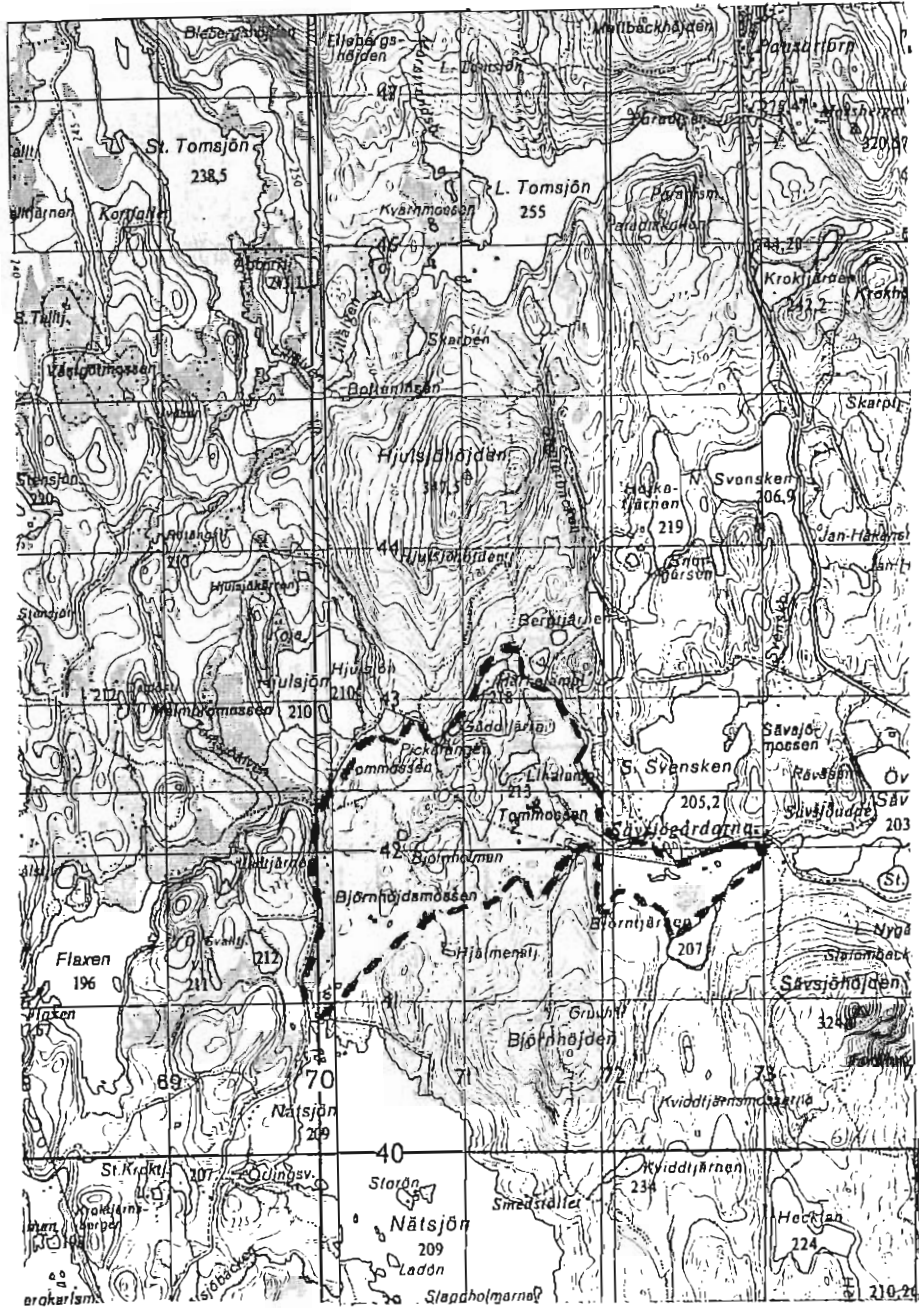
Gräsand	1	Ängspiplärka	minst 6 par
Duvhök	1 juv (hittad död)	Korp	1
Trana	1 par	Sävspurv	1
Ljungpipare	1 par		
Enkelbeckasin	1 revir		

Orrspel: Ett spel i N, ett i V delen samt ett omedelbart söder om mossen. Samtliga av mindre omfattning.

Övrigt: Tjäder uppehåller sig på höjdsträckningarna. Sparvuggla har hörts flera år i rad. Enstaka torra boträd i kantzonen. Tre storholkar finns uppsatta. Ormvråk och bivråk noterades sträckande.

Klassificeringsmotiv: Nyckelarterna

Skyddsklass: 3.

5 Björnhöjds mossen-Tommossen

5 (Hä 6) BJÖRNHÖJDSMOSSEN-TOMMOSSEN

Hällefors kommun

Top. karta: 11 E NO 8-9 f.
 Areal: ca 190 ha .
 Inv.datum: 1981-04-26 och 1981-06-22.
 Inventerare: Jonas Kling, Hällefors.
 Litteratur: Ursberg (1976), Backéus (1978).

Beskrivning:

Båda myrarna består av stora trädlösa ytor åtskiljda från varandra av den mellanliggande Björnholmen. Ett stort antal smågölar finns, främst i myrarnas centrala delar. Avvattning till sjösystem sker både västerut och österut.

Fågelobservationer:

Smålom	1 par med 1 unge	Grönbena	5 par
Tjäder	1	Sånglärka	2 par
Trana	1 par	Ängspiplärka	8 par
Ljungpipare	5 par	Gulärta	5 par
Tofsvipa	3 par	Sävspurv	1
Enkelbeckasin	1 par		

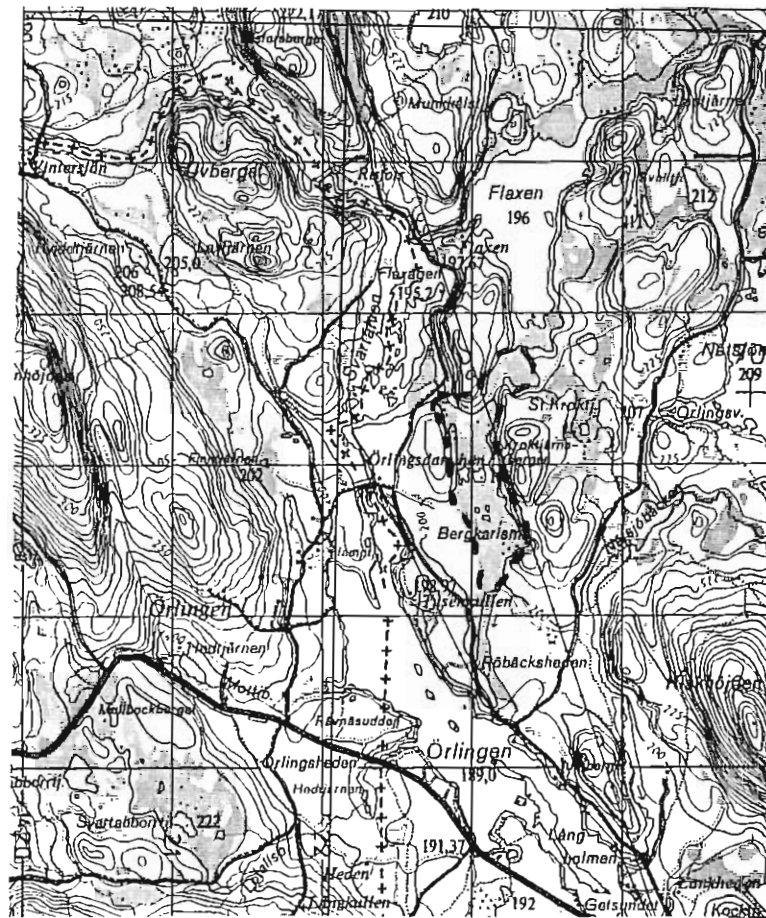
Orrspel: Flera mindre spel, som mest 6 tuppar.

Övrigt: Kanadagås, gräsand och knipa finns, ormvråk, duvhök och tornfalk jagar i området. Flera arter vadare har uppträtt på sydsträck och brushane har tidigare misstänkts häcka. Lämpliga boträd för ugglor och hackspettar finns. Ugglor hörs också i området.

Klassificeringsmotiv: Fint fågelliv med flera nyckelarter.

Skyddsklass: 2.

6 Bergkarlsmossen

6 (Hä 7) BERGKARLSMOSSEN

Hällefors kommun

Top.karta: 11 E NV 8 e.

Areal: ca 30 ha.

Inv.datum: 1981-04-26 och 1981-06-27.

Inventerare: Mats Trillkott, Hällefors

Litteratur: Backéus (1978).

Beskrivning:

I myrens centrala del finns tre tjärnar. Myren sluttar svagt mot norr och tjärnarna avvattnas genom ett kärndrag norrut. Längst i norr går en väg över myren.

Fågelobservationer:

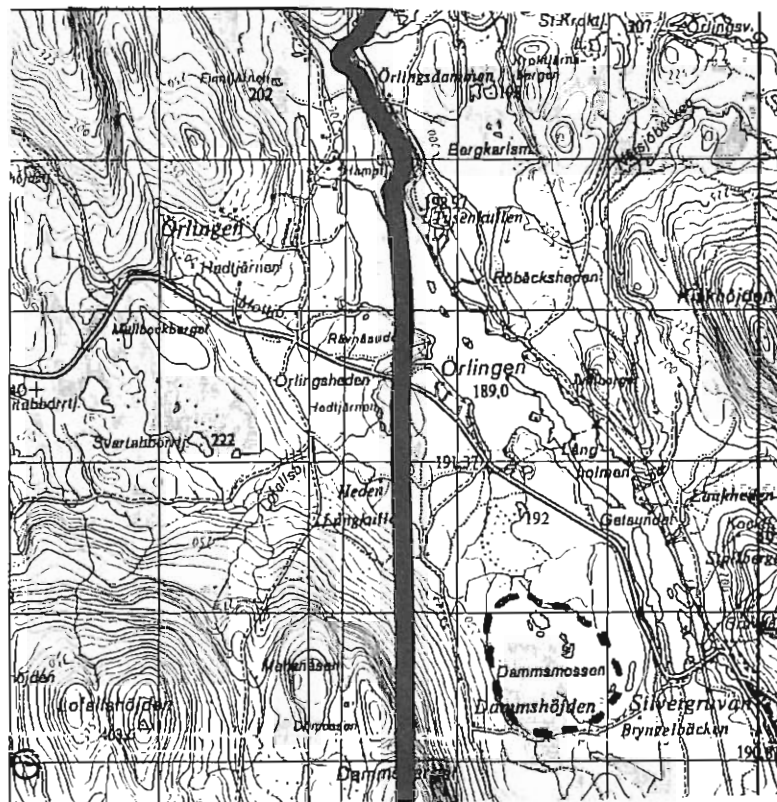
Kanadagås	1	Sånglärka	1 revir
Gräsand	1 par	Gulärta	1 revir
Kricka	2 par	Sävspurv	1 revir
Knipa	1		
Ljungpipare	1 par		
Tofsvipa	1 par		
Skogssnäppa	1		

Orrspel: Ett litet spel norr om vägen.

Övrigt: Tidigare år har trana funnits.

Klassificeringsmotiv: Nyckelarterna.

Skyddsklass: 3.

7 Dammsmossen

7 (Hä 8) DAMMSMOSSEN

Hällefors kommun

Top.karta: 11 E NV 7 e.

Areal: ca 70 ha.

Inv.datum 1981-05-10 och 1981-07-09.

Inventerare: Lars Storm, Arboga.

Litteratur: Ursberg (1976), Backéus (1978).

Beskrivning:

Myren har ett stort antal smågölar utspridda över hela ytan. Ristuvsträngarna mellan gölarna är breda och bevuxna med tall. I myrens södra del finns ett drag i öst-västlig riktning och strax norr därom lösbottnar. Sydväst om myren ligger det branta Dammsberget.

Fågelobservationer:

Smålom	1 par	Tofsvipa	1
Gräsand	1	Enkelbeckasin	1 revir
Ormvråk	1	Storspov	1 par
Trana	1 par	Sånglärka	4 revir
Ljungpipare	1 par	Ängspiplärka	2 revir
		Gulärka	2 revir
		Korp	1
		Sävspurv	2 revir

Orrspel: Ett litet orrspel i norra delen.

Övrigt: Myren har ett stort inslag av hackspettsträd.

Klassificeringsmotiv: Nyckelarterna.

Skyddsklass: 3.

8 (Hä 10) RÖMYREN - ROSTAMOSSEN

Hällefors kommun

Top.karta: 11 E NO 7 j.

Areal: ca 210 ha (150 resp 60 ha).

Inv.datum: Flera tillfällen under den aktuella tiden.

Inventerare: Per Carlsson och Lars Axelsson, Kopparberg.

Litteratur: Ursberg (1978), Backéus (1978).

Beskrivning:

Över Römyren går ett kärrstråk i väst-östlig riktning. Norr därom sluttar planet svagt och rikligt med stora höljor med lösbottnar och mjukmattor finns. Söder om kärrstråket finns stora lösbottnar och ett antal gölar. Tre sandholmar finns i västra delen av myren. Rostamossen består i sin norra del av en tallmosse med grova tallar. Söderut är myren tämligen öppen med endast enstaka tallar. En tjärn finns i sydvästra hörnet.

Fågelobservationer:

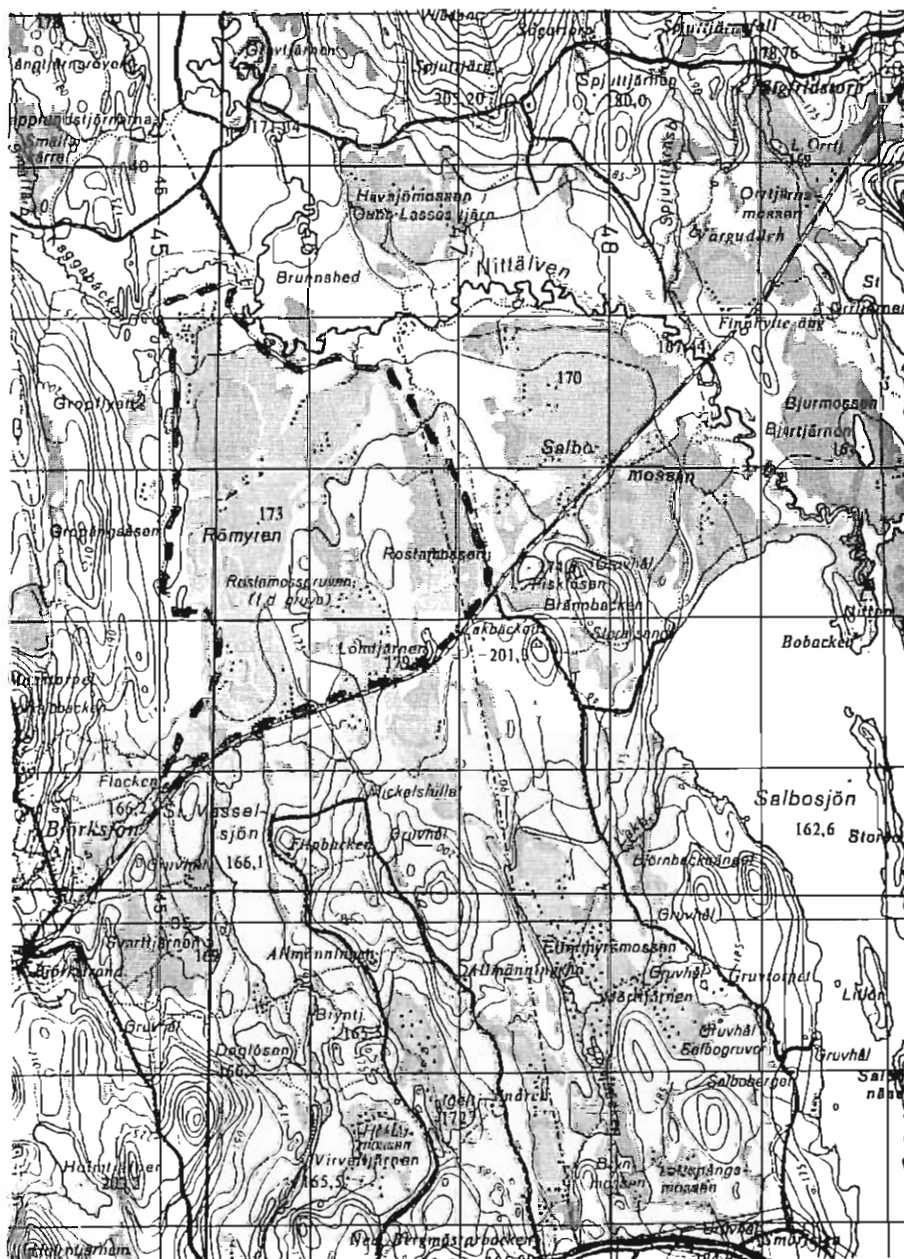
Kanadagås	2 par	Ljungpipare	10 - 15 par
Gräsand	1 par	Tofsvipa	4 - 5 par
Knipa	1	Enkelbeckasin	5 - 10 revir
Bivråk	1	Storspov	2
Ormvråk	1	Gluttsnäppa	1
Duvhök	1	Grönbena	5 - 10 par
Fiskgjuse	1 par med bo	Sånglärka	2 revir
Tornfalk	1	Ängspiplärka	20 - 25 revir
Lärkfalk	1	Gulärka	2 revir
Tjäder	1	Buskskvätta	10 - 15 revir
Trana	1 par	Korp	10 (överflygande)
		Varfågel	1 par med bo

Orrspel: Sammanlagt ca 60 tuppar spelande.

Övrigt: Bland arter vilka jagar på myren kan nämnas blå kärrhök (sträcktid), duvhök, sparvhök, bivräk, ormvräk, torn-, sten- och lärkfalk samt sparv- och pärluggla. På grund av skogsavverkning runt myrarna har fågellivet störts i hög grad, bl a har fiskgjusen övergivit sin gamla boplats. Ett fågeltorn finns på Römyren.

Klassificeringsmotiv: Fågelfaunan i sin helhet. Den klart bästa myren för vidare i länet. Dessutom det största redovisade orrspellet i länet.

Skyddsklass: 1.

9 (Hä 14) KNUTSHÖJDSMOSSAN (Naturreservat)

Hällefors kommun

Top.karta: 11 E NV 5 e, 11 E NO 5-6 f.

Areal: ca 330 ha.

Inv.datum: 1981-05-06, 1981-06-08 och 1981-07-07.

Inventerare: Staffan Bensch, Örebro.

Litteratur: Backéus (1978).

Beskrivning:

Större delen av norra Knutshöjdsmossen är naturreservat. Här finns närmare 200 gölar samt en avlång tjärn, Skomakartjärn. Söder om naturreservatet har stora skador gjorts på myren.

Fågelobservationer:

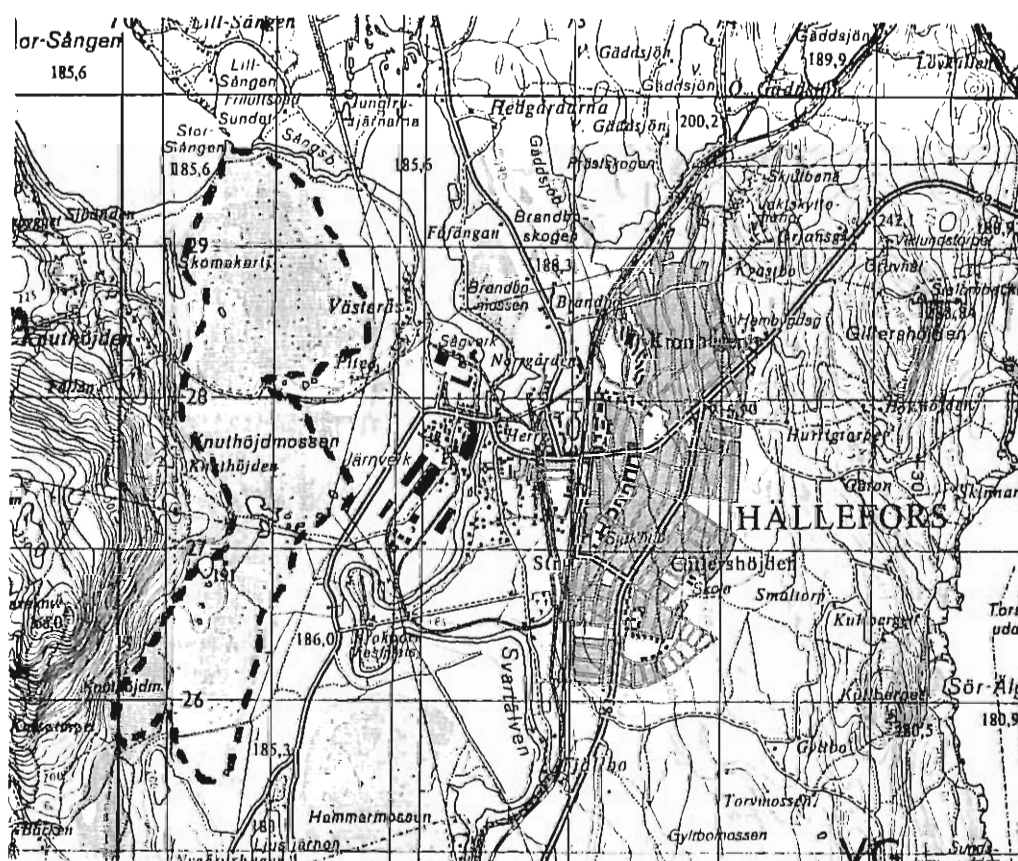
Smålom	5 par	Ängspiplärka	6 revir
Gräsand	7 par	Gulärta	2 revir
Kricka	8 par	Buskskvätta	1 revir
Knipa	5 par	Sävspurv	2 revir
Trana	1	<u>Dessutom bl a</u>	
Ljungpipare	1 par	Videsparv	1
Tofsvipa	4 par	Dvärgbeckasin	1
Enkelbeckasin	2 revir	Rödbena	1
Storspov	5 par	Varfågel	1
Gluttsnäppa	3 par		
Skogssnäppa	2		
Grönbena	3 revir		

Orrspel: Ett spel om 12 tuppar och 3 hönor.

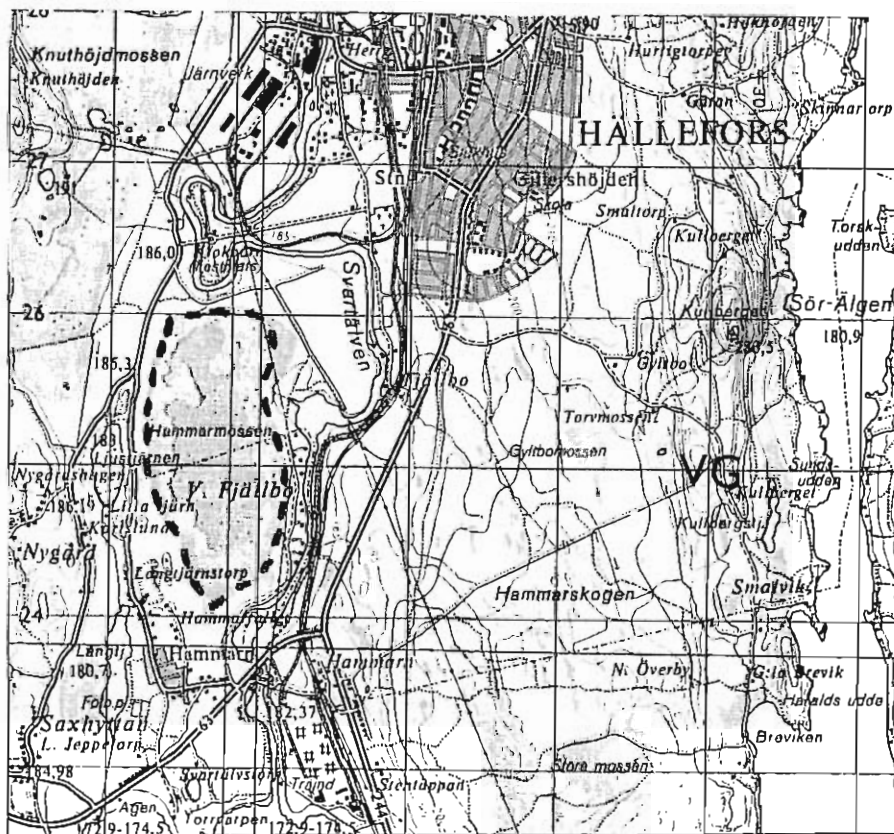
Övrigt: Inventeringen har gjorts som komplement till tidigare gjorda undersökningar av fågelfaunan. En jämförelse med resultat från 1971 visar att fågelfaunan inte genomgått några drastiska förändringar.

Klassificeringsmotiv: Vågelfaunan i sin helhet. Den andfågelrikaste myren i länet och hyser 25 % av de inventerade myrarnas par av smålom.

Skyddsklass: 1 (Knutshöjdsmossen är naturreservat).

10 Hammarviken

10 (Hä 15) HAMMARMOSSEN (Naturreservat)

Hällefors kommun

Top.karta: 11 E NO 5 f.

Areal: ca 160 ha .

Inv.datum: 1981-04-26. Muntliga kompletteringar av flera personer.

Inventerare: Micael Fasth, Örebro.

Litteratur: Backéus (1978).

Beskrivning:

Hammarmossen är en regelbunden, koncentriskt välvd mosse. Inslaget av gölar är stort, närmare 200 till antalet. Dessa är ordnade i koncentriska ringar kring den högsta punkten. Myren är i det närmaste helt oskadad.

Fågelobservationer:

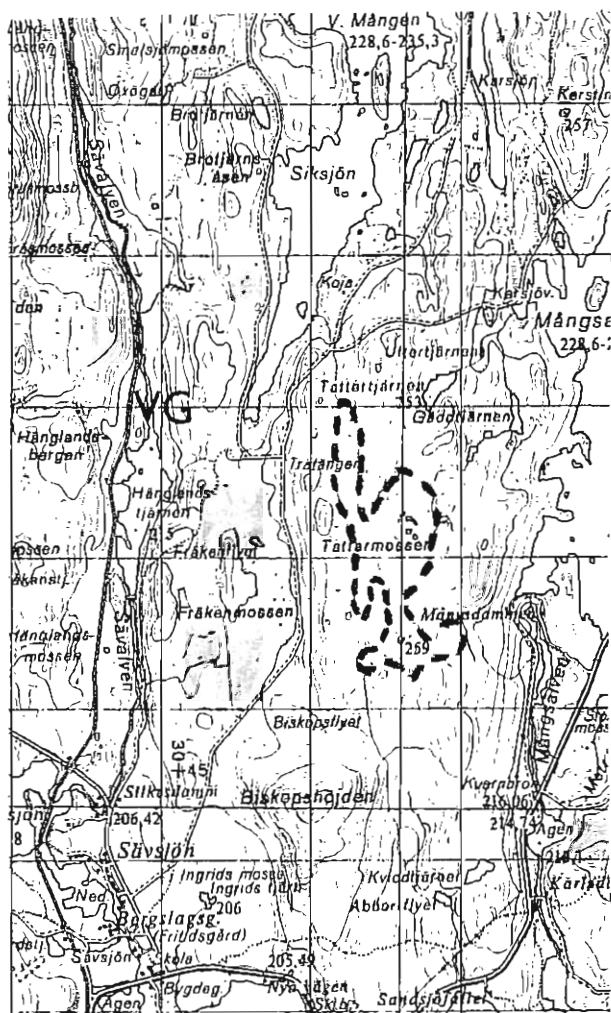
Smålom	1 par	Grönbena	2
Gräsand	2 par	Skogssnäppa	1
Kricka	1 par	Sånglärka	flera
Knipa	2 par	Ängspiplärka	flera
Ljungpipare	3 par	Gulärta	2 par
Tofsvipa	4 par		
Enkelbeckasin	3 revir		
Storspov	1 par		

Orrspel: Flera mindre spel förekom i april.

Övrigt: Inventeringen har gjorts som komplement till tidigare gjorda undersökningar av fågelfaunan. En jämförelse med resultatet från 1971 visar att fågelfaunan inte genomgått några drastiska förändringar.

Klassificeringsmotiv: Fågelfaunan i sin helhet.

Skyddsklass: 3 (Hammarmossen är naturreservat).

11 Tattarmossen

11 (-) TATTARMOSSEN

Hällefors kommun

Top.karta: 11 E NO 9 g.

Areal: 50 ha.

Inv.datum: 1981-05-01 och 1981-07-02.

Inventerare: Leif Sandgren, Örebro.

Litteratur: -

Beskrivning:

Tattarmossen är en öppen myr som sluttar svagt mot söder. I södra delen övertväras myren av en smal barrträdsbård. I myrens centrum finns några få öppna gölar. Myren är helt orörd.

Fågelobservationer:

Tofsvipa 1 par

Ljungpipare 1 par

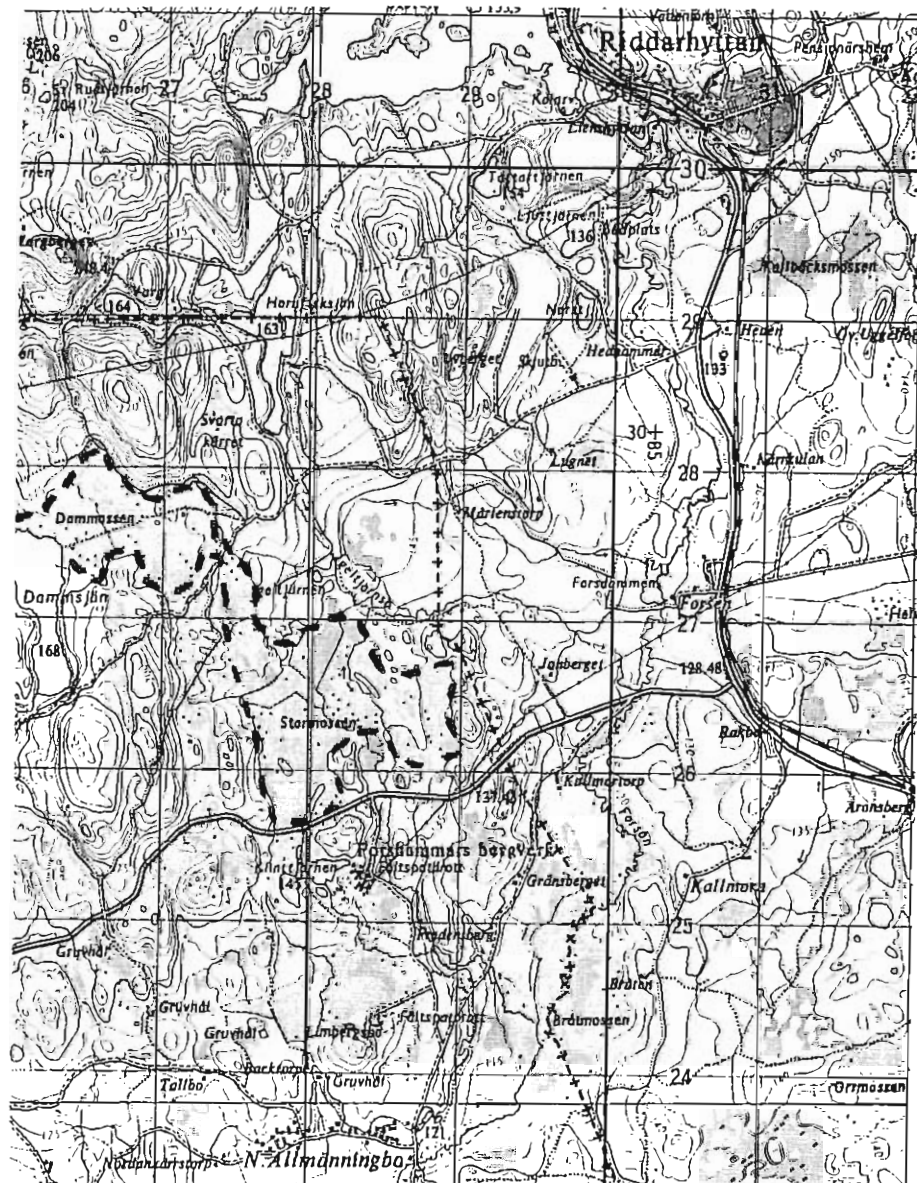
Ängspiplärka 1 par

Orrspel: I centrum ett spel om 14 tuppar och tre hönor vid första inventeringstillfället.

Övrigt: Ingen tidigare kännedom om myren.

Klassificeringsmotiv: Orrspelet.

Skyddsklass: 3.

12 Dammassen-Stormossen

12 (Li 1) DAMMOSEN

Lindesbergs kommun

Top.karta: 11 F NO 5 g.

Areal: ca 50 ha.

Inv.datum: 1981-04-20 och 1981-06-18.

Inventerare: Mats Andersson, Lindesberg.

Litteratur: Ekholm (1976), Backéus (1978).

Beskrivning:

Ett femtontal gölar finns på mosseplanet som sluttar mot sydväst. I den nordvästra delen finns en oskadad lagg och i sydöstra delen ett dråg som avskiljer en del av myren. Ingen torvtäkt eller dikning.

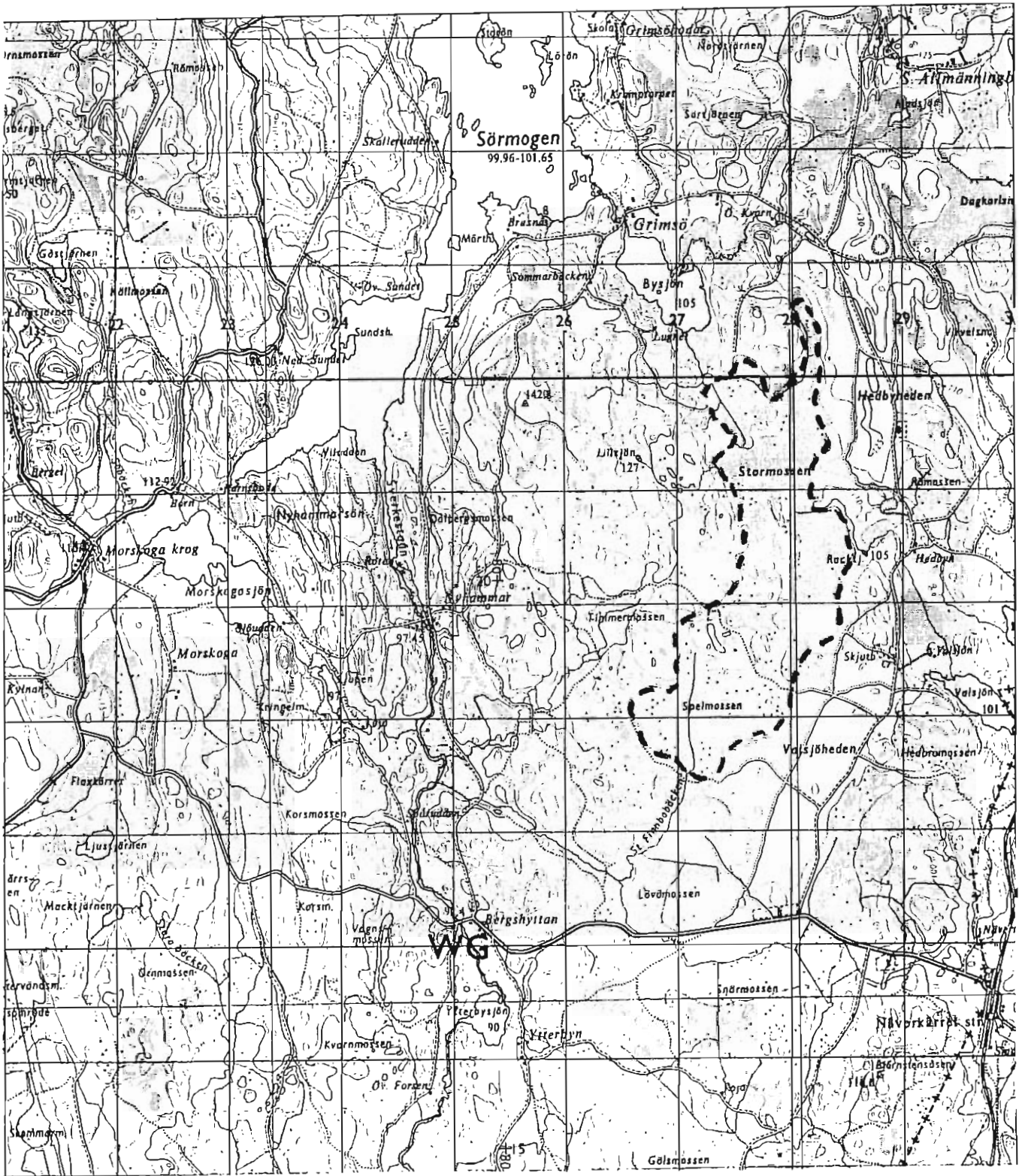
Fågelobservationer:

Knipa	2 honor	Buskskvätta	1 revir
Trana	1 hörd	Korp	1
Ljungpipare	1 par	Sävspurv	1 revir
Ängspiplärka	5 revir		

Orrspel: Ett medelstort spel (10 tuppar) i den södra delen.

Klassificeringsmotiv: Orrspelet.

Skyddsklass: 3.

13 Stormossen-Spelmossen

13 (Li 5) STORNOSSEN - SPELMOSSEN

Lindesbergs kommun

Top.karta: 11 F SO 3-4 g.

Areal: ca 150 ha.

Inv.datum: 1981-04-26 och 1981-06-17.

Inventerare: Jan-Erik Malmstigen, Frövi.

Litteratur: Ekholm (1976), Backéus (1978), Svensson (1978 b).

Beskrivning:

Mitt i Stormossen finns en moränholme bevuxen med hedtallskog. Mosseplanet är svagt välvt med några små gölar i södra delen. Myren är helt orörd.

Spelmossen sluttar ensidigt mot söder. Mosseplanet är förhållandevis torrt med inslag av martallar vilka växer tätare mot väster. Några smågölar, Flukarna, finns i sydöstra kanten.

Fågelobservationer: (ST = Stormossen, SP = Spelmossen)

Gräsand	1 par (SP)	Grönbena	5 revir (3 ST, 2 SP)
Kricka	1 par (SP)	Skogssnäppa	1 revir (ST)
Trana	1 par (ST)	Ängspiplärka	13 revir (6 ST, 7 SP)
Ljungpipare	3 par (2 ST, 1 SP)	Buskskvätta	1 revir (ST)

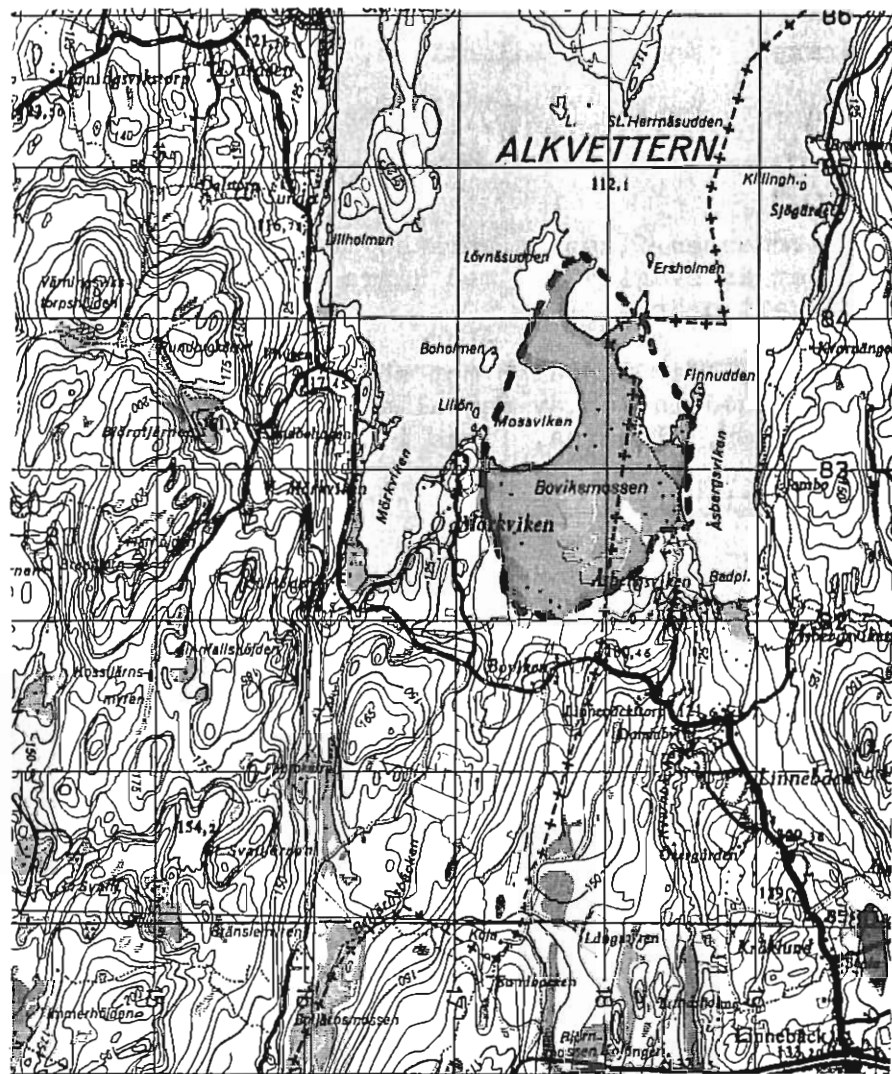
Orrspel: Litet spel om 4 tuppar. (7 st har under våren uppehållit sig på myren).

Övrigt: Svensson (1978 b) redogör för resultat 1973-1975 från provytor vid Grimsö forskningsstation.

Klassificeringsmotiv: Nyckelarterna.
Myrarna utgör forskningsområde för Grimsö forskningsstation.

Skyddsklass: 3.

14 Boviksmossen

14 (Ka 2) BOVIKSMOSSEN

Karlskoga kommun

Top.karta: 11 E NV 6 d.

Areal: ca 130 ha.

Inv.datum: 1981-05-04 och 1981-06-10.

Inventerare: Uno Milberg, Karlskoga.

Litteratur: Backéus (1978).

Beskrivning:

Den koncentrisk mossen utgör en udde i Alkvettern och omges av vatten utom i södra delen. Ett stort antal smågölar finns. Mossens södra delar har skadats av äldre dikning och torvtäkt.

Fågelobservationer:

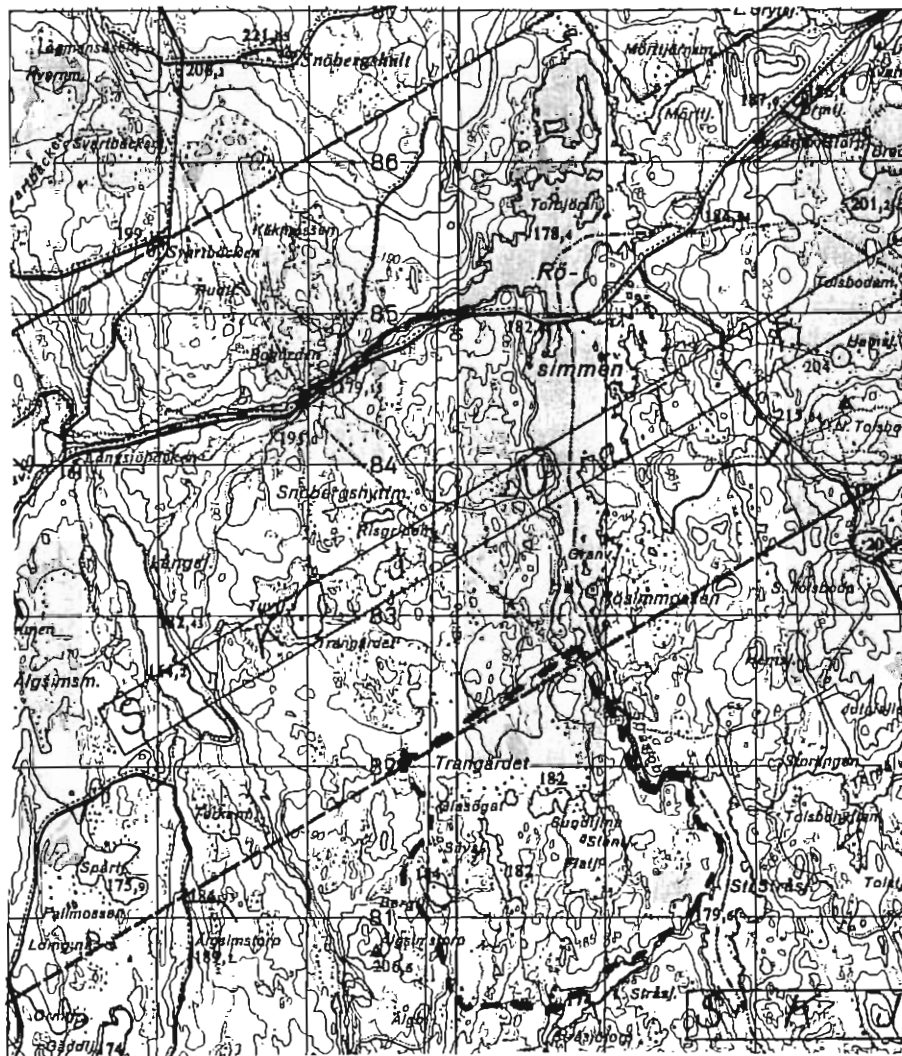
Smålom	1 par	Tofsvipa	2 par
Gräsand	1 par	Enkelbeckasin	2 revir
Knipa	1 par	Storspov	4 par
Trana	1	Sånglärka	ca 30 revir
Ljungpipare	2 par	Ångspiplärka	ca 20 revir
		Sävspurv	2 revir

Orrspel: Ett spel av medelstorlek (8stuppar + 1 höna) mitt på mossen. Större spel har funnits tidigare.

Övrigt: Bo av nötskrika hittades i mindre tallholme på mossen. Ormvråk häckar i kantzonen.

Klassificeringsmotiv: Förekomsten av flera nyckelarter.

Skyddsklass: 2.

15 Trangärdet

15 (Ka 3) TRANGÄRDET (Naturreservat)

Karlskoga kommun

Top.karta: 10 E NO 6 h-i.

Areal: ca 110 ha.

Inv.datum: Inventerad i samband med reservatsbildning 1974
(Jörgen Andersson). Komplettering 1981-07-20.

Inventerare: Komplettering 1981-07-20, Torbjörn Hedfeldt, Karlskoga.

Litteratur: Backéus (1978).

Beskrivning:

Trangärdet består av flacka mossar som sluttar mot tjärnar i söder. Det är opåverkat av dikningar, avverkningar och torvtäkt.

Fågelobservationer (komplettering):

Smålom 1 par med ungar

Fiskgjuse 1 par med unge

Trana 1 par

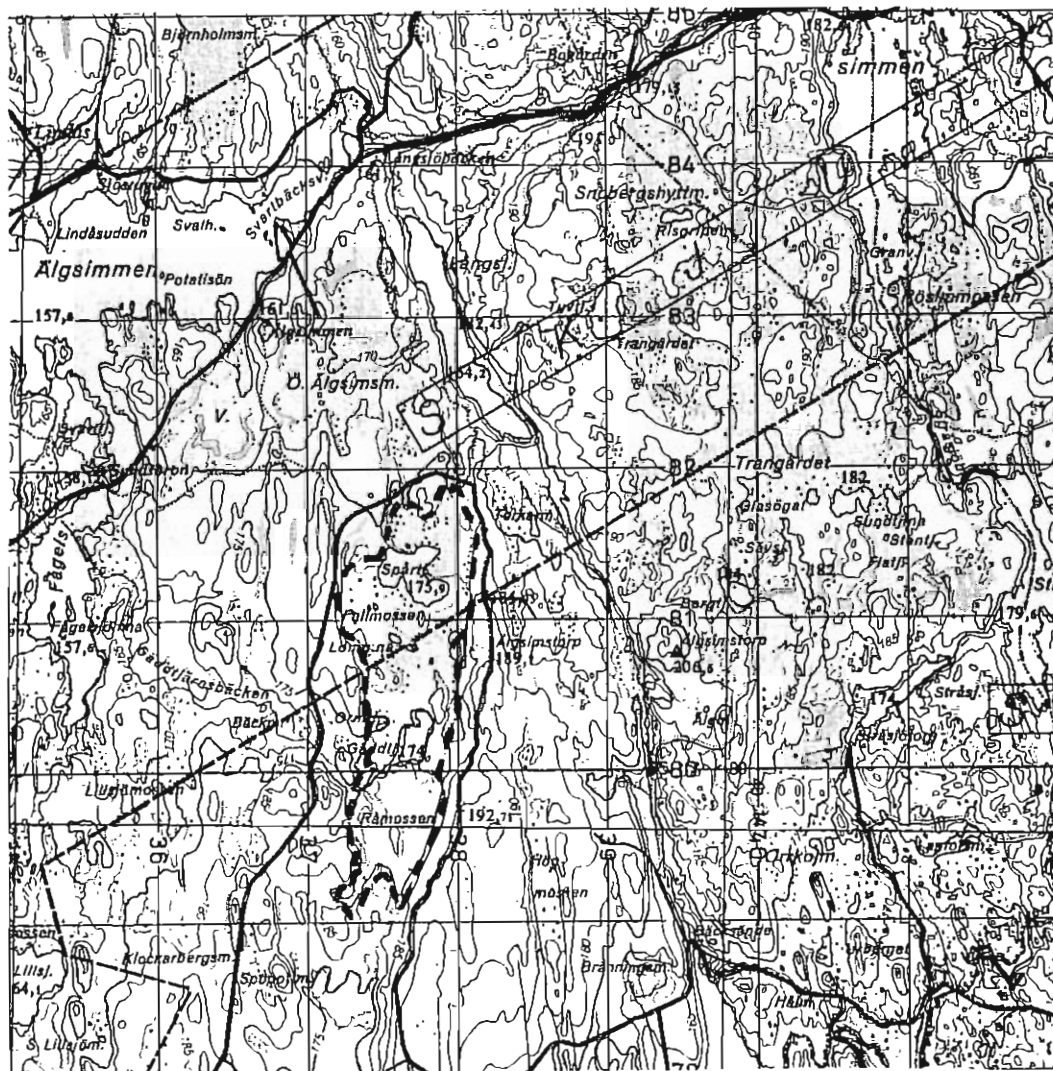
Orrspel: Ett medelstort spel (6-10 tuppar) årligen.

Övrigt: I samband med reservatsbildningen gjordes en inventering av Jörgen Andersson, Karlskoga.
Följande antal par noterades:

Gräsand	1-2 p	Trana	2 p häckar
Kricka	1-2 p	Tofsvipa	2-3 p
Knipa	1-2 p	Ljungpipare	4-5 p
Ornvvråk	1 p häckar	Bukelbeckasin	2-3 p
Fiskgjuse	1 p häckar	Horkulla	2-3 p
Lärkfalk	1 p under häckningstid	Storspov	2-3 p
Orre	Fåtalig häckfågel	Skogssnäppa	1 p
Tjäder	Fåtalig häckfågel	Grönbcna	4-5 p
		Sparvuggla	1-2 p
		Hattskärria	1-3 p

Klassificeringsmotiv: Nyckelarterna. Trangärdet är naturreservat enl beslut 1974-04-26.

Skyddsklass: 2.

16 Fallmossen-Råmossen

16 (Ka 5) FALLMOSSEN-RÅMOSSEN

Karlskoga kommun

Top.karta: 10 E NO 5-6 h.

Areal: ca 150 ha.

Inv.datum: 1981-04-06, -04-19 och -06-28.

Inventerare: Torsten Rönn, Karlskoga.

Litteratur: Ljung (1975), Backéus (1978).

Beskrivning:

De två myrarna hänger samman. Spårtjärn i norr omges av fasta torvstränder och avvattnas norrut. Gäddtjärn i södra delen avvattnas västerut. Inga dikningar har skett.

Fågelobservationer:

Smålom 1 par

Kricka 1 par

Trana 1

Ljungpipare 1 par

Grönbena 1 par

Orrspel: Ett spel om 5 tuppar på den norra delen (Fallmossen).

Övrigt: Smålommen är nästan årlig häckfågel. Sparvhök och pärluggla brukar observeras.

Klassificeringsmotiv: Nyckelarterna.

Skyddsklass: 3.

17 (Ka 6) BOFORSMOSSEN

Karlskoga kommun

Top.karta: 10 E NV 5 e.

Areal: ca 120 ha.

Inv.datum: 1981-04-26 och 1981-06-28.

Inventerare: Thomas Ohlsson, Karlskoga.

Litteratur: Ljung (1975), Backéus (1978).

Beskrivning:

Boforsmossen är en oval, koncentrisk mosse utsträckt i nord-sydlig riktning. Ett 40-tal gölar finns.

Laggen på västra sidan är odlad, i övrigt oskadad.

I norra änden finns en stor soptipp.

Fågelobservationer:

Gräsand	1
Knipa	1 par
Trana	1 par
Ljungpipare	1 par
Storspov	1
Skogssnäppa	1
Sånglärka	ca 20 revir
Ängspiplärka	ca 5 revir

Orrspel: -

Övrigt: Soptippen i norra änden drar bl a mycket kråk- och vitfågel samt rovfågel till sig.

Antalet par av ljungpipare på myren är vissa år större.

Ormvråk häckar i kantzonen.

Klassificeringsmotiv: Nyckelarterna.

Skyddsklass: 3.

18 (-) DAMMOSSEN

Karlskoga kommun

Top.karta: 10 E NV 5 d.

Areal: 25 ha.

Inv.datum: 1981-05-03 och 1981-06-27.

Inventerare: Lennart Dyborn, Karlskoga.

Litteratur: -

Beskrivning:

Mossen ligger i norra kanten av Dammtjärnen och åtminstone dess södra del står tidvis under vatten. Den östra delen är glest bevuxen av blandskog. I västra delen finns en större torvtäkt.

Fågelobservationer:

Kanadagås 1 par med bo

Gräsand 1 hona med 4 ungar

Trana 4 (födösök)

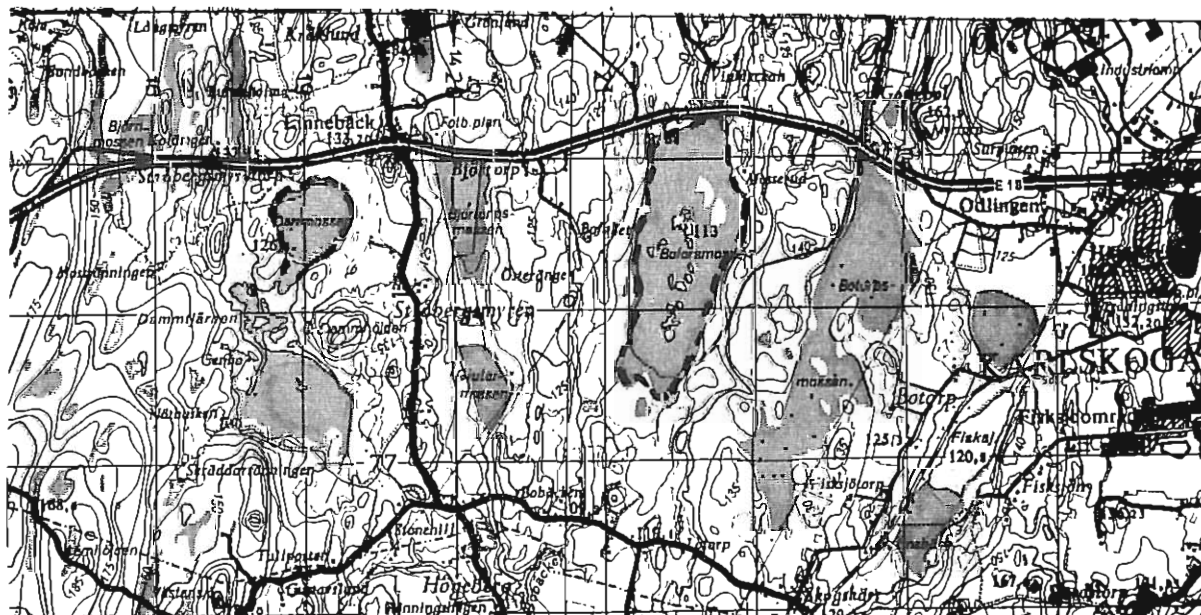
Enkelbeckasin 1 revir

Orrspel: Inget spel förekommer.

Övrigt: Inga tidigare noteringar om myren.

Klassificeringsmotiv: -

Skyddsklass: -

19 (N 5) LÅNGSMOSSEN

Nora kommun

Top.karta: 10 E NO 8 j, 10 F NV 8 a, se sid 66.

Areal: ca 40 ha.

Inv.datum: 1981-04-26 och 1981-06-21.

Inventerare: Roland Thuvander, Nora.

Litteratur: Backéus (1978).

Beskrivning:

På Långsmossen finns ett 10-tal gölar med branta stränder. Från dessa leder ett stråk med mjukmattor och lösbottnar mot sydväst. Ett drag går från laggen i väster snett söderut över myren. Myren är dikad i sydostliga kanten.

Fågelobservationer:

Ljungpipare 1 par

Ängspiplärka 7 revir

Orrspel: Inget spel känt.

Övrigt: Ur inventeringsprotokollet: "Sämre fågelliv än väntat. Borde kunna vara bättre".

Klassificeringsmotiv: -

Skyddsklass: -

20 (N 6) DAMMOSSEN

Nora kommun

Top.karta: 10 F NV 8 a, se sid 66.

Areal: ca 75 ha.

Inv.datum: 1981-04-26 och 1981-06-21.

Inventerare: Roland Thuvander, Nora.

Litteratur: Ekholm (1975), Backéus (1978).

Beskrivning:

Dammossen innehåller ett stort antal smågölar, mjukmattor, flarkar och lösbottnar. Avvattning sker mot Dammsjön i sydost. Ett drag går söderut över mossen. I norra änden finns en gammal torvtäkt i sydvästra kanten finns diken.

Fågelobservationer:

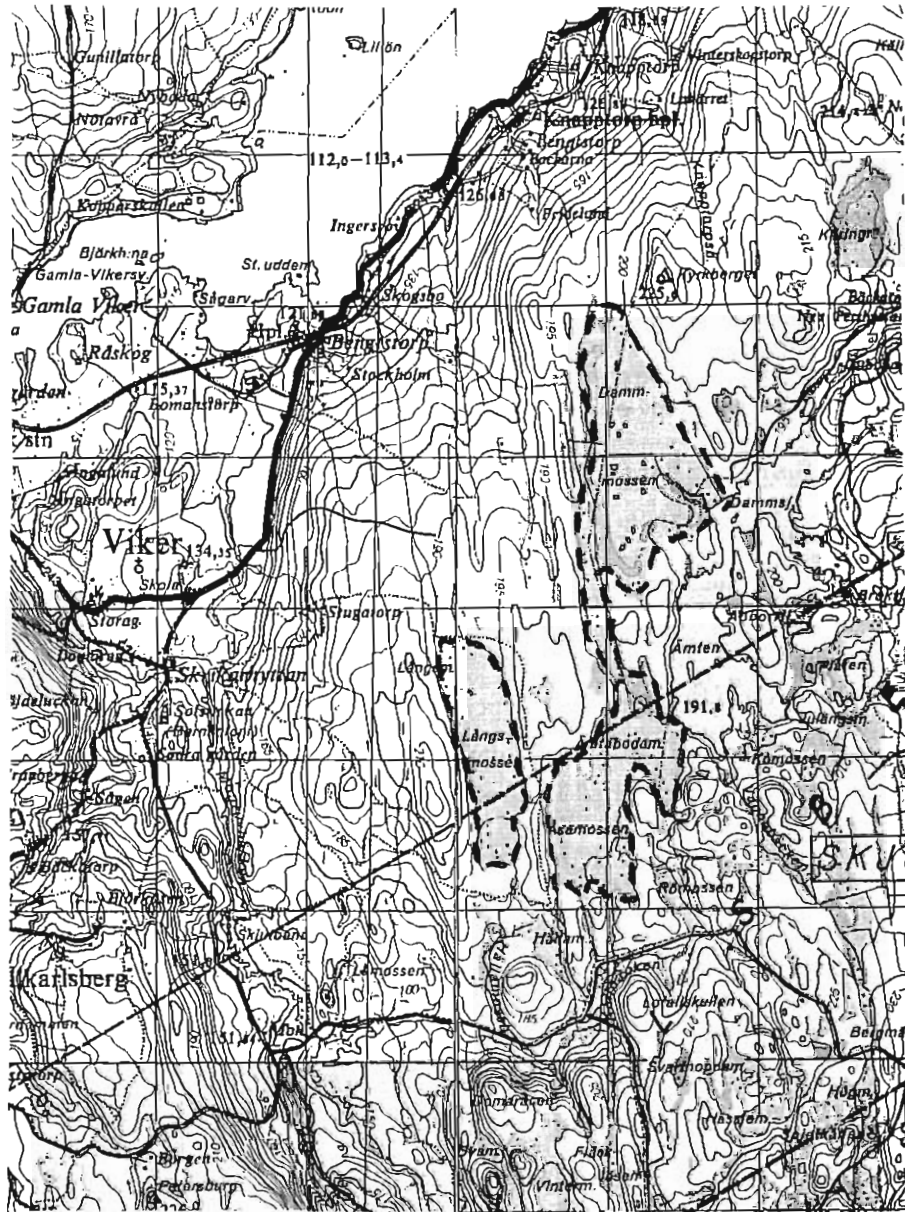
Gräsand	1 par	Ängspiplärka	12 revir
Ljungpipare	1 par	Gulärta	2 revir
Tofsvipa	1 par	Varfågel	2
Grönben	3 par		

Orrspel: Ett förhållandevis stort spel (14 tuppar och 5 hönor).

Övrigt: Antalet ljungpipare och tofsvipor har varit högre tidigare år. Tjäder finns och duvhök brukar jaga över myren. Blå kärrhök noterades under sträcktid.

Klassificeringsmotiv: Nyckelarterna och orrspelet.

Skyddsklass: 3.

19 Långsmossen

20 Dammsossen

21 Ämtebodamossen-Åsamossen

21 (N 6) ÄMTEBODAMOSSEN - ÅSAMOSSEN

Nora kommun

Top. karta: 10 F NV 8 a.

Areal: ca 75 ha.

Inv.datum: 1981-04-26 och 1981-06-21.

Inventerare: Roland Thuvander, Nora.

Litteratur: Backéus (1978).

Beskrivning:

Ämteboda- och Åsamossen hänger samman med varandra och bildar en mosaik av ristuvor, lösbottnar och gölar. Större förekomst av tall främst på Ämtebodamossen.

Fågelobservationer:

Sånglärka 1 revir

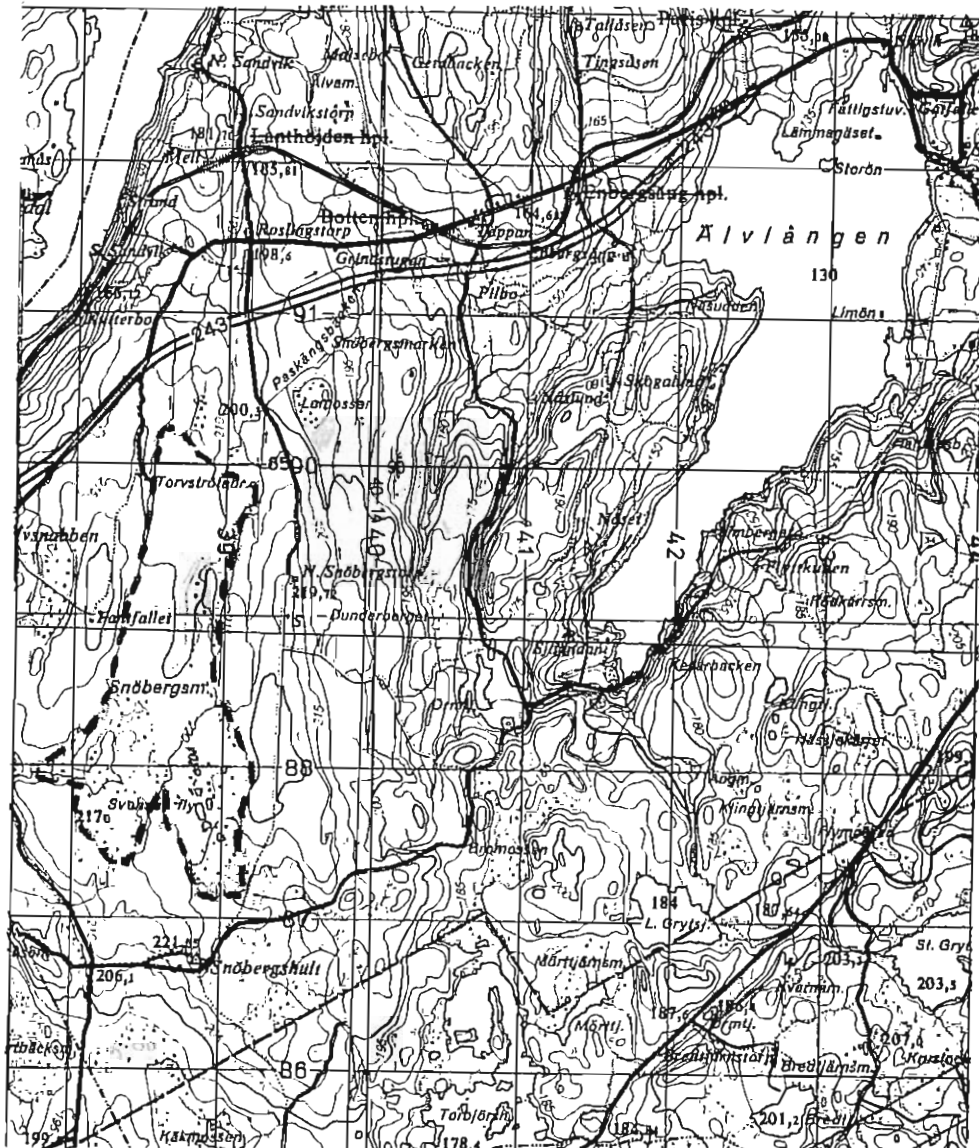
Ängspiplärka 5 revir

Orrspel: Spel förekommer på Åsamossen, storlek okänd.

Övrigt: Ormvråk och bivråk jagar på Åsamossen.
Sämre fågelliv än väntat troligen beroende på begynnande igenväxning.

Klassificeringsmotiv: -

Skyddsklass: -

22 Snöbergsmossen

22 (N 8) SNÖBERGSSIOSSEN

Nora kommun

Top.karta: 10 E 110 7 h.

Areal: ca 210 ha.

Inv.datum: 1981-05-03 och 1981-06-19.

Inventerare: Roland Thuvander, Mora.

Litteratur: Ekholm (1975), Backéus (1978).

Beskrivning:

Denna myr är rik på gölar och mjukmattor. En större pågående torvtäkt finns i norra delen.

I södra delen finns en större och flera mindre holmar som är kringvuxna med tall. I södra delen finns också de flesta gölarna, en av dessa, Svensbo fly, är stor. Från centrum av myren rinner ett dråg norrut genom torvtaget och vidare ut i Paskängsbäcken.

Myrens kanter är dikade på flera ställen.

Fågelobservationer:

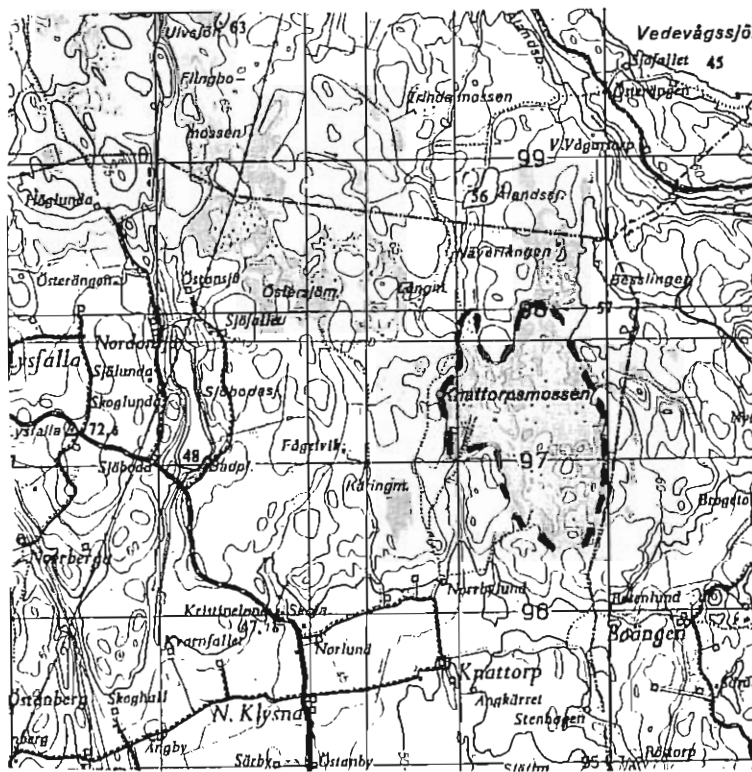
Smålom	1 par	Ljungpipare	2 par
Gräsand	1 par	Tofsvipa	2 par
Kricka	2 par	Enkelbeckasin	1 revir
Knipa	2 par	Grönbena	2 par
Trana	1 (hörd)	Sånglärka	2 revir
		Ängspiplärka	ca 20 revir

Orrspel: Spridda småspel finns.

Övrigt: Lärkfalk jagar över myren, korp ses ofta.

Klassificeringsmotiv: Nyckelarterna.

Skyddsklass: 2.

23 Knattorpsmossen

23 (Ö 1) KNATTORPSHOSSEN

Ürebro kommun

Top.karta: 10 F NV 9 d.

Areal: ca 70 ha.

Inv.datum: 1981-04-25, 1981-05-18 och 1981-06-18.

Inventerare: Olov Häggström, Frövi.

Litteratur: Backéus (1978).

Beskrivning:

Flera skogsklädda holmar finns på myrytan. I nord-sydlig riktning går flera, långa torvgravar, några av dem vattenfyllda. Större torvtäkter finns i nordöstra och södra delarna.

Fågelobservationer:

Ormvråk	1	Enkelbeckasin	1 revir
Duvhök	1	Ängspiplärka	1 revir
Fiskgjuse	1 par med bo	Korp	1

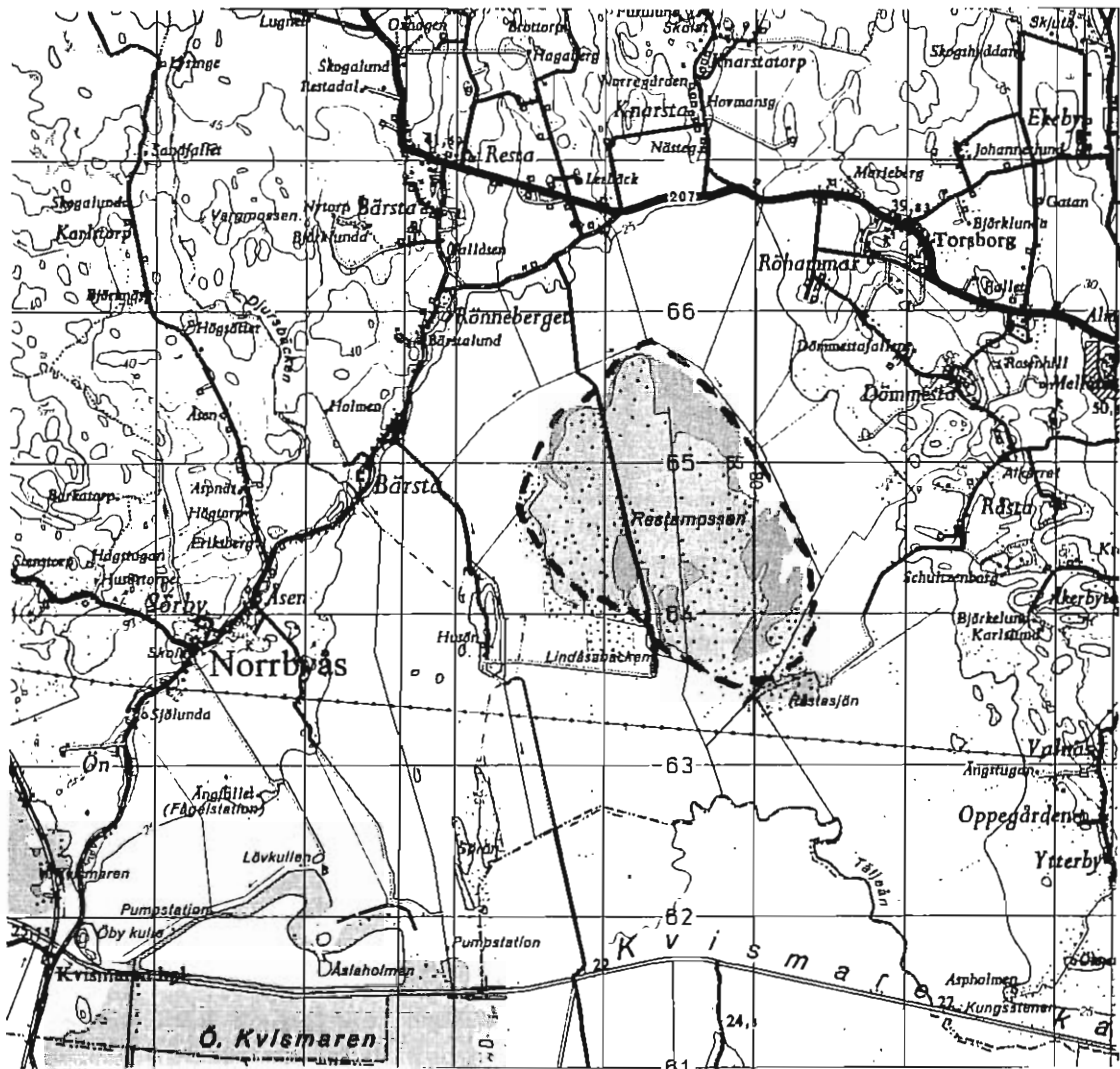
Orrspel: Litet spel finns (4 tuppar).

Övrigt: Tjäder finns i området. Fiskgjuse har häckat många år, ormvråk och duvhök jagar på myren.

Klassificeringsmotiv: -

Skyddsklass: -

24 Restamossen

24 (Ö 6) RESTAMOSSEN

Örebro kommun

Top.karta: 10 F 30 2-3f, 2g.

Areal: ca 250 ha.

Inv.datum: 1981-04-25 och 1981-07-04 samt två tillfällen nattetid.

Inventerare: Keith Jälefors, Örebro.

Litteratur: Furuholm m fl (1973), Backéus (1978).

Beskrivning:

Restamossen har ett ovanligt läge mitt i jordbruksbygd. Myren är välvd och genomkorsas av en väg i nord-sydlig riktning. Ett flertal diken finns och gamla torvgravar finns i stora delar av kantzonen. Låga tallar och björkar är spridda över mosseplanet, kantzonen består till stor del av smalstammig lövskog.

Fågelobservationer:

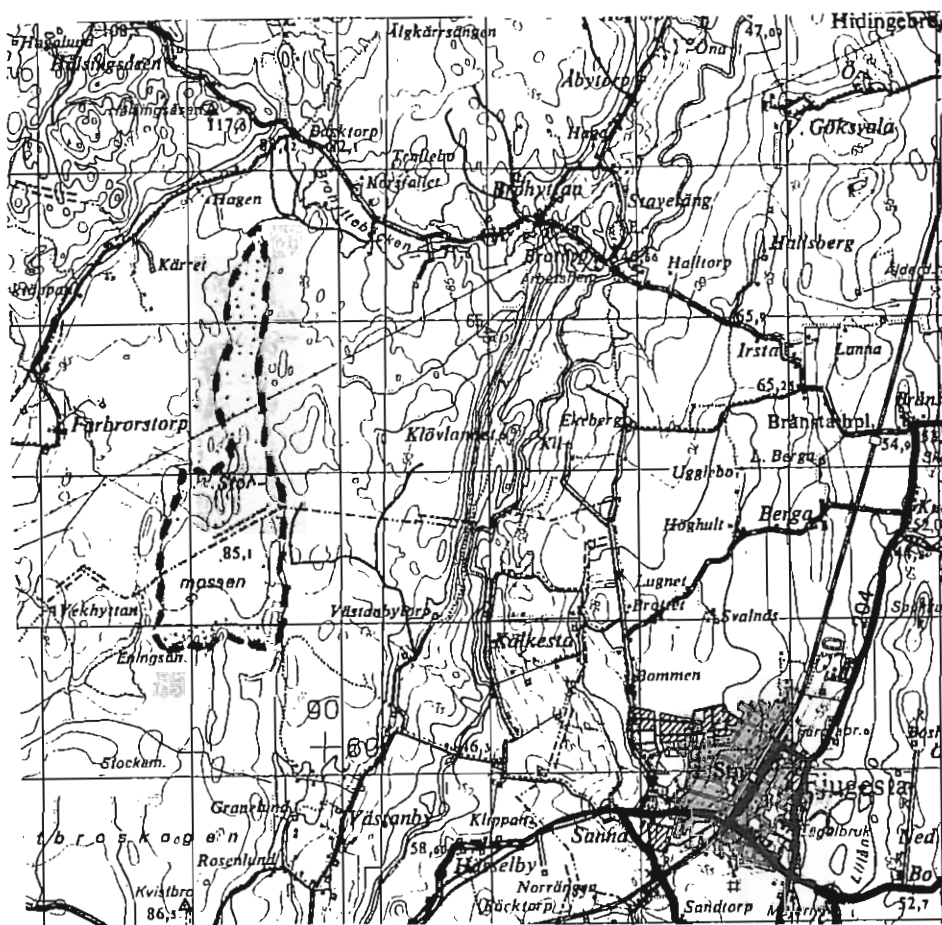
Ormvråk	1	Ängspiplärka	ca 10 revir
Orre	2 (födosök)	Buskskvätta	10 revir
Storspov	1	Sävspurv	6 revir
Sånglärka	3 revir	Kattuggla	1

Orrspel: Har upphört efter att ha funnits tidigare. De senaste årens observationer tyder på att orren är på väg tillbaka till denna lokal.

Övrigt: Tranor översomrar, som mest sågs under inventeringarna 65 st på födosök (i juli). Myren används som jaktmark av blå kärrhök (under sträcktid), ormvråk, tornfalk och lärkfalk. Korp söker sig regelbundet hit för födosök. Torrakor för hackspettar finns i större antal i den sydöstra delen.

Klassificeringsmotiv: -

Skyddsklass: -

25 Stormossen

25 (Ö 7) STORMOSSEN (vid Farbrorstorp)

Örebro kommun

Top.karta: 10 E 50 2 i.

Areal: ca 90 ha.

Inv.datum: 1981-05-01 och 1981-06-24.

Inventerare: Owe Persson, Fjugesta.

Litteratur: Furuholm m fl (1978), Backéus (1978).

Beskrivning:

Myren är koncentrisk och ligger nära Kilsbergens förkastningsbrant. Några smågölar finns men mosseplanet domineras av ristuvesträngar. Mindre torvtäkter finns i södra delen.

Fågelobservationer:

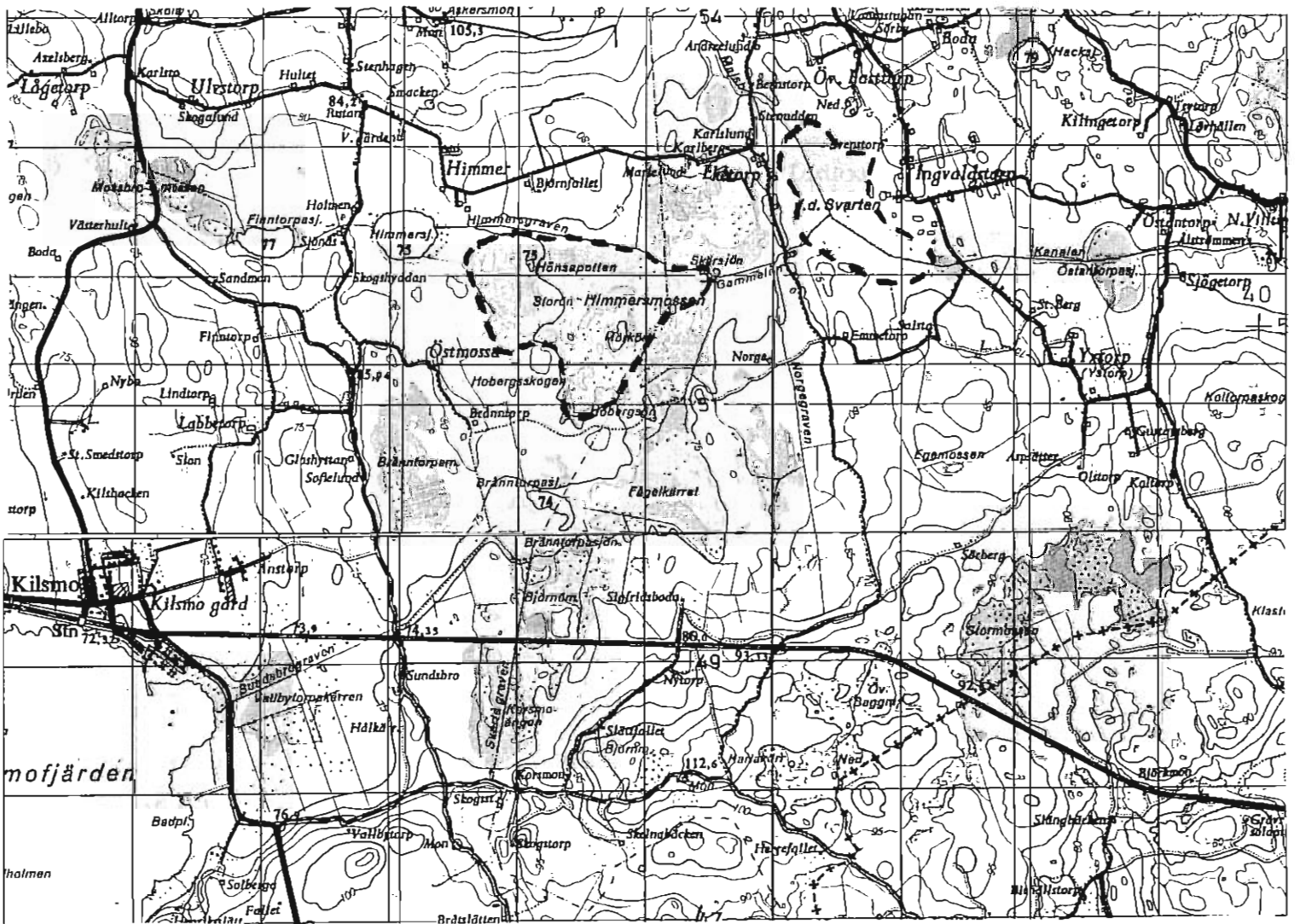
Gräsand	2	Sånglärka	8 revir
Trana	1	Ängspiplärka	10 revir
Ljungpipare	3 par	Buskskvätta	4 revir
Enkelbeckasin	1 revir		
Storspov	1		

Orrspel: Ca 8 tuppar årligen.

Övrigt: Korp och ormvråk häckar vid myren. Fem storholkar finns.

Klassificeringsmotiv: Nyckelarterna.

Skyddsklass: 3.

26 Himmersmossen

30 Svarten

26 (ö 10) HIMMERSMOSSEN

Örebro kommun

Top.karta: 10 F SO 0 h, 9 F NO 9 h.

Areal: ca 250 ha.

Inv.datum: 1981-04-29 och 1981-07-16 och ytterligare fyra tillfällen.

Inventerare: Anders Enetjärn, Odensbacken.

Litteratur: Furuholm m fl (1973), Backéus (1978).

Beskrivning:

Genom mossen går ett grävt dike, Himmersgraven, från Himmersjön i väster. Tallskog har vuxit upp efter dikning. Flera moränholmar finns spridda över mosseplanet som i övrigt består av ristuvsträngar och fastmattor.

Fågelobservationer:

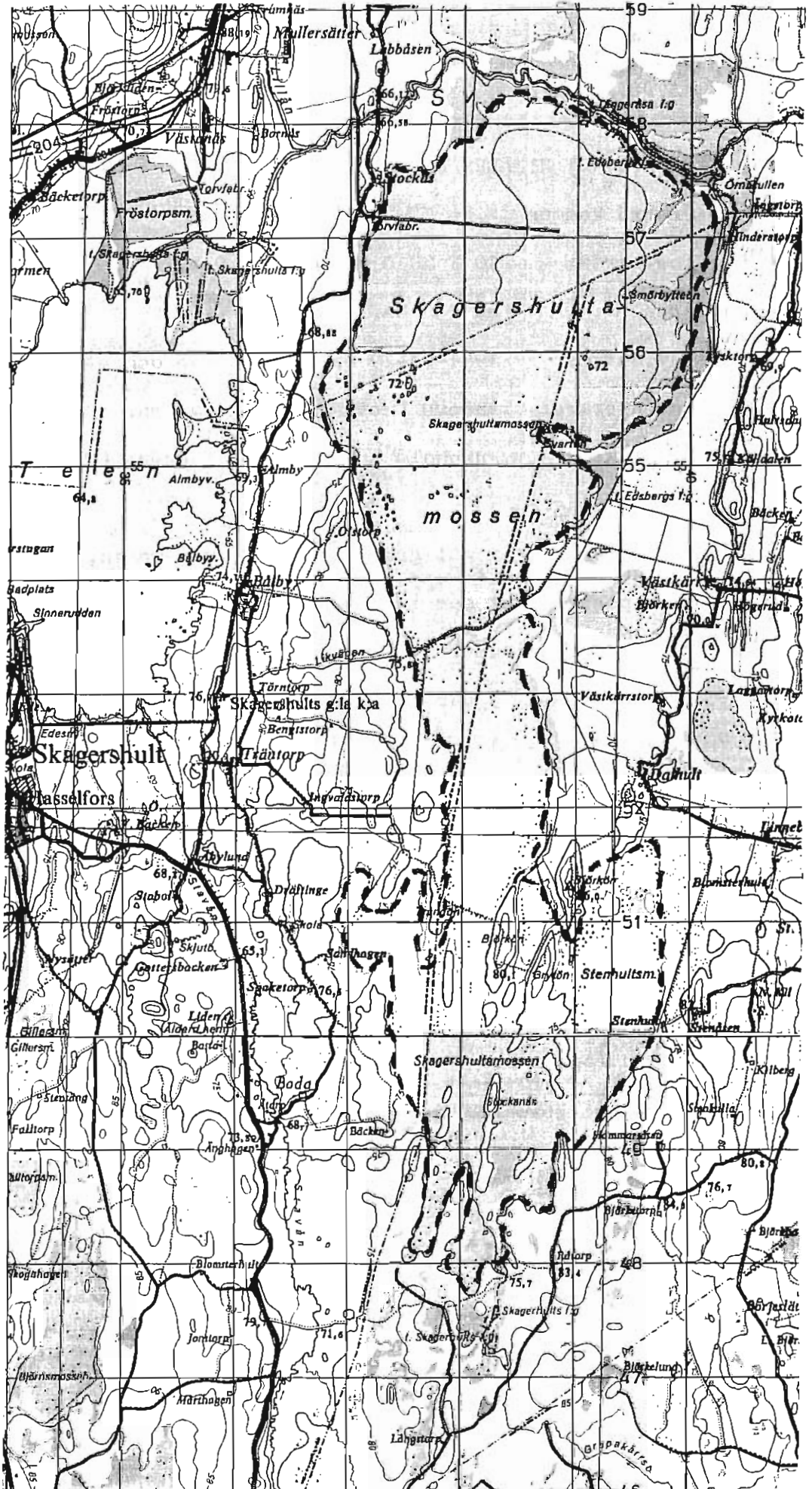
Fiskgjuse	3 par med bon	Tofsvipa	1
Trana	1 par + 2	Enkelbeckasin	1 revir
		Storspov	högst 4 par
		Ängspiplärka	8 revir

Orrspel: Ett stort spel om 19 tuppar och 5 hönor.

Övrigt: Sparvhök jagar regelbundet, tornfalk och lärkfalk har häckat tidigare. Korp iaktas på födosök.

Klassificeringsmotiv: Orrspelet och fiskgjusarna.

Skyddsklass: 2.

27 Skagershultsmossen

27 (Ö 11) SKAGERSHULTAMOSSEN MED STENHULTSMOSSEN

Örebro kommun

Top.karta: 10 E SO 0-1 h och 1 i, 9 E NO 9 h.

Areal: Inventerad areal ca 1 700 ha.

Inv.datum: 1981-05-01, 1981-06-17 och 1981-07-05 samt 1981-08-16.

Inventerare: Anders Bengtsson och Leif Bertilsson, Fjugesta.

Litteratur: Furuholm m fl (1973), Bengtsson (1974) och Backéus (1978).

Beskrivning:

Backéus skriver: "Skagershultamossen är en av Mellansveriges största myrar..... Vi har här också länets utan jämförelse största öppna myryta".

För fortsatt beskrivning se ovanstående litteraturanvisning!

Fågelobservationer:

Smålom	2 par	Grönbena	1
Knipa	2 honor	Ängspiplärka	8 revir
Bivnråk	1 par	Gulärta	flera
Trana	4 par	Buskskvätta	1 revir
Ljungpipare	12 par		
Tofsvipa	ca 5 par		
Enkelbeckasin	3 revir		
Storspov	2 par		
Småspov	1 revir		

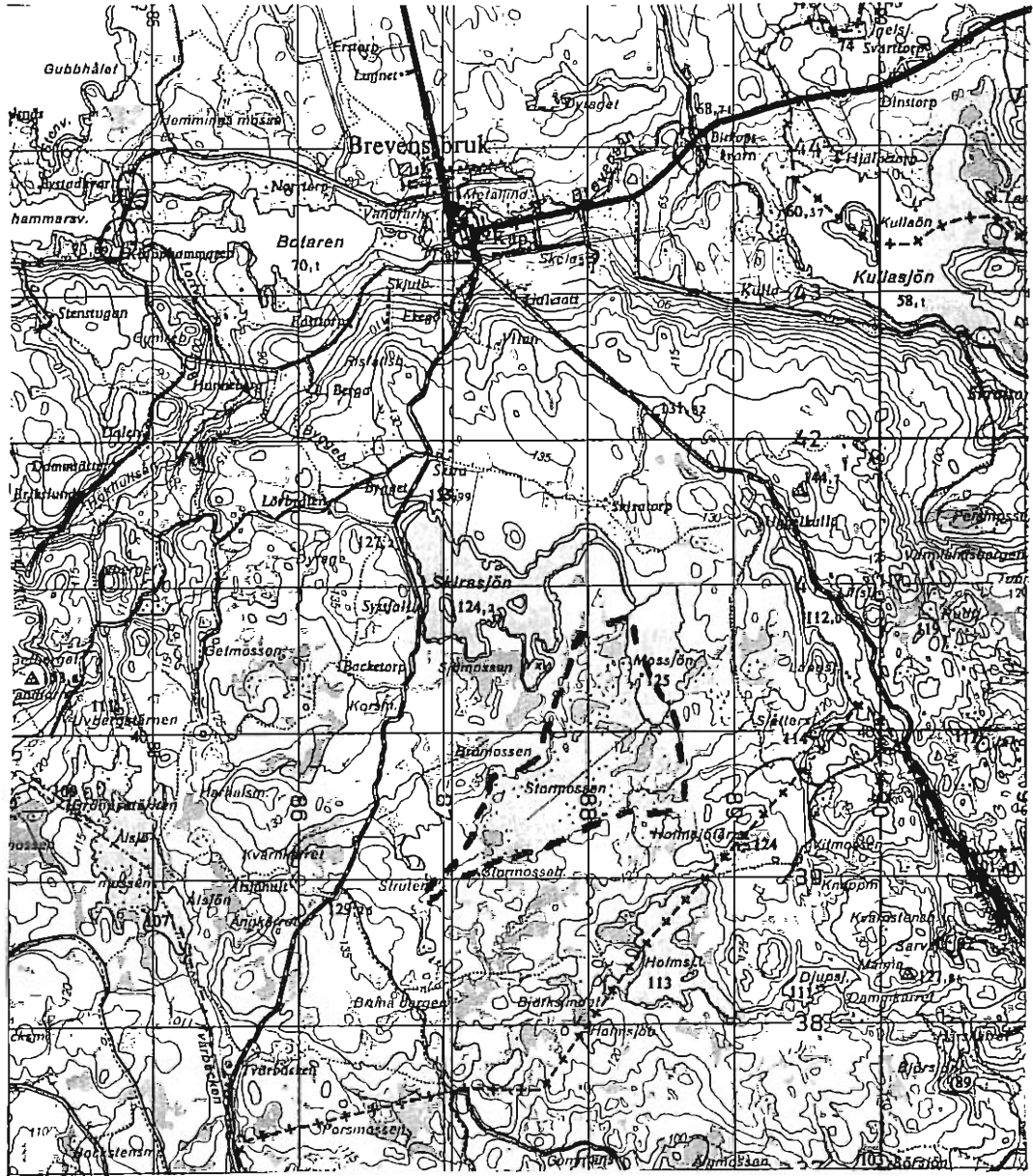
Orrspel: Ett spel av storleksordningen 15-20 tuppar årligen.

Övrigt: Fiskgjuse häckar regelbundet.
Ormvråk och lärkfalk jagar över myren. Många vadare och änder rastar under sträcket.

Klassificeringsmotiv: Nyckelarterna och länets störst antal tranpar.

Skyddsklass: 1.

28 Stormossen

28 (Ö 13) STORMOSSEM i Asker

Örebro kommun

Top.karta: 9 F NO 7-8 h.

Areal: ca 75 ha.

Inv.datum: 1981-05-06 och 1981-06-24.

Inventerare: Stig Enetjärn, Odensbacken.

Litteratur: Backéus (1978).

Beskrivning:

Mossen består av ganska strukturlösa mosseplan. Ett dike löper tvärs genom mossen till Mossjön. Många smågölar finns och en något större (10 x 10 m) i sydost.

Tallklädda strängar finns i östra delen.

Fågelobservationer:

Ormvråk 2

Trana 1

Ängspiplärka 12 revir

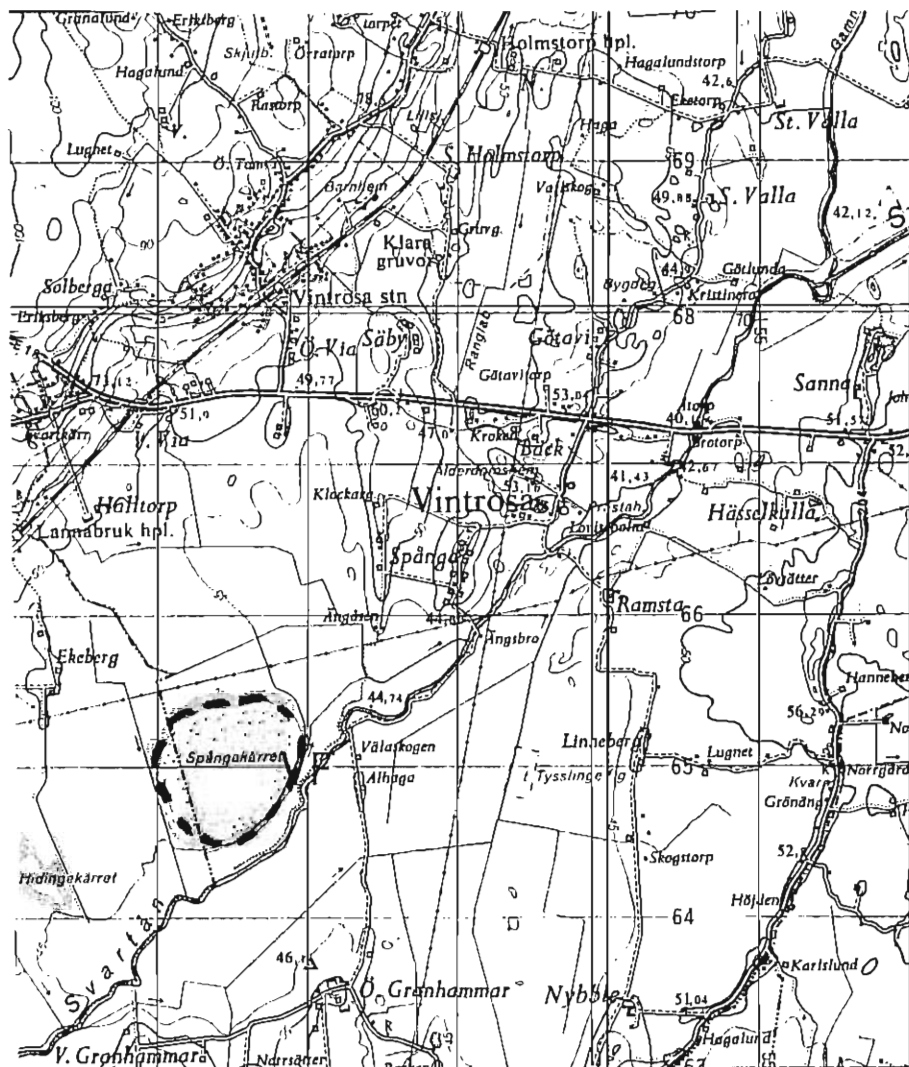
Gulärta 4

Orrspel: Ett medelstort spel (12 tuppar och 4 hönor).

Övrigt: Blå kärrhök noterades jagande under sträckperioden.

Klassificeringsmotiv: Orrspelet.

Skyddsklass: 3

29 Spångakärret

29 (-) SPÅNGAKÄRRET

Örebro kommun

Top.karta: 10 F SV 3 a.

Areal: ca 75 ha.

Inv.datum: 1981-04-26 och 1981-06-28.

Inventerare: Anders Bengtsson och Leif Bertilsson, Fjugesta.

Litteratur: -

Beskrivning:

Spångakärret omges av hagmark.

Myren är dikad och större delen är numera bevuxen med gles skog.

Äldre torvgravar finns.

Fågelobservationer:

Enkelbeckasin 2 revir

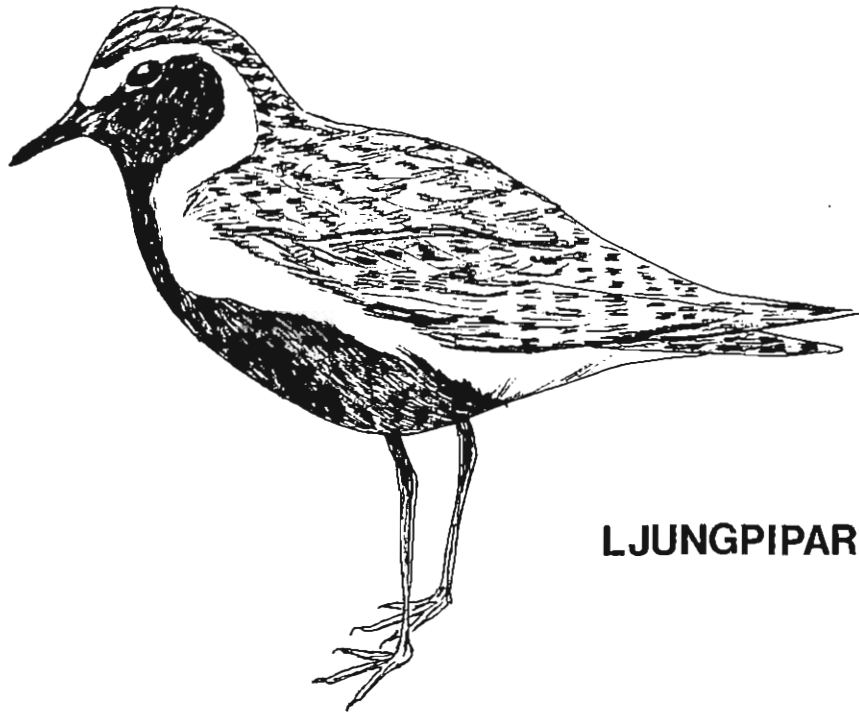
Ängspiplärka 3 revir

Orrspel: Förekommer inte.

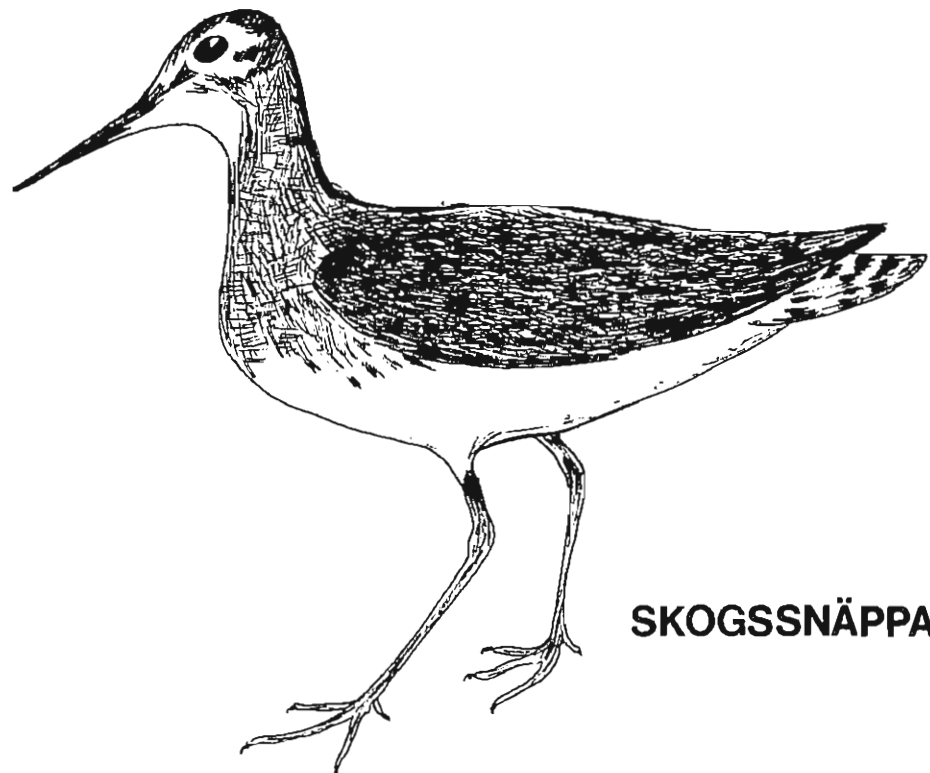
Övrigt: Citat ur inventeringsprotokollet:
"Vi har äldre anteckningar om Spångakärret som inte visar på något speciellt intressant ur ornitologisk synpunkt".

Klassificeringsmotiv: -

Skyddsklass: -

LJUNGPIPARE

SKOGSSNÄPPA

30 (-) SVARTEN

Örebro kommun

Top.karta: 10 F SO O 1, se sid 76.

Areal: ca 120 ha.

Inv.datum: 1981-04-26 och 1981-06-21.

Inventerare: Ove Pettersson, Örebro.

Litteratur: Furuholm m fl (1973).

Beskrivning:

Svarten har kärrkaraktär och har bildats genom sänkning av sjön. Ett dike går mot sydost genom området. Vattenståndet har sänkts ytterligare genom nya rensningar.

Fågelobservationer:

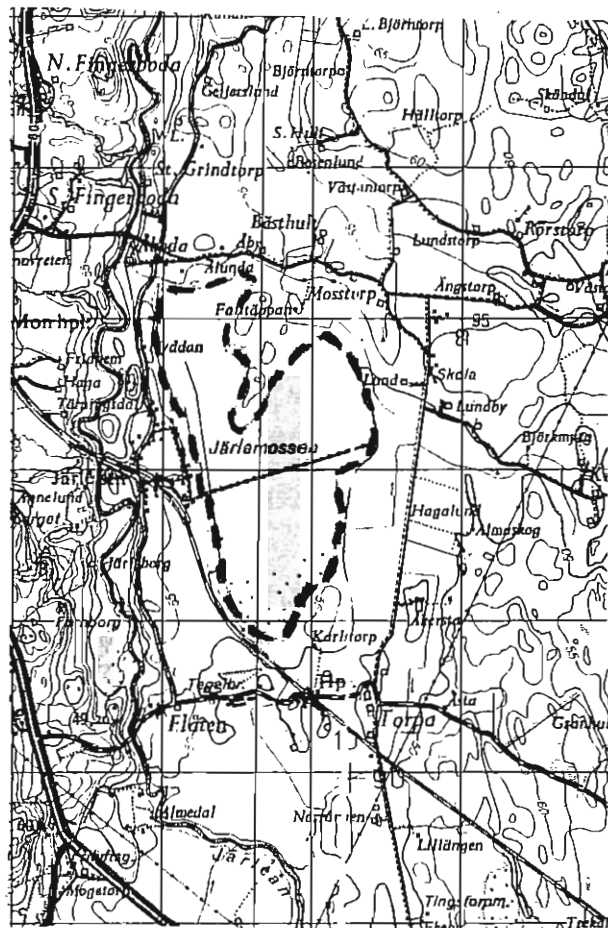
Gräsand	minst 3 par	Sånglärka	3 revir
Ormvråk	1 par	Ängspiplärka	ca 12 revir
Trana	1 par	Buskskvätta	4 revir
Tofsvipa	1	Sävspurv	4 revir
Enkelbeckasin	ca 5 revir		

Orrspel: -

Övrigt: Fiskgjuse häckar i närheten, ses ofta överflygande.
Förr häckade trana och skrattnås,
vadare och änder rastade under våren.

Klassificeringsmotiv: "Tranan.

Skyddsklass: 3.

31 Järlemossen

31 (-) JÄRLEMOSSEN

Örebro kommun

Top.karta: 10 F NV 8 c.

Areal: ca 250 ha.

Inv.datum: 1981-04-22 och 1981-05-12 samt 1981-06-25.
Dessutom ett antal kvällsbesök.

Inventerare: Gunnar Ericsson, Lindesberg.

Litteratur: -

Beskrivning:

Ur inventeringsprotokollet: "På mossen har bedrivits torvtäkt under lång tid. Torvgravarna löper över hela mossen och i den norra delen har dräneringen varit så stark att skogen vuxit in och blivit ganska hög.

Fågelobservationer:

Skogssnäppa 1

Ängspiplärka ca 10 par

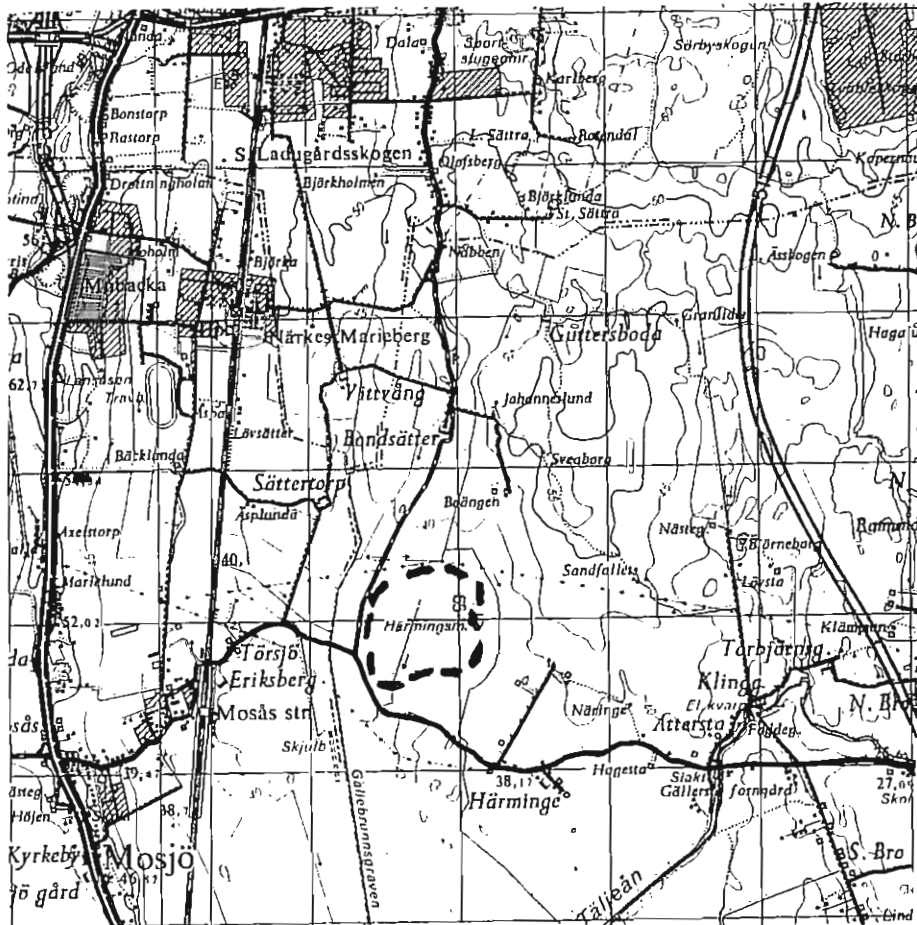
Orrspel: "Det var förr i tiden det" enligt ordsbefolkningen.

Övrigt: Duvhök ses ofta jaga i området.

Klassificeringsmotiv: -

Skyddsklass: -

32 Härmingsmossen

32 (-) HÄRMINGSNOSSEN

Örebro kommun

Top.karta: 10 F SV 2-3 c.

Areal: ca 50 ha.

Inv.datum: 1981-05-10 och 1981-06-21.

Inventerare: Leif Sandgren, Örebro.

Litteratur: -

Beskrivning:

Myren omges av vägar och odlad mark.

Genom äldre dikning har kraftig blandskog växt upp. En gammal soptipp finns i områdets mitt.

Fågelobservationer:

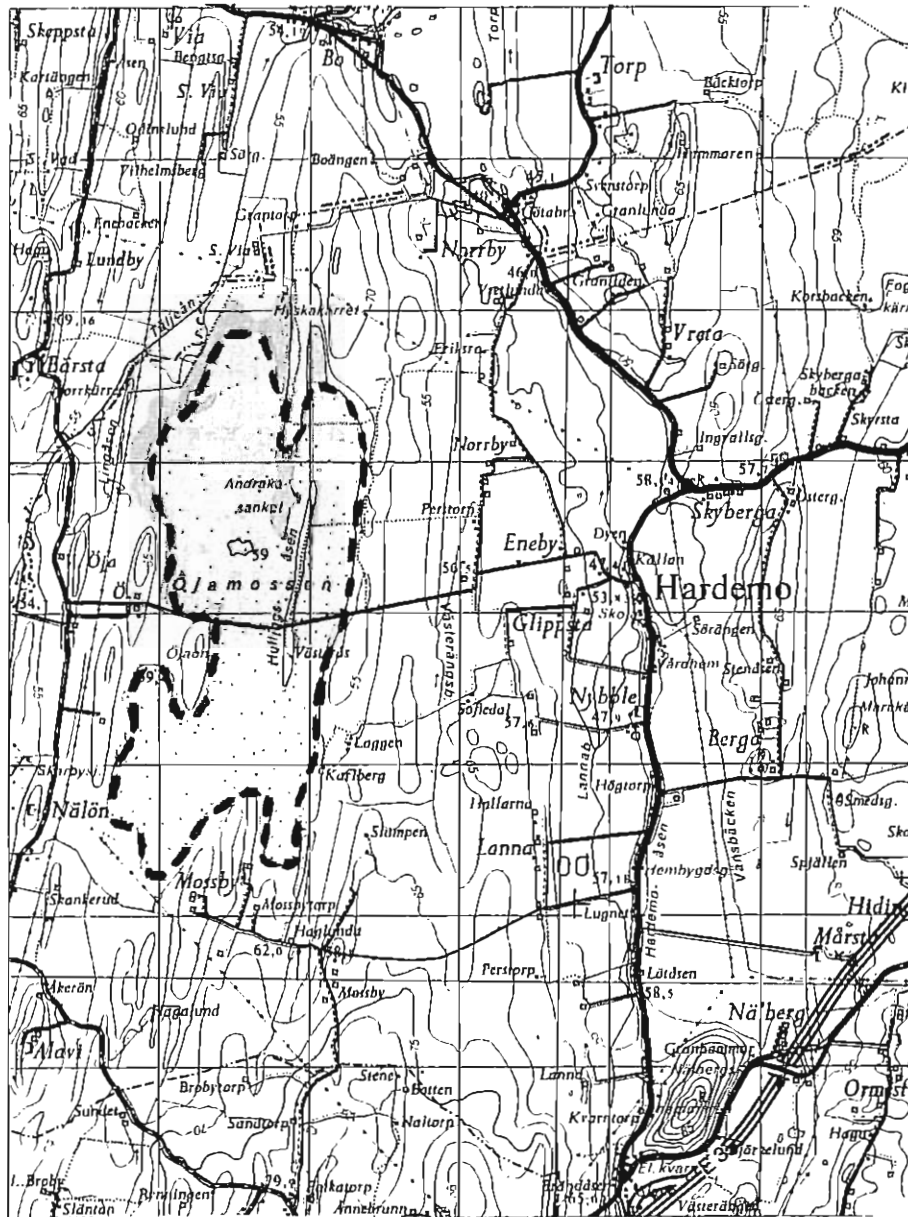
Kattuggla 1 par

Orrspel: Finns inte.

Övrigt: Vanliga skogsarter finns.

Klassificeringsmotiv: -

Skyddsklass: -

33 Öjamosse

33 (Ku 1) ÖJAMOSSEN

Kumla kommun

Top.karta: 10 F SV 0-1 a.

Areal: ca 390 ha.

Inv.datum: 1981-04-28. Dessutom äldre noteringar.

Inventerare: Leif Welanders, Kumla.

Litteratur: Furuholm (1972), Backéus (1978).

Beskrivning:

Öjamossen är den enda relativt välbevarade mossen på den centrala Närkeslätten. Den övertväras av en väg i ost-västlig riktning medan en drumlin går i norr-söder. I norra halvan finns en tjärn, Älgsjön, och fastmattor- ristuvor. Södra halvan domineras av fastmattor - mjukmattor. En stor del av myren är bevuxen med gles tallskog, några mindre torvtäckter finns.

Fågelobservationer:

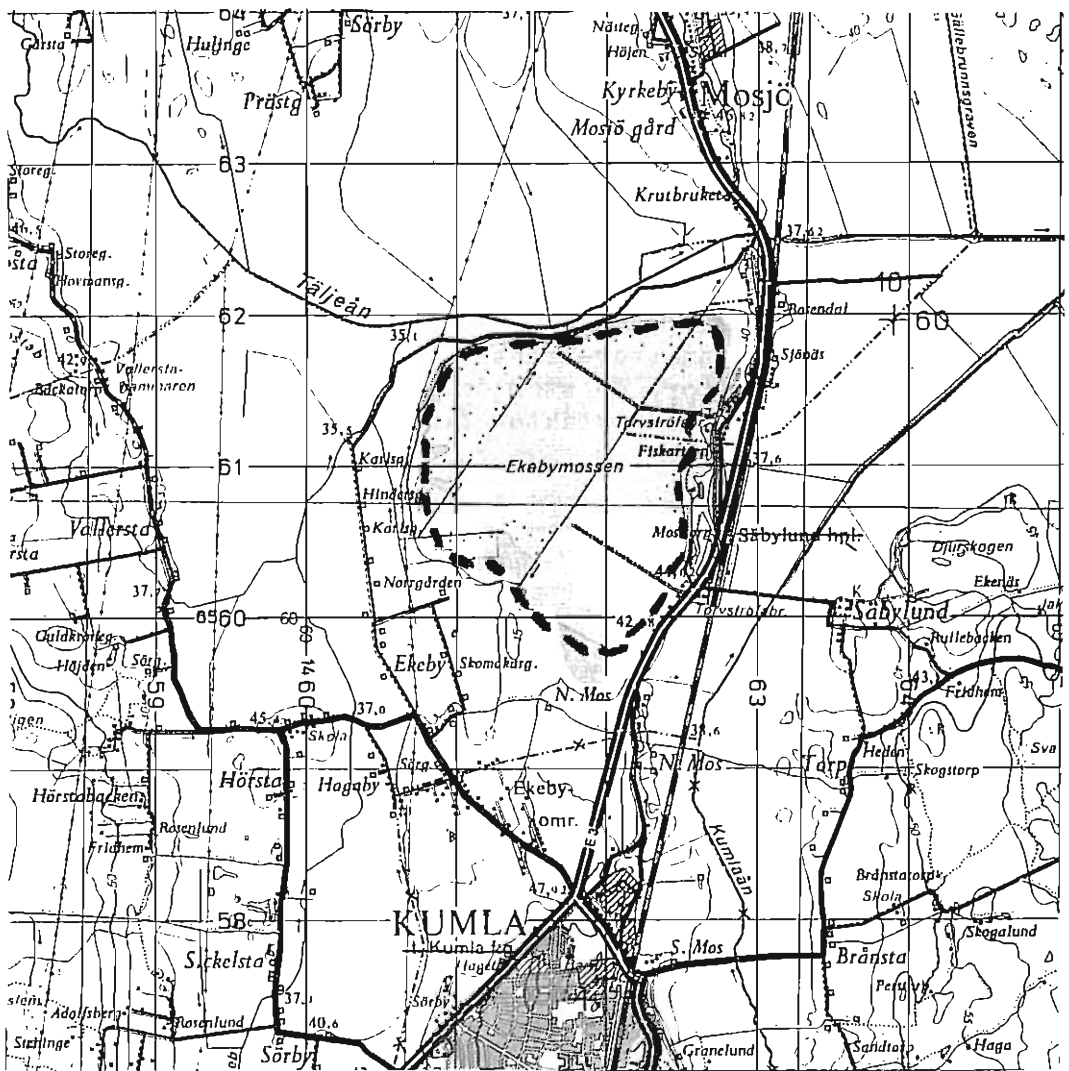
Gräsand	1 par	Storspov	4
Kricka	1 par	Sånglärka	2 revir
Knipa	1 par	Ängspiplärka	ca 10 revir
Ormvråk	1	Sävspurv	2 revir
Ljungpipare	1		

Orrspel: Har inte förekommit under senare år.

Övrigt: Myren har värde som rastlokal för flera vadararter och används av översomrande tranor, ett 40-tal har setts. Smålom häckade under 1950-talet.

Klassificeringsmotiv: Storspov och Ljungpipare.

Skyddsklass: 3.

34 Ekebymossen

34 (-) EKEBYMOSSEN

Kumla kommun

Top.karta: 10 F SV 2 c.

Areal: ca 250 ha.

Inv.datum: 1981-06-03 och 1981-07-01.

Inventerare: Frank Tholfsson, Kumla.

Litteratur: -

Beskrivning:

Ekebymossen är totalförstörd efter flerårig torvbrytning i industriell skala.

Fågelobservationer:

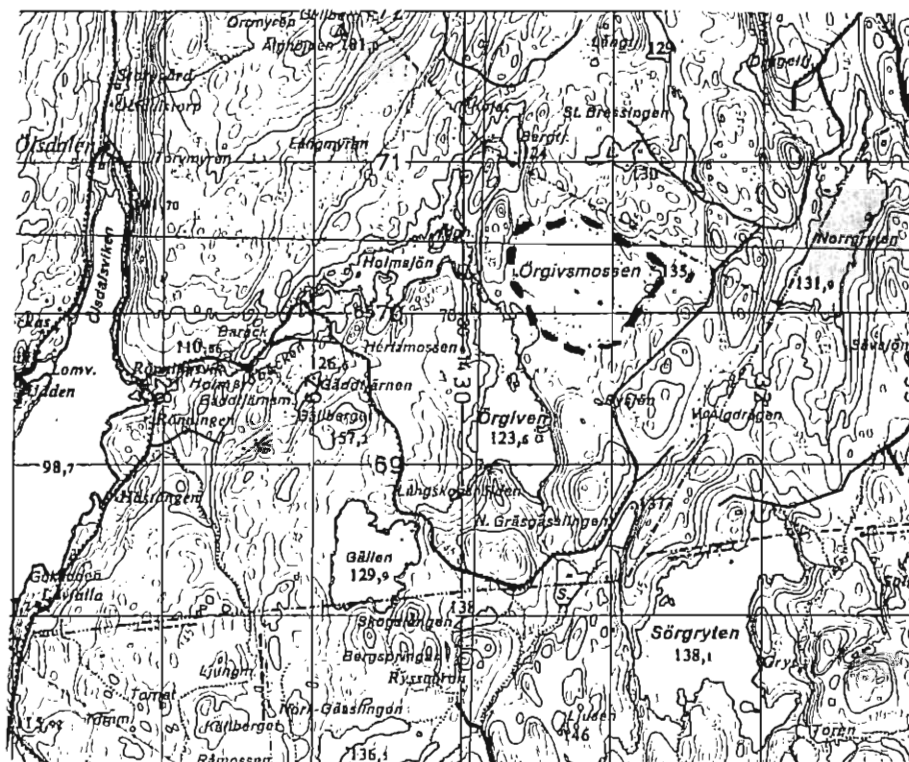
Ormvråk	2	Gulärta	1 revir
Storspov	1	Korp	2
Sånglärka	10 revir	Varfågel	1
Ängspiplärka	ca 8 revir		

Orrspel: Förekommer inte.

Övrigt: Tornfalk har häckat i kanten tidigare år.

Klassificeringsmotiv: -

Skyddsklass: -

35 Örgivsmossen

35 (D 1) ÖRGIVSMOSSEN

Degerfors kommun

Top.karta: 10 E SO 3-4 g.

Areal: ca 70 ha.

Inv.datum: 1981-04-26 och 1981-06-13.

Inventerare: Torbjörn Hedfeldt, Karlskoga.

Litteratur: Ekvall (1975), Backéus (1978).

Beskrivning:

Myren sluttar ensidigt från sitt NÖ hörn.
 Där finns ett fattigkärr varifrån en svag översilning av myren sker.
 Mitt på nordsidan finns ett litet tallmosseparti.
 Ett fåtal gölar finns.
 Örgivsmossen är helt opåverkad av dikning.

Fågelobservationer:

Trana	1	Sånglärka	1
Ljungpipare	1 par	Ängspiplärka	flera par
Tofsvipa	4 par	Sävspärv	2
Enkelbeckasin	1 revir		
Grönbensa	3 par		

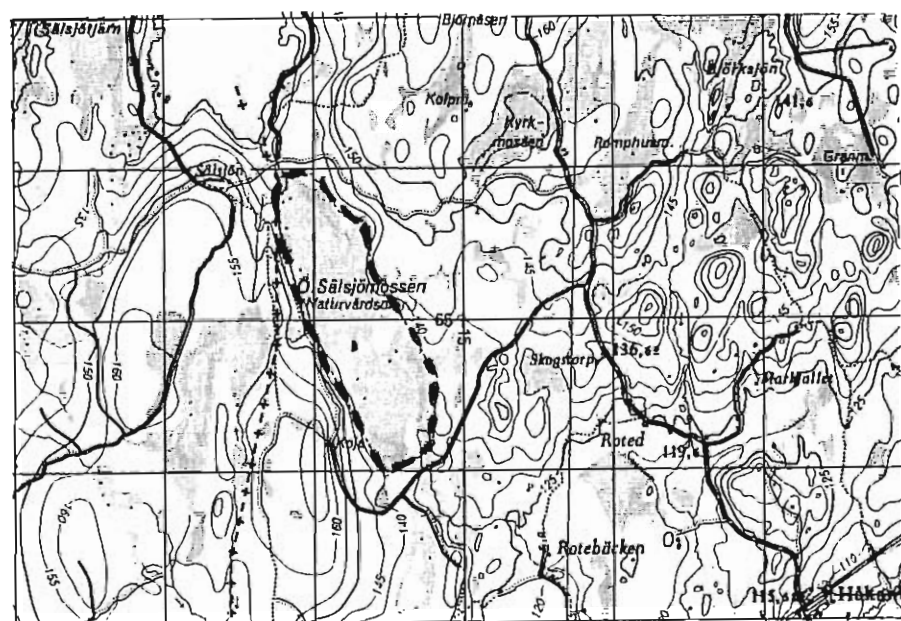
Orrspel: I centrum av myren ett förhållandevis stort orrspelet
 (14 tuppar + 3 hönor).

Övrigt: Varfågel har häckat, sparv- och pärluggla hörs varje år,
 duvhök och lärkfalk jagar regelbundet, häger och trana
 observeras nästan årligen.

Klassificeringsmotiv: Nyckelarterna och orrspelet.

Skyddsklass: 3.

36 Ö Säljömossen

36 (D 2) Ö SÄLSJÖMOSSEN (Domänreservat)

Degerfors kommun

Top.karta: 10 E SV 2-3 c.

Areal: ca 70 ha.

Inv.datum: 1981-05-16 och 1981-07-05.

Inventerare: Åke Jansson, Degerfors.

Litteratur: Ekvall (1975), Backéus (1978).

Beskrivning:

Två tvärgående drag avskiljer tre lika stora mosseplan. Det norra mosseplanet innehåller vattenfyllda höljor, i övrigt fastmattor.

På det mellersta mosseplanet finns några gölar med oregelbunden form.

Det södra mosseplanet sluttar mot öster och domineras av ristuvor och fastmattor.

Längs huvuddelen av myrens kanter finns gammal, orörd tallskog.

Myren är helt orörd.

Fågelobservationer:

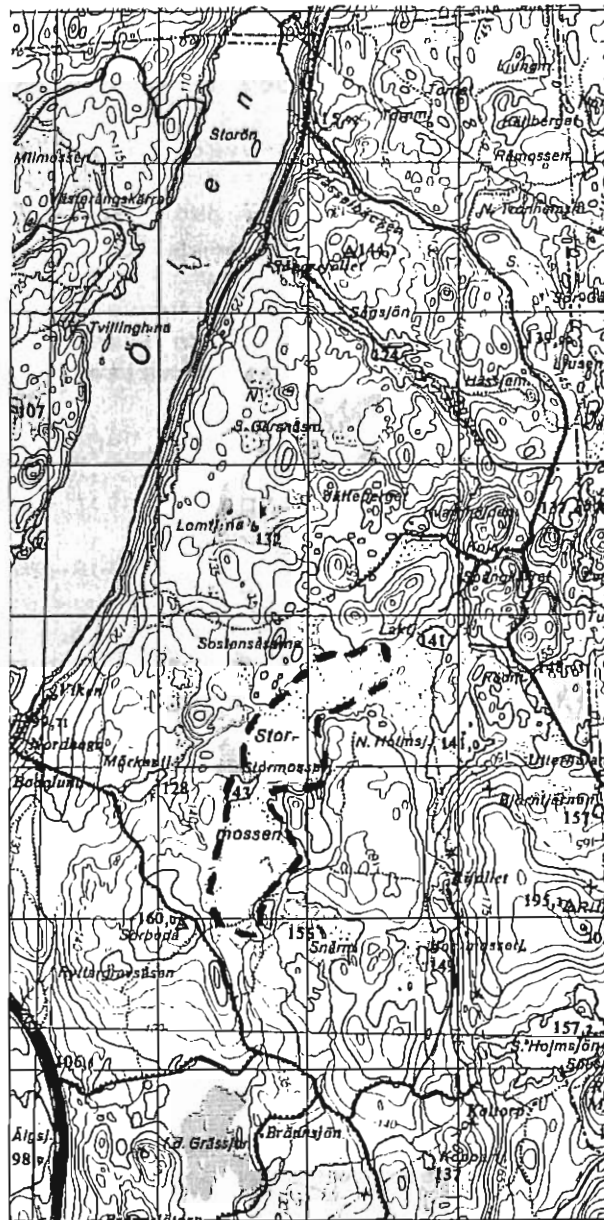
Ljungpipare	2 par	Ängspiplärka	3 revir
Tofsvipa	4	Buskskvätta	2 revir
Skogssnäppa	1		
Enkelbeckasin	1 revir		
Sånglärka	1 revir		

Orrspel: Stort spel om 17 tuppar.

Övrigt: Myren anses ligga i traktens finaste och mest orörda marker.

Klassificeringsmotiv: Orrspelet.

Skyddsklass: 3.

37 Stormossen

37 (D 3) STORMOSSEN (vid Ülsboda)

Degerfors kommun

Top.karta: 10 E SO 2 f.

Areal: ca 80 ha.

Inv.datum: 1981-05-31 och 1981-06-17.

Inventerare: Stefan Björn, Degerfors.

Litteratur: Ekvall (1975), Backéus (1978).

Beskrivning:

Denna långsträckta myr delas på mitten av en tjärn. Längs hela västra sträckningen finns tall av varierande storlek. Över södra halvan av myren går ett blött stråk. Myrens norra del är mycket flack med fastmattor och ristuvor. Myren är helt orörd.

Fågelobservationer:

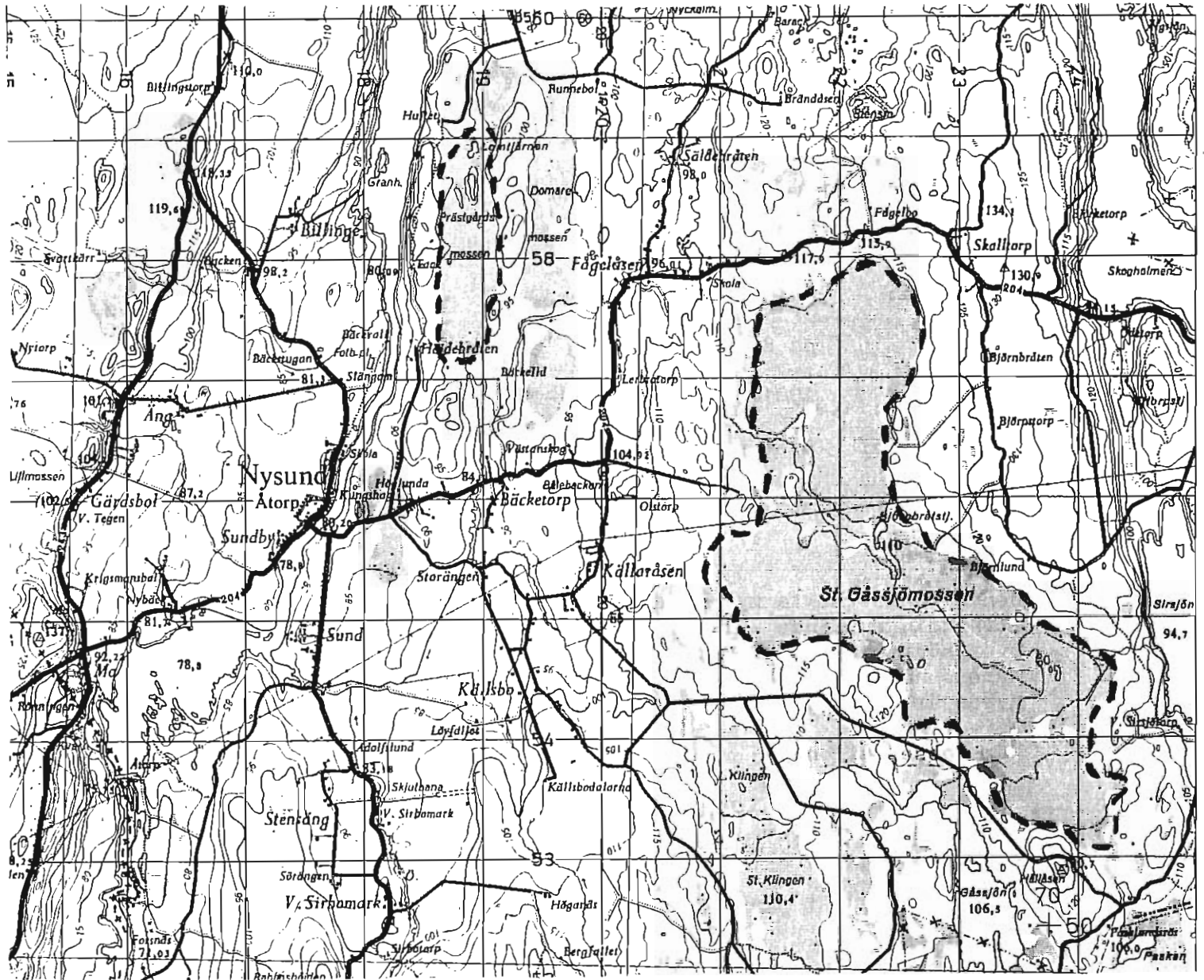
Trana	1 + 1 unge	Storspov	1
Ljungpipare	5 par	Grönbena	1
Tofsvipa	1 par	Ängspiplärka	minst 10 revir
		Buskskvätta	8-10 revir

Orrspel: Ett mycket stort orrspel (26 tuppar).

Övrigt: Smålom och knipa har häckat tidigare år. Bivråk, ormvråk, duvhök och korp använder mossen som jaktmark. Fiskgjuse och pärluggla finns häckande. Storholkar finns.

Klassificeringsmotiv: Orrspelet.

Skyddsklass: 3.

38 Prästgårds mossen

39 St Gåssjö mossen

38 (D 5) PRÄSTGÅRDSMOSSEN

Degerfors kommun

Top.karta: 10 E SV 1 d.

Areal: ca 100 ha.

Inv.datum: 2 gånger i april, 2 gånger i maj samt
1981-06-13--14 och -20.

Inventerare: Lennart Ahlén, Degerfors.

Litteratur: Backéus (1978).

Beskrivning:

Moränholmar i centrum delar myren i en nordlig och en sydlig del. Den norra delen är delvis bevuxen med tall. Där ligger också en större göl, Lomtjärnen. Den södra är blöt och koncentriskt välvd. Myren är orörd.

Fågelobservationer:

Knipa	1 par	Grönbena	2 par
Trana	1 par med bo	Sånglärka	8 revir
Ljungpipare	3 par	Ängspiplärka	10 revir
Tofsvipa	2 par	Gulärta	1
Enkelbeckasin	ca 5 revir	Buskskvätta	5 revir
Storspov	1 par med bo	Korp	1 par med bo

Orrspel: Ett stort spel (ca 20 tuppar årligen).

Övrigt: Duvhök häckar nära myren.
Flera uggleholkar finns uppsatta.

Klassificeringsmotiv: Nyckelarterna och orrspelet.

Skyddsklass: 3.

39 (D 6) ST. GÅSSJÖMOSSEN

Degerfors kommun

Top.karta: 10 E SV 0-1 e, se sid 100.

Areal: ca 600 ha.

Inv.datum: Totalt 7 tillfällen under perioden.

Inventerare: Lennart Ahlén, Degerfors.

Litteratur: Ekvall (1975), Backéus (1978).

Beskrivning:

Stora Gåssjömossen är länets näst största myr och till större delen uppbyggd av mossar. Flera blöta partier med gölar och lösbottnar finns trots att myren dikats kraftigt. Stora, grova träd finns i den västra delen.

Fågelobservationer:

Smålom	1 par med bo	Enkelbeckasin	7 revir
Gräsand	4 par	Storspov	1 par
Kricka	2 par	Grönbena	2 par
Knipa	2 par	Sånglärka	ca 10 revir
Trana	2 par	Ängspiplärka	ca 15 revir
Ljungpipare	5 par	Buskskvätta	ca 8 revir
Tofsvipa	2 par		

Orrspel: Två spel om 22 resp 15 tupper.

Övrigt: Ormvråk, duvhök och fiskgjuse samt korp (2 par) häckar i myrens närhet. Stenfalk har häckat tidigare i flera år. Flera uggleholkar finns uppsatta.

Klassificeringsmotiv: Nyckelarterna.
Orrspelet är ett av de största i länet.

Skyddsklass: 1.

40 (D 7) MOSSTORPSMOSSEN

Degerfors kommun

Top.karta: 9 E NV 9 d, 10 E SV 0 d-e, se sid 104.

Areal: ca 100 ha.

Inv.datum: 1981-05-02 och 08--09, 1981-06-12--13 och 1981-07-01.

Inventerare: Lennart Ahlén, Degerfors.

Litteratur: Ekvall (1975), Backéus (1978).

Beskrivning:

Myren är långsmal och allsidigt välvd. Ett 10-tal gölar finns i den centrala delen. I övrigt domineras myren av ristuvor. Kantskog av björk och gran finns, några mindre torvtäkter finns i den södra delen.

Fågelobservationer:

Smålom	1 par med bo	Ljungpipare	2 par
Kanadagås	2 par	Tofsvipa	3 par
Gräsand	4 par	Enkelbeckasin	6 revir
Kricka	1 par	Småspov	1 par
Knipa	2 par	Grönbena	1 par
Trana	1 par	Sånglärka	ca 6 revir
		Ängspiplärka	ca 14 revir
		Buskskvätta	ca 4 revir
		Korp	1 par

Orrspel: Ett spel om 14 tuppar.

Övrigt: Bivråk, ormvråk och duvhök häckar nära myren.
Flera stora torrstubbar på östra sidan.

Klassificeringsmotiv: Nyckelarterna.

Skyddsklass: 2.

40 Mosstorpsmossen   41 Trunhatten   42 Julösmossen

43 S Åsmossen-Högskogs Stormosse

41 (D 8) TRUNHATTEN

Degerfors kommun

Top.karta: 9 E NV 9 e, 10 E SV 0 e.

Areal: ca 140 ha.

Inv.datum: 3 gånger i april, 2 i maj och 2 i juni.

Inventerare: Lennart Ahlén, Degerfors.

Litteratur: Ekvall (1975), Backéus (1978).

Beskrivning:

Denna myr har ett ganska blött plan med stora partier mjukmattor och lösbottnar. En stor del av laggarna runt planet är dikade. Kantzonen består av sumpskog med björk, gran och tall.

Fågelobservationer:

Trana	1 par	Grönben	2 par
Ljungpipare	3 par	Sånglärka	ca 8 revir
Tofsvipa	2 par	Ängspiplärka	ca 12 revir
Enkelbeckasin	ca 10 revir	Buskskvätta	ca 7 revir
		Korp	1 par

Orrspel: Ett stort spel om 25 tappar.

Övrigt: Smålom noterades överflygande, duvhök och ormvråk häckar i kantzonen.
Flera ihåliga stubbar och några uggleholkar finns.

Klassificeringsmotiv: Nyckelarterna och orrspelet.

Skyddsklass: 3.

42 (D 9) JULÖSMOSSEN

Degerfors kommun

Top.karta: 9 E NV 8-9 d, 8 e, se sid 104.

Areal: ca 250 ha.

Inv.datum: 1981-05-03--04, 3 gånger i juni och 1981-07-16--17.

Inventerare: Lennart Ahlén, Degerfors.

Litteratur: Ekvall (1975), Backéus (1978).

Beskrivning:

Julösmossen är långsträckt i norr-söder och består i huvudsak av tämligen blöta avsnitt med flera dråg i de norra och södra delarna samt ett antal vattenfyllda höljor i den centrala delen.
Torvtäkt har bedrivits i mindre skala.

Fågelobservationer:

Smålom	1 par med bo	Enkelbeckasin	4 revir
Kricka	1 par	Storspov	1 par
Knipa	1 par	Grönbena	1 par
Trana	1 par	Sånglärka	ca 12 revir
Ljungpipare	3 par	Ängspioplärka	ca 15 revir
Tofsvipa	2 par	Buskskvätta	ca 10 revir

Orrspel: Två spel om vardera ca 10 tuppar årligen.

Övrigt: Bivråk häckar i kantzonen. Ett 10-tal uggleholkar finns.

Klassificeringsmotiv: Nyckelarterna och orrspelet.

Skyddsklass: 2.

43 (D 10) S. ÅSNOSSEM - HÖGSKOGS STORMOSSE (Domänreservat)

Degerfors kommun

Top.karta: 9 E NV 8 e, se sid 104.

Areal: ca 230 ha.

Inv.datum: Totalt 8 gånger under perioden.

Inventerare: Lennart Ahlén, Degerfors.

Litteratur: Bengtsson (1974), Ekvall (1975), Backéus (1978).

Beskrivning:

Myren består av tre stora mossar och ett stort mellanliggande kärr. Kärrret avvattnas mot norr. I mossarna finns rikligt med lösbottnar men även dråg och ristuvesträngar. Tallmossar finns på östra sidan.

Fågelobservationer:

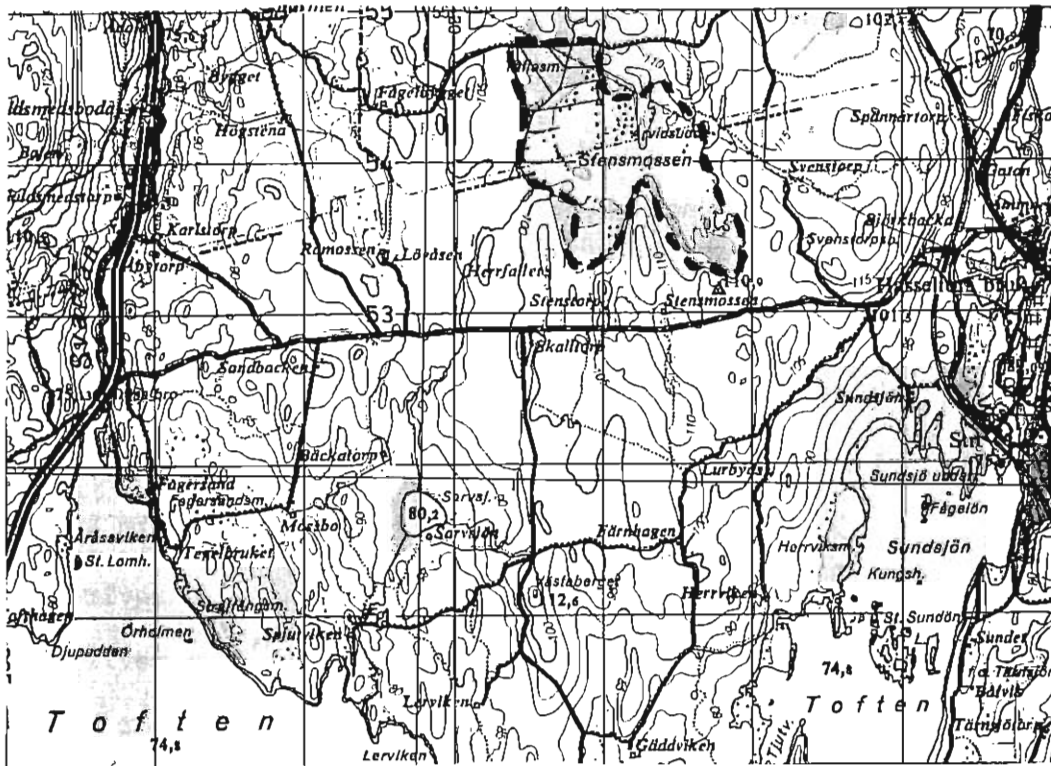
Fiskgjuse	1 par med bo	Grönbena	1 par
Trana	1 par	Sånglärka	8-12 revir
Ljungpipare	5 par	Ängspiplärka	20-30 revir
Enkelbeckasin	5 revir	Gulärta	2 revir
Storspov	1 par	Buskskvätta	6 revir
Småspov	1 par	Varfågel	1 par

Orrspel: Två spel om 10 resp 16 tuppar.

Övrigt: Ormvråk, duvhök och lärkfalk häckar i kantzonen. Sparsamt med torrstubbar men uggleholkar finns.

Klassificeringsmotiv: Nyckelarterna och orrspelet.

Skyddsklass: 2.

44 Stensmossen

44 (La 1) STENSHOSSEN

Laxå kommun

Top.karta: 10 E SO O g.

Areal: ca 90 ha.

Inv.datum: 1981-04-20 och 1981-06-14.

Inventerare: Sten Ove Pettersson, Hasselfors.

Litteratur: Bengtsson (1974), Backéus (1978).

Beskrivning:

Större delen av myren utgörs av kärr. I myrens västra del finns en tallmosse som delas av en bäck som rinner västerut. I den västra delen dominerar ristuvor och fastmattor. Två uddar skjuter ut mot varandra i myrens mitt. Runt uddarna och öster därom är det mycket sankare med mjukmattor och laggekärr.

Fågelobservationer:

Trana 1 med bo

Ljungpipare 1 par

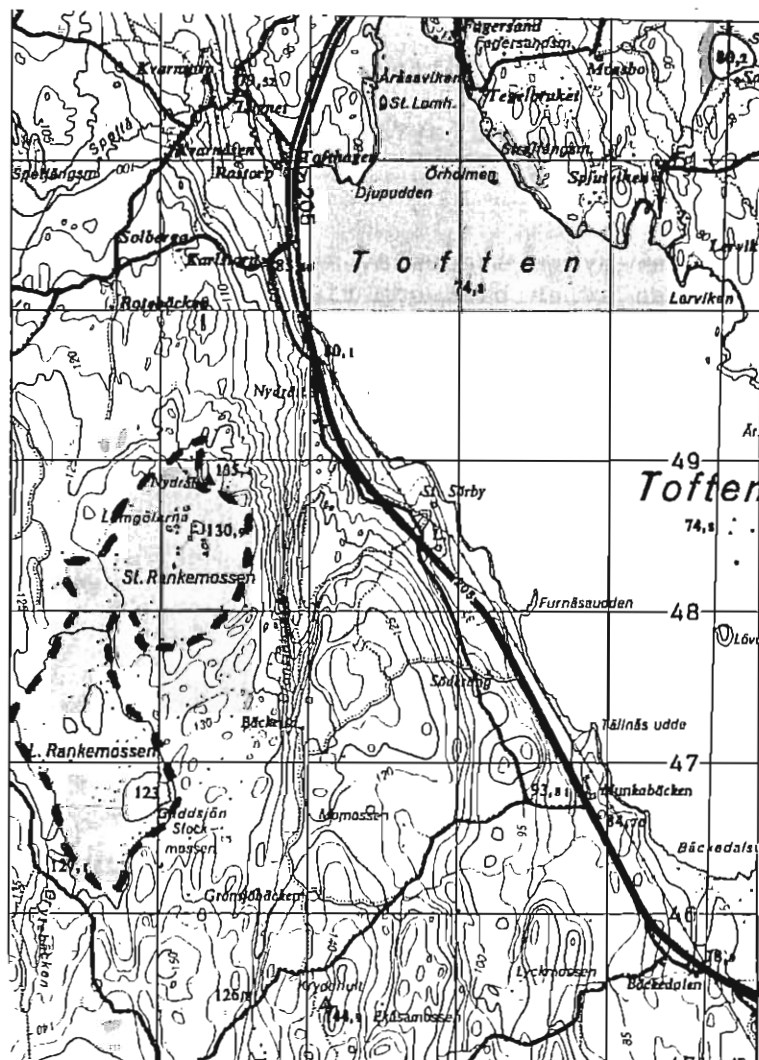
Ängsfiplärka 40 - 50 revir (juni)

Orrspel: Tre tuppar i litet spel.

Övrigt: Stor ansamling av ängsfiplärkor.

Klassificeringsmotiv: -

Skyddsklass: -

45 Stora och Lilla Rankemossen

45 (La 2) STORA OCH LILLA RANKENOSSEN

Laxå kommun

Top.karta: 9 E NO 9 f.

Areal: ca 200 ha.

Inv.datum: 1981-04-17 och 1981-06-20.

Inventerare: Olle Drakenberg, Laxå.

Litteratur: Bengtsson (1974), Backéus (1978).

Beskrivning:

Stora Rankemossen i norr ligger på en bergsplatå och sluttar mot söder. Ett antal gölar med mjukmattor finns i den norra delen, i övrigt domineras myren av ristuvor och fastmattor.

Lilla Rankemossen i söder utgörs av en tallmosse. Den delas av ett östvästligt dråg i förbindelse med Gäddejön i östra kanten. Båda myrarna är orörda.

Fågelobservationer:

Smålom	1 par	Tofsvipa	1
Kanadagås	1 par	Enkelbeckasin	1 revir
Gräsand	2 par	Storspov	2
Knipa	1 par	Grönben	1
Ljungpipare	2 par	Sånglärka	4 revir
		Ängspiplärka	ca 25 revir

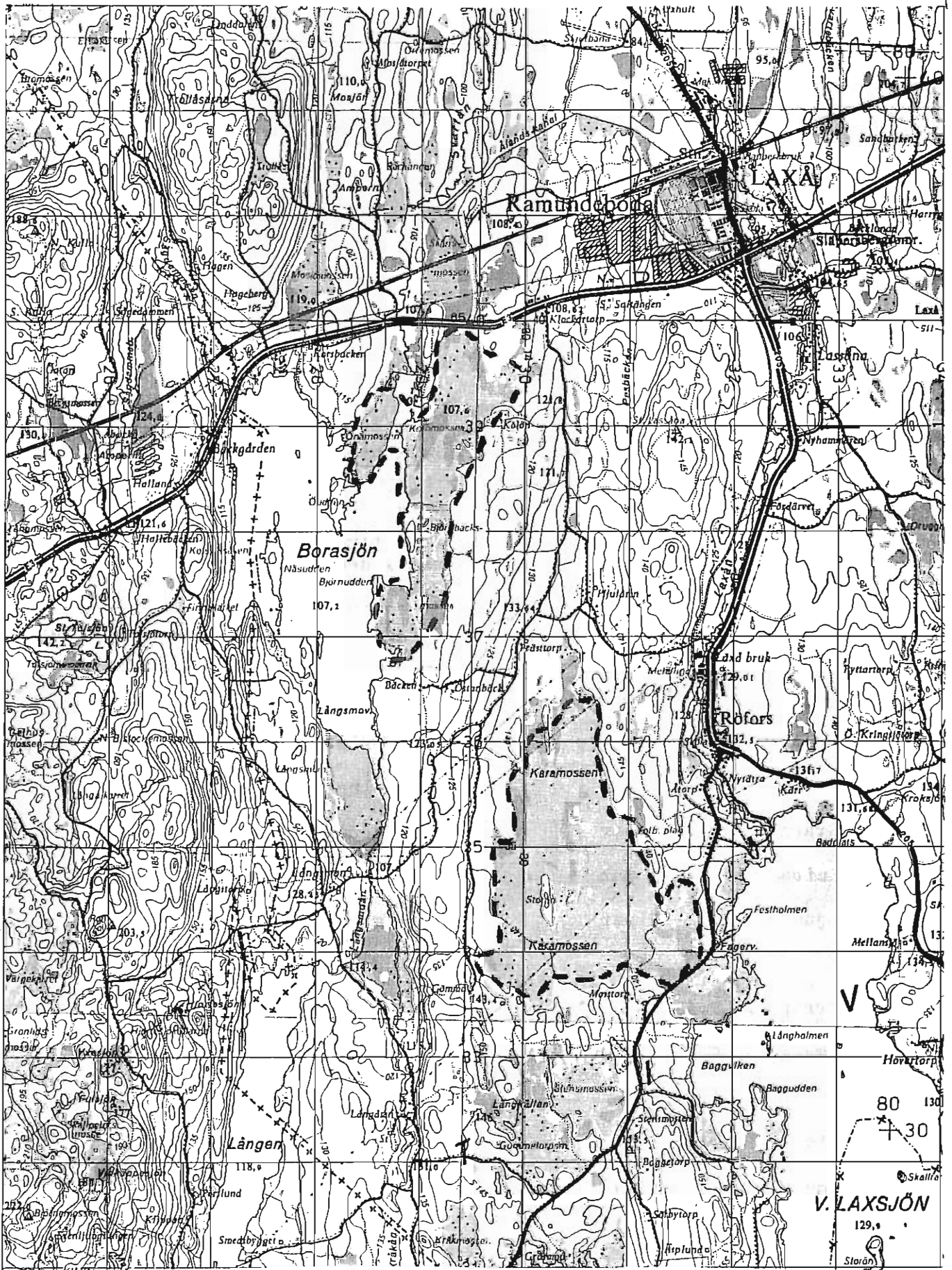
Orrspel: Två orrspel om 13 resp 6 tuppar.

Övrigt: Tjäderspillning på flera ställen, gott om hackspettar. Fiskgjuse och korp överflygande. Trana brukar höras årligen.

Klassificeringsmotiv: Nyckelarterna och orrspelet.

Skyddsklass: 3.

46 Kolömossen-Önamossen-Björnbäcksmossen

47 Karamossen

46 (La 4) KOLÖMOSSEN - ÖNAMOSSEN - BJÖRNBÄCKSMOSSEN

Laxå kommun

Top.karta: 9 E NO 7 f.

Areal: ca 180 ha.

Inv.datum: 1981-04-24 och 1981-06-25.

Inventerare: Alf Pettersson, Laxå.

Litteratur: Backéus (1978).

Beskrivning:

Myrarna ligger vid Borasjöns östra och nordöstra sida.

På Kolömossen finns ristuvor omväxlande med fastmattor och lösbottnar samt några delvis igenvuxna smågölar.

Närmast sjön ett översvänningskärr.

Önamossen ligger på en udde i sjön. Det är en tallmosse.

Björnbäcksmossen har litet mosseplan och är bevuxen med gles tallskog. Gamla torvgravar finns på flera ställen. Europaväg 3 går i norra änden av Kolömossen.

Fågelobservationer:

Kanadagås 1 par med 4 ungar

Gräsand 1 par

Ormvråk 2

Fiskgjuse 1

Trana 2

Enkelbeckasin 1 revir

Storspov 2

Orrspel: Två spel på Kolömossen och ett på Önamossen, samtliga av mindre omfattning.

Övrigt: Flera torrträd och några storholkar finns.

Klassificeringsmotiv: Storspov och trana.

Skyddsklass: 3.

SKVATTRAM

47 (La 6) KARAMOSSEN

Laxå kommun

Top.karta: 9 E NO 6-7 f-g, se sid 112.

Areal: ca 300 ha.

Inv.datum: 1981-05-08 och -10 samt 1981-06-27.

Inventerare: Olle Philipsson, Laxå.

Litteratur: Backéus (1978).

Beskrivning:

I centrala delen sträcker sig ett blött kärr österut från Storön. Kärrret avvattnar en stor del av myren som i övrigt består av mossmark. Nivåskillnaden är på sina ställen rätt markant, mosspartiet sydväst om Storön är upphöjt. Mosseplanen domineras av blöta lösbottnar omväxlande med höljor, ristuvesträngar och smala dråg. Två kraftledningar tvärrar myren och en mindre torvtäkt finns i sydöstra spetsen.

Fågelobservationer:

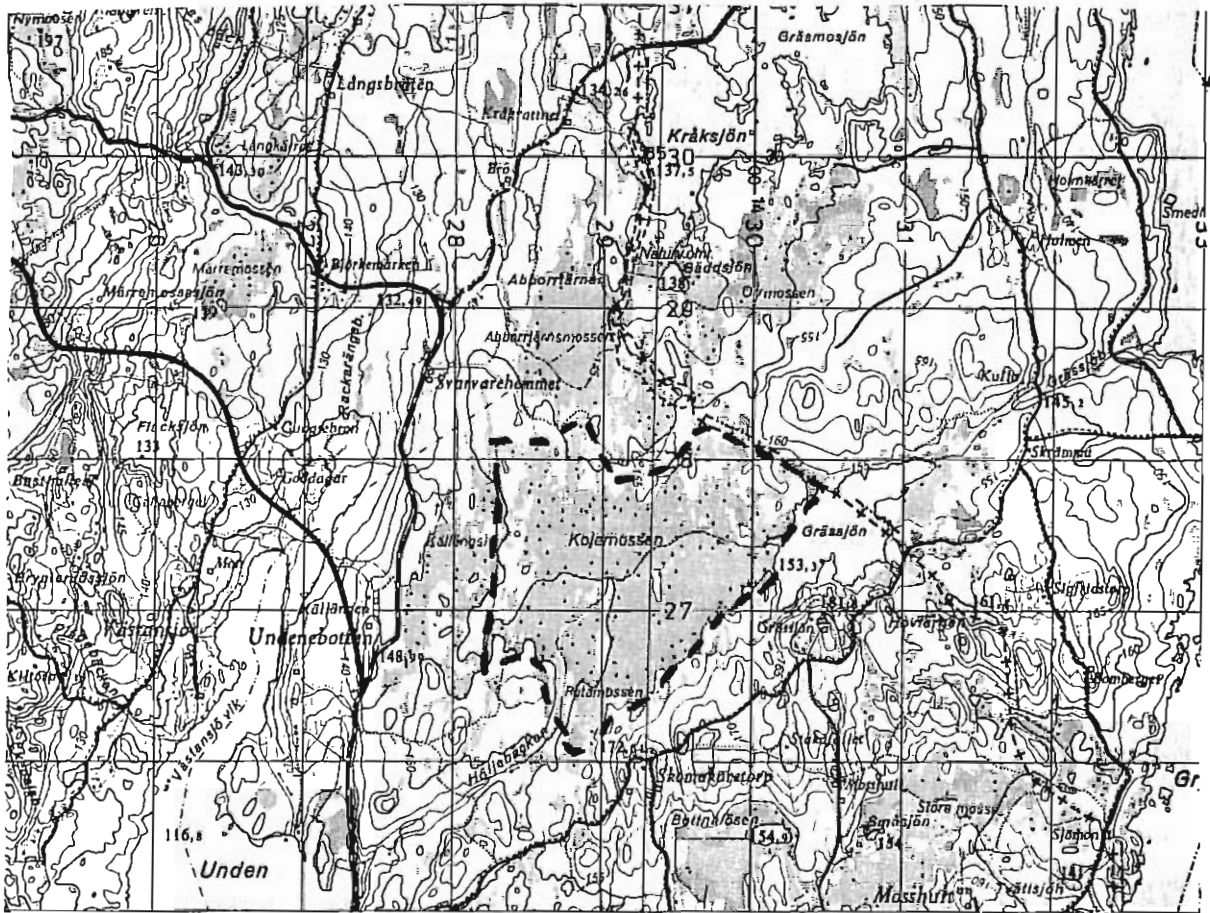
Trana	2	Grönbena	1 par
Ljungpipare	2 par + 1	Sånglärka	2 revir
Tofsvipa	1 par + 1	Ängspiplärka	4 revir
Enkelbeckasin	2 par		
Storspov	3 par		

Orrspel: Medelstort spel (10 tuppar) i södra kanten.

Övrigt: Ormvråk jagar över myren.
Tranor har häckat flera år.

Klassificeringsmotiv: Vadarna.

Skyddsklass: 3.

48 Kojemossen

48 (La 9) KOJEMOSSEN

Laxå kommun

Top.karta: 9 E NO 5 f.

Areal: ca 150 ha.

Inv.datum: 1981-04-25 och 1981-06-25.

Inventerare: Tage Andersson, Laxå.

Litteratur: Backéus (1978).

Beskrivning:

På Kojemossen finns flera moränöar, runt de södra av dessa en spridd förekomst av tall, där är myren också dikad.

Tvärs genom myren rinner Höljebäcken från Grässjön vid östra kanten. Bäckens rinner genom ett lösbottnestråk i västra delen.

Fågelobservationer:

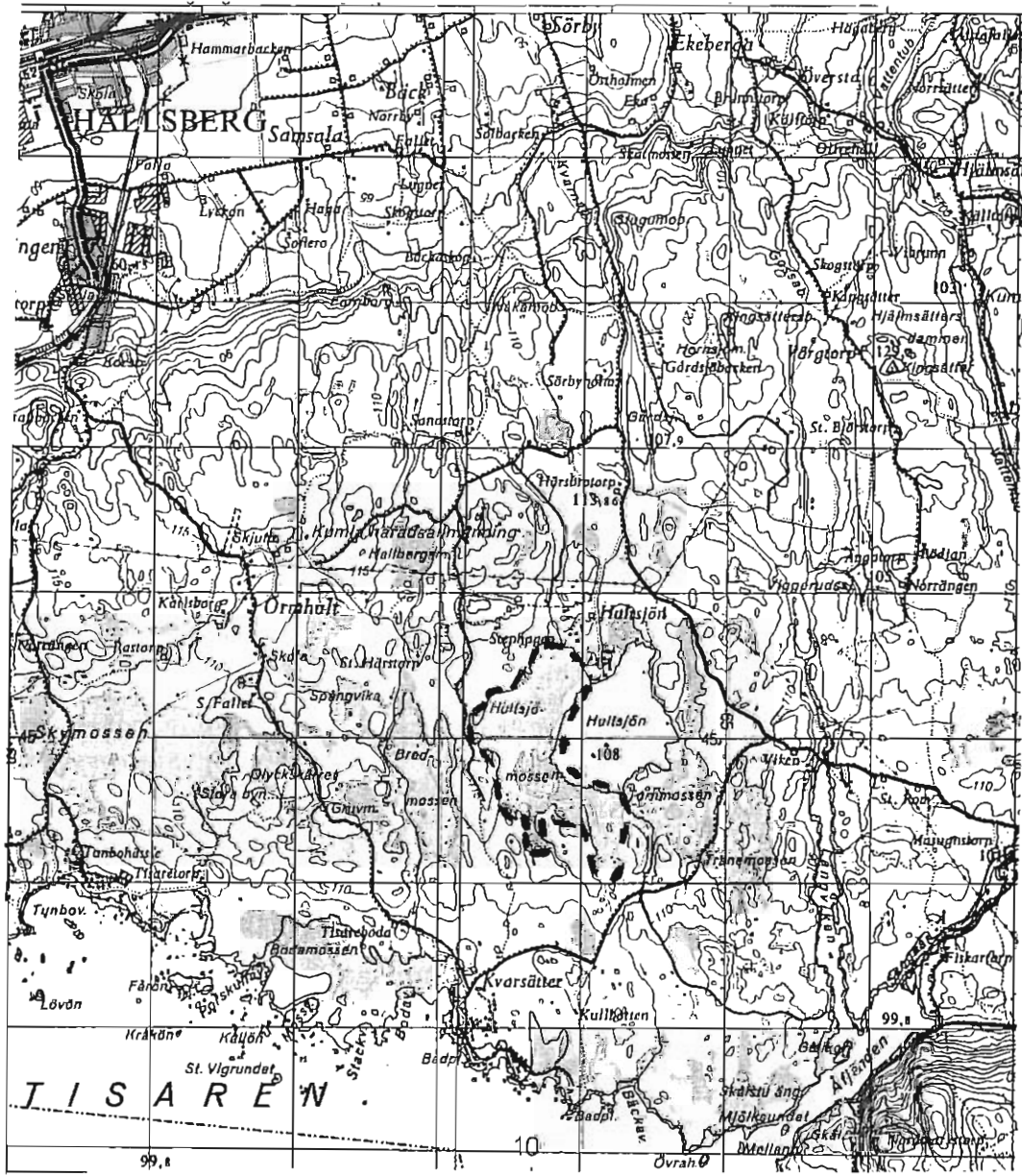
Gräsand	3 par	Tofsvipa	2 par
Knipa	1 par	Ängspiplärka	några par
Ormvråk	1		
Trana	1 par		
Ljungpipare	1 par		

Orrspel: Ett stort spel (15 - 20 tuppar) i östra delen.

Övrigt: Duvhök jagar ofta över myren.
Fiskgjuse har häckat tidigare år.
Enkelbeckasin och storspov uppträder sporadiskt.
Sångsvan och sädgås rastar under flyttningen.
Gott om tjäder på rullstensåsen i norra änden,
den s k Getaryggen.

Klassificeringsmotiv: Orrspelet.

Skyddsklass: 3.

49 Hultsjömosse

49 (Ha 3) HULTSJÖMOSSEN

Hallsbergs kommun

Top.karta: 9 F NV 8-9 c.

Areal: ca 110 ha.

Inv.datum: 1981-05-01 och 1981-07-04.

Inventerare: Sven Nederman, Hallsberg.

Litteratur: Ekholm m fl (1978), Backéus (1978).

Beskrivning:

Myren ligger intill Hultsjön i öster. Närmast sjön en bård med högvuxna tallar, glesa bestånd av tall finns även på mosseplanet i övrigt, tätare i södra delen.

Gamla torvgravar finns i norr och sydväst, fritidsbebyggelse i nordost.

Fågelobservationer:

Kanadagås 1 par

Fiskgjuse 1 par med bo

Tjäder 1

Storspov 1

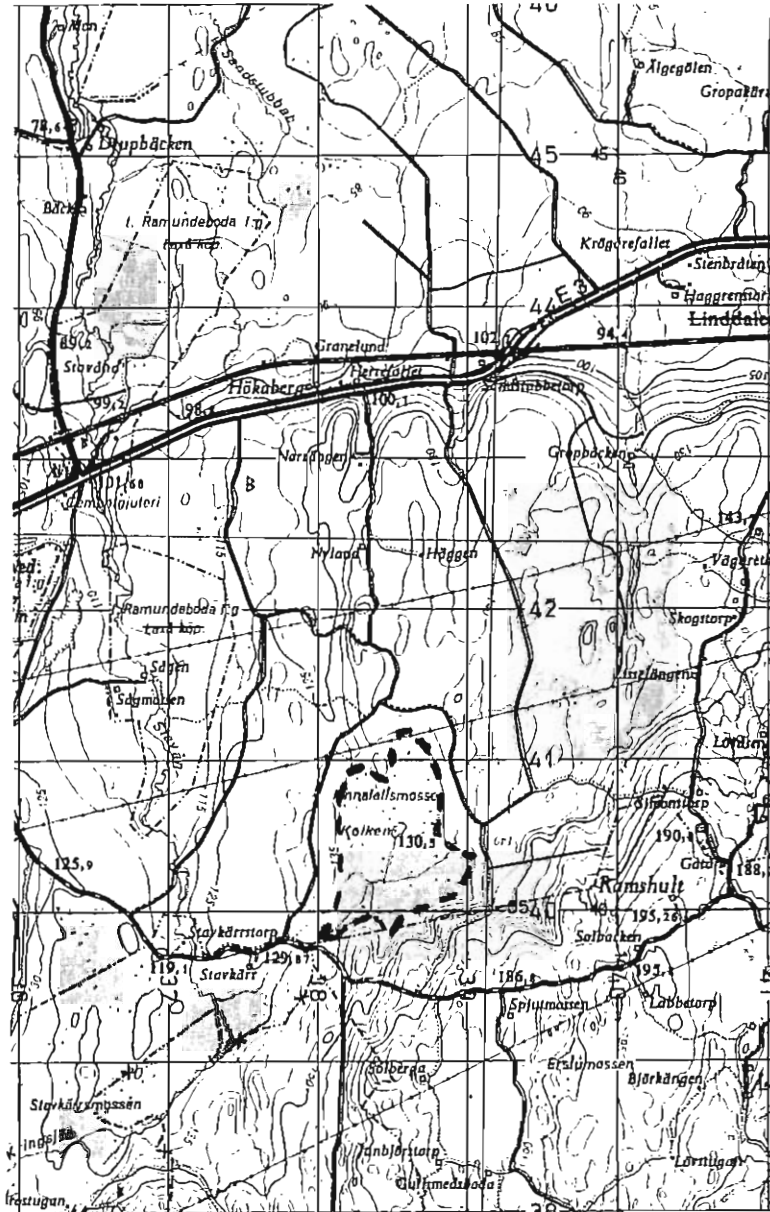
Orrspel: I centrum ett spel om 7 tuppar.

Övrigt: Fiskgjusen har häckat många år.

Klassificeringsmotiv: Orrspelet.

Skyddsklass: 3.

50 Finnafalls mossen

50 (Ha 7) FINNAFALLSMOSSEN

Hallsbergs kommun

Top.karta: 9 E NO 7-8 h.

Areal: ca 60 ha.

Inv.datum: 1981-05-01 och 1981-06-27.

Inventerare: Tommy Forslund, Vretstorp.

Litteratur: Ekholm m fl (1978), Backéus (1978).

Beskrivning:

Finnafallsmossen avvattnas med små bäckar både söderut och norrut. I centrum finns en liten göl, Kolken. Ristuvor och höljor dominerar. Myren är förhållandevis oskadad.

Fågelobservationer:

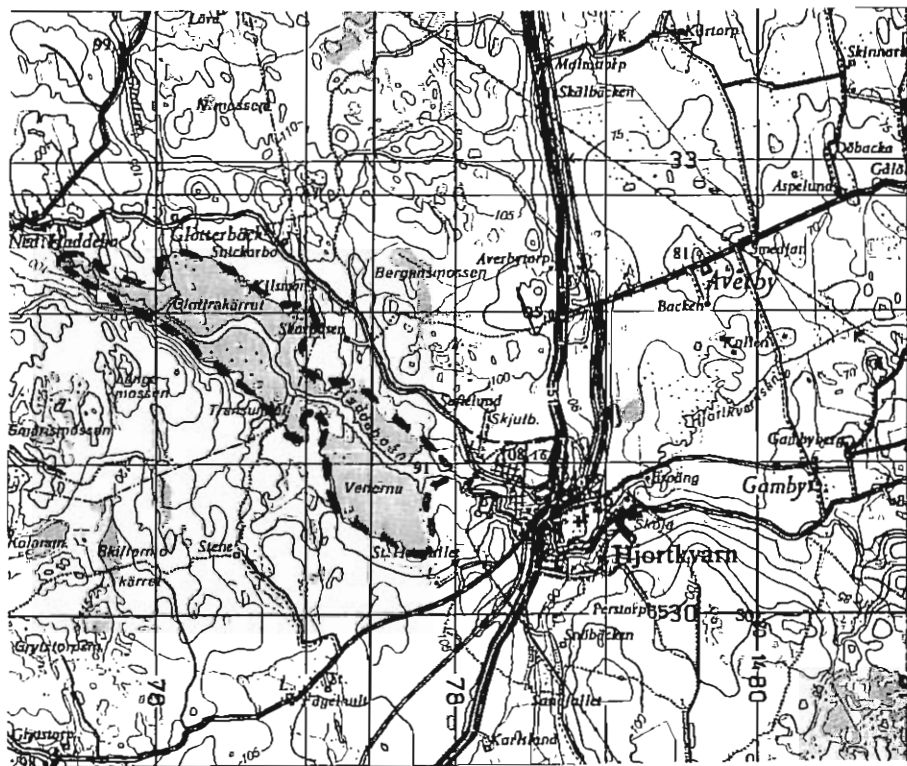
Gräsand	1	Enkelbeckasin	1 revir
Kricka	1 par	Ängspiplärka	3 revir
Ormvråk	1	Buskskvätta	1 revir
Trana	1 hörd		
Ljungpipare	1 par		

Orrspel: Ett litet spel om tre tuppar.

Övrigt: Lärkfalk jagar över myren.
Korp noterades.
Ett orrbo med ägg hittades.

Klassificeringsmotiv: Trana och ljungpipare.

Skyddsklass: 3.

51 Glottrakärret-Venerna

51 (Ha 11) GLOTTTRAKÄRRET - VENERNA

Hallsbergs kommun

Top.karta: 9 F NO 6 f.

Areal: ca 90 ha.

Inv.datum: 1981-04-25, 1981-05-17 och 1981-06-14.

Inventerare: Ingvar Andersson, Örebro.

Litteratur: Ekholm m fl (1978), Backéus (1978).

Beskrivning:

Denna myr är av typ översvänningskärr och breder ut sig på båda sidor av Haddeboån.

Glotttrakärret består av svårframkomlig gungfly med ett svagt utbildat mosstäckte. I kärrets västligaste del finns tre mindre holmar med gammal tallskog.

Längre nerströms ligger Venerna kring den sjö som bildats framför åns fördämning. En liten tallmosse finns i den västra kanten. Venernas östra sida används som barktipp. Sedan 1979-80 pågår en utvidgning av barktippen. Om arbetet fullföljs kommer en stor del av Venerna som fågellokal att förstöras.

Området är troligen länets största översvänningskärr.

Fågelobservationer:

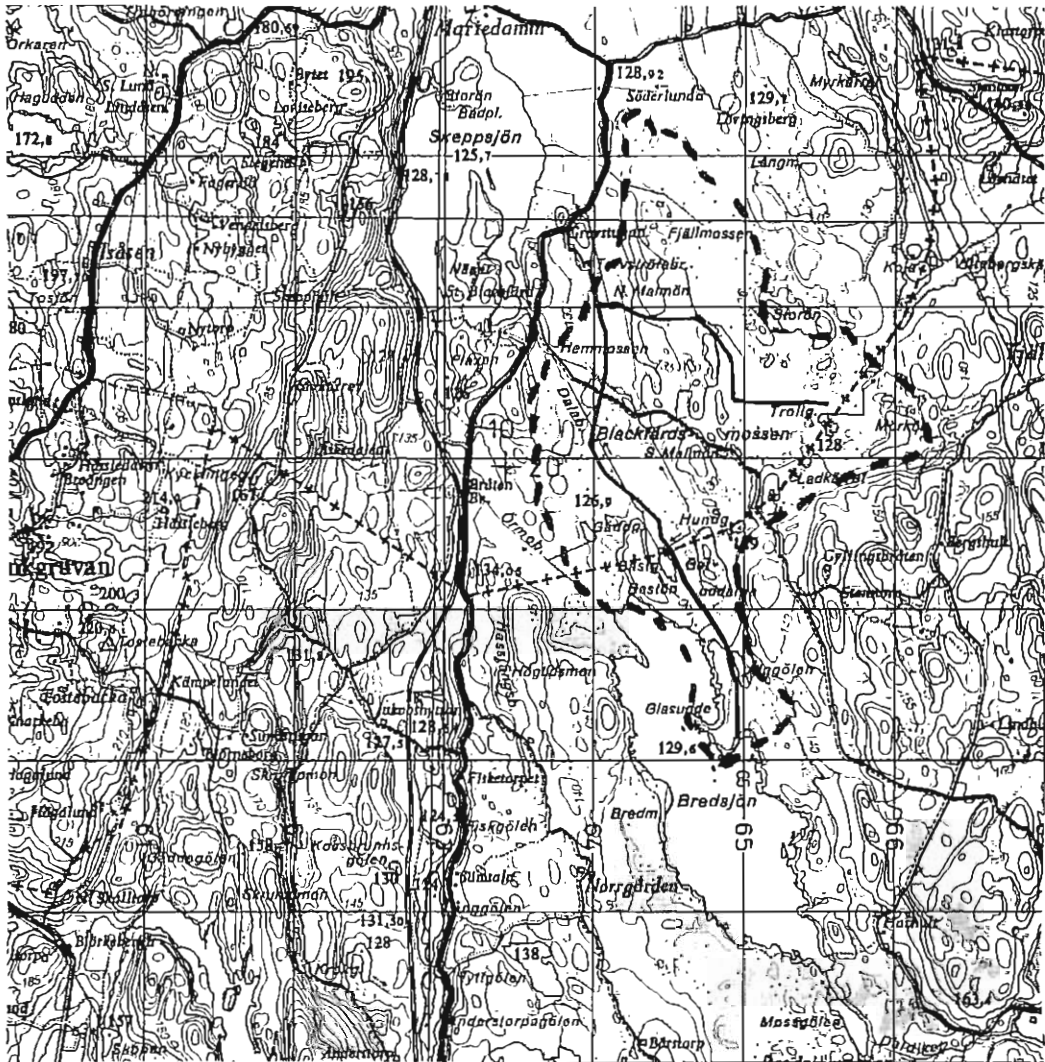
Kanadagås	1 par med 4 ungar	Skogssnäppa	2
Gräsand	2 par	Grönbena	2
Kricka	3 par	Storspov	2 - 3 par
Knipa	2 par	Enkelbeckasin	10 revir
Ormvvråk	1	Sånglärka	2 revir
Fiskgjuse	1	Ängspioplärka	minst 3 revir
Trana	1	Buskskvätta	1 revir
Tofsvipa	4 par	Sävsparrv	minst 3 revir

Orrspel: Ett litet spel varje år.

Övrigt: Ett stort antal rastande och häckande arter finns i området, här översomrar också 50-talet tranor. Området är en av de mest intressanta fågellokalerna i sydöstra Närke.

Klassificeringsmotiv: Totala fågellivet.

Skyddsklass: 3.

52 Blackfärds mossen

52 (-) FJÄLLMOSSEN - BLACKFÄRDSMOSSEN

Askersunds kommun

Top.karta: 9 F SV 4 c-d.

Areal: ca 150 ha.

Inv.datum: 1981-04-26 och 1981-05-27.

Inventerare: Nils-Erik Ström, Askersund.

Litteratur: -

Beskrivning:

Myrarna ligger omedelbart norr om Bredsjön och skiljs från varandra av en barrskogsklädd bergrygg.

Ett flertal vattenfyllda torvgravar finns. Rissträngar mellan dem är numera igenvuxna med tall.

Båda myrarna avvattnas norrut till Skeppssjön.

Järnvägsspår går norrifrån ut över myren.

Fågelobservationer:

Gräsand	2 par	Enkelbeckasin	1 revir
Vigg	2 par	Sånglärka	6 revir
Bivråk	1	Ängspiplärka	8 revir
Ormvråk	2		
Trana	1 par		
Ljungpipare	1		
Tofsvipa	1		

Orrspel: Ett litet spel finns (5 tuppar och 2 hönor).

Övrigt: Storlom häckar i anslutning till Bredsjön. Orrspelet har varit större tidigare år. "Enligt tidigare observationer skulle det varit mycket livligare förr. En av orsakerna kan vara att tallskogen har kommit in på mossen och skurit av den öppna ytan".

Klassificeringsmotiv: Trana och ljungpipare.

Skyddsklass: 3.

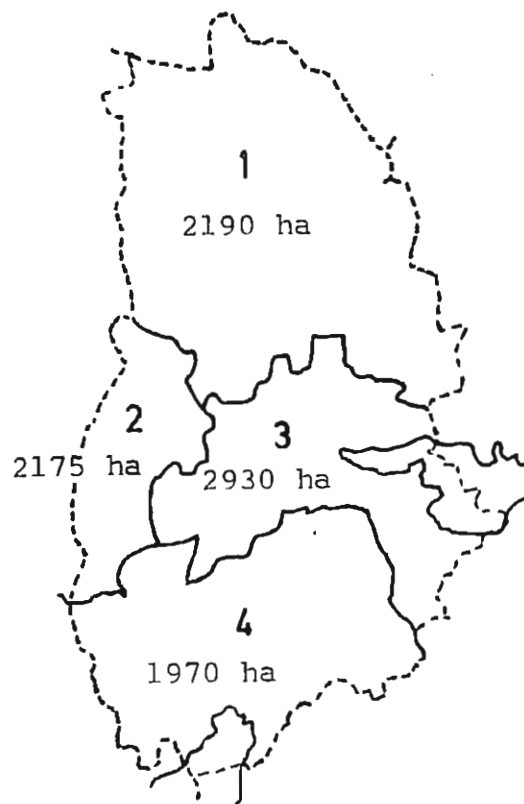
BEARBETNING OCH KOMMENTARER

I detta kapitel bearbetas inventeringsresultatet med avseende på några arters eller artgruppers tätheter i par/km².

Länet är uppdelat i fyra områden enl följande:

- Område 1: Norra länsdelen = Ljusnarsbergs, Hällefors, Lindesberg och Nora kommuner.
- Område 2: Västra länsdelen = Karlskoga och Degerfors kommuner.
- Område 3: Örebro kommun (= "Närkesslätten").
- Område 4: Södra länsdelen = Kumla, Laxå, Hallsbergs och Askersunds kommuner.

Områdesgränser och inventerad myrareal visas i figur 1.

Figur 1

Inventerad myrareal i de fyra områdena.

Täthetsjämförelser görs mellan områdena och med uppgifter från andra delar av Sverige.

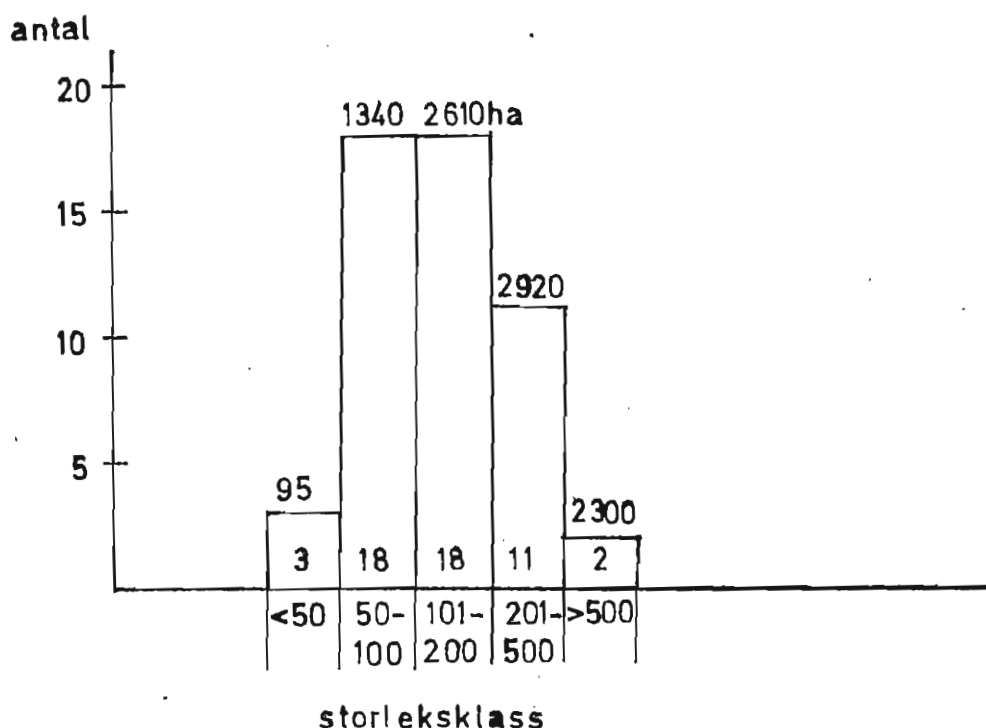
Det bör observeras att resultatet gäller inventerad myrmark.

Tätheterna kan inte överföras till andra biotoper.

Myrrealer

Myrrealerna indelade i fyra storleksklasser framgår av tabell 1 och histogram i figur 2. I tabellen kan utläsas t ex att 18 myrar finns i storleksintervallet 50 - 100 ha.

Totala ytan av dessa uppgår till 1 340 ha med en medelareal av 74 ha. Dessa myrars kommuntillhörighet framgår också av tabellen.

Figur 2

Histogram över myrareal indelad i klasser.

Den inventerade arealen är ungefär lika stor för de fyra områdena och den lilla skillnaden i storleksfördelning torde knappast ha någon betydelse. Stor inverkan på resultatet har däremot beskaffenheten för myrarna i resp område och där är skillnaden större. De flesta myrarna i område 1 och 2 är blöta med inslag av gölar eller höljor. Med få undantag, främst i område 2, ligger dessa myrar i skogsmark väl avskiljda från tätbebyggelse. I område 3 och 4 är däremot åtskilliga myrar av typen tuviga högmossar. Flera av dessa är avgränsade från omgivande odlingsmark bara genom en smal trädbård eller utsatta för omfattande torvtäkt.

Fågeltätheter

Vid beräkningen av tätheten för en viss art har varje revir fått representera ett par, medan antalet individer har översatts till det troligaste antalet par. Metoden kan vara en aning osäker, men jag tror att slutsiffrorna påverkas högst marginellt.

Endast årets resultat ingår i beräkningarna, vilket betyder att myr nr 15 Trangärdet är klart underskattad.

För gruppen vadare och för några enskilda arter har tätheten i par/km² myrmark beräknats.

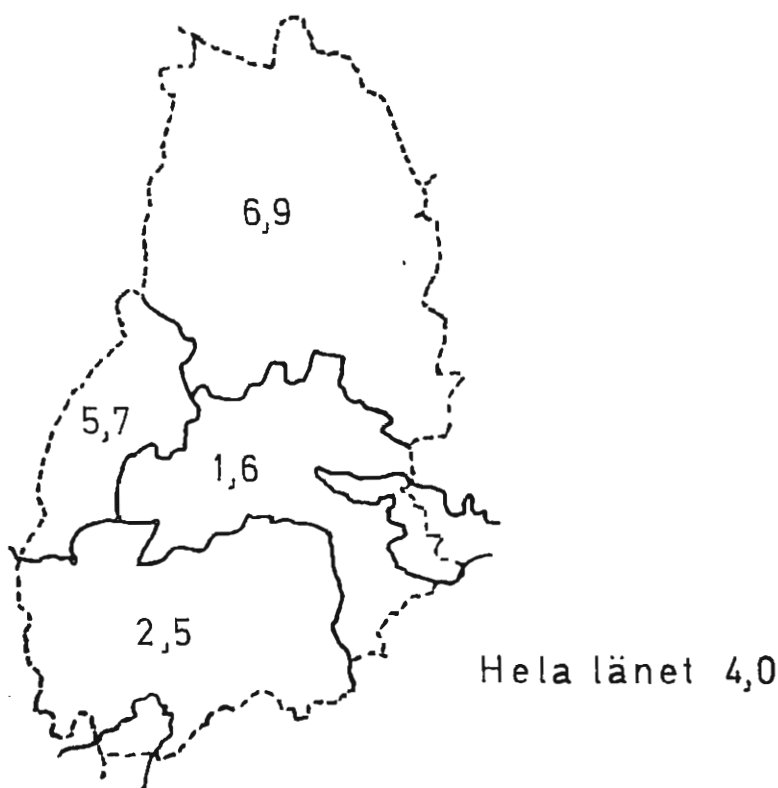
På länets inventerade myrmar förekommer vadarna i genomsnitt med 4,0 par/km².

Från Dalarna anges en medeltäthet av 4,4 par/km² för drygt 25 000 ha inventerad myr. (S-Å Svensson muntl). Vadartätheten ökar norrut och har i Västernorrlands län uppnått 7,5 par/km² på 7 960 ha myrmark. (Simonsson och Dynesius 1980).

Sin tätaste förekomst i Örebro län har vadarna i de norra och västra delarna, med 6,9 par/km² i område 1 och 5,7 par/km² i område 2.

Betydligt glesare är förekomsten på Närkes myrmar, som i huvudsak är av högmossekaraktär, och i södra länsdelen, (1,6 resp 2,5 par/km²).

VADARE

Figur 3

Vadartätheten i par/km².

I vadargruppen intar ljungpipare och enkelbeckasin tätplatsen med 1,1 par/km² i länet som helhet.

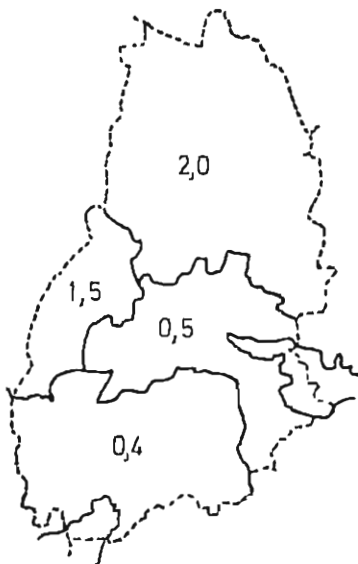
Även dessa arter var för sig förekommer tätast i norra och västra delarna av länet, glest i övrigt.

Liknande utbredningsmönster visar grönbenan som dock är betydligt mer sparsam i länet.

Sparsam i hela länet är också storspoven som totalt uppnått 0,4 par/km². Denna art har därmed samma täthet som i Västernorrlands län (Simonsson och Dynesius 1978).

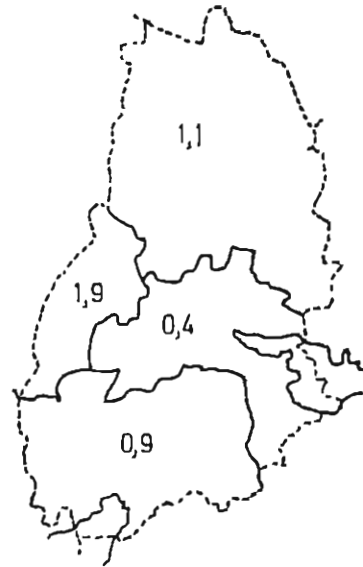
Av övriga arter har jag valt att endast behandla förekomsten av smålom och trana. Smålommen förekommer som tidigare nämnts här i utkanten av sitt utbredningsområde. Tätheten är endast 0,2 par/km² i hela länet med mycket gles förekomst i den sydöstra halvan av länet. För tranans vidkommande blir siffrorna något högre och tranor kan sägas vara lika vanliga eller ovanliga, som storspov på våra myrar. Båda arterna häckar också i andra biotoper, men storspoven visar en kraftig nedgång i åker- och ängsmark.

LJUNGPIPARE

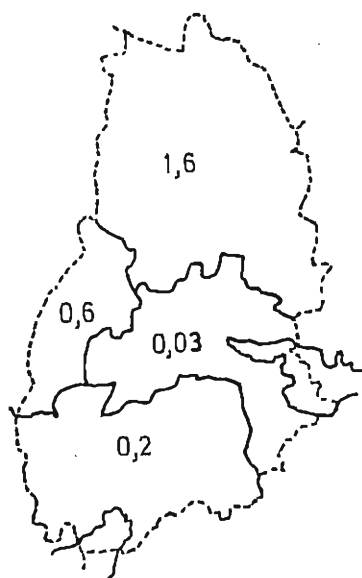
Hela länet 1,1

ENKELBECKASIN

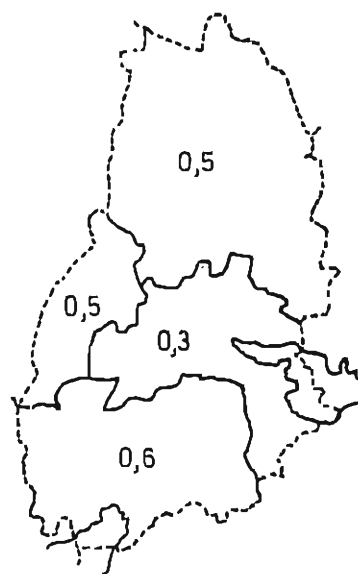
Hela länet 1,1

GRÖNBENA

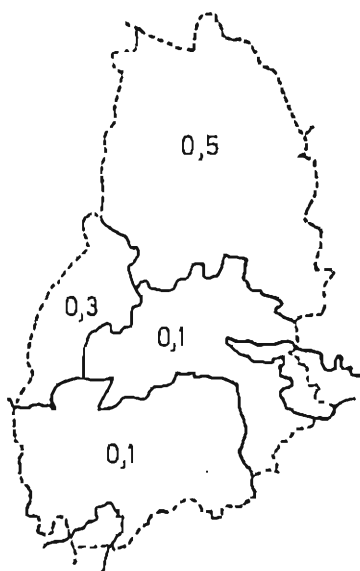
Hela länet 0,6

STORSPÖV

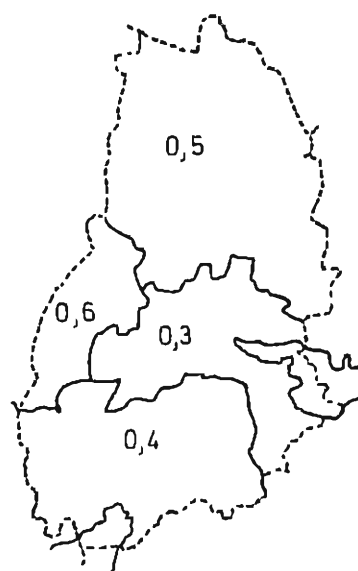
Hela länet 0,4

SMÅLOM

Hela länet 0,2

TRANA

Hela länet 0,4

LITTERATURFÖRTECKNING

1. Backéus, J 1978 Skyddsvärda myrar i Örebro län.
Länsstyrelsen i Örebro län. 1978.
2. Bengtsson, A-M Översiktlig naturinventering av Laxå kommun.
Länsstyrelsen i Örebro län. 1974.
3. Bylin, K 1980 Tranans uppträdande under häckningstiden.
Vår Fågelvärld 39 (1980) : 15-19.
4. Ekholm, E Översiktlig naturinventering av Nora kommun.
Länsstyrelsen i Örebro län. 1975.
5. Ekholm, E Översiktlig naturinventering av Lindesbergs
kommun.
Länsstyrelsen i Örebro län. 1976.
6. Ekholm, E och
Hallin, G Översiktlig naturinventering av Hallsbergs
kommun.
Länsstyrelsen i Örebro län. 1978.
7. Ekholm, E och
Hallin, G Översiktlig naturinventering av Askersunds
kommun.
Länsstyrelsen i Örebro län. 1980:3.
8. Ekvall, A-M Översiktlig naturinventering av Degerfors
kommun.
Länsstyrelsen i Örebro län. 1975.
9. Furuholm, L Översiktlig naturinventering av Kumla kommun.
Länsstyrelsen i Örebro län. 1972.
10. Furuholm m fl Översiktlig naturinventering av Örebro kommun.
Länsstyrelsen i Örebro län. 1973.

11. Ljung, E   Översiktlig naturinventering av Karlskoga kommun.
Länsstyrelsen i Örebro län. 1975.
12. Simonsson, P och   Fågelmyrar i Västernorrlands län.
Dynesius, M   Länsstyrelsen i Västernorrlands län. 1980.
13. Svensson, S 1978   BIN. Biologiska inventeringsnormer.
FÅGLAR. Statens naturvårdsverk, Vällingby.
14. Svensson, S 1978b   Förenklad revirkarteringsmetod för inventering av fåglar på myrar och mossar.
Vår Fågelvärld 37 (1978) : 9-18.
15. Sveriges Ornitologiska Förening, 1978   Sveriges Fåglar. Stockholm.
16. Ursberg, K   Översiktlig naturinventering av Hällefors kommun.
Länsstyrelsen i Örebro län. 1976.
17. Ursberg, K   Översiktlig naturinventering av Ljusnarsbergs kommun.
Länsstyrelsen i Örebro län. 1976.

NOF.Myrinventering i Örebro län 1981.

Instruktion.

Avsikt: Att kartlägga fågelfaunan för att ge underlag för bedömning av myrarnas skyddsvärde från ornitologisk synpunkt. Inventeringen utförs som en linjetaxering vid två tillfällen.

Första tillfället: Senare hälften av april.

Andra tillfället: Senare hälften av juni.

Tid på dygnet: Morgon och förmiddag, helst med övernattning.

Metod: Linjetaxering. Börja med att avspana i 5 minuter från myrkanten. Linjeavstånd 200-300 meter som dock avpassas efter framkomligheten.

Stanna ofta och gör observationer och tag också med arter i kantzonen och på myrholmarna. Markera gärna observationerna på kartan och använd då förkortningarna i resultattabellen samt normerna i Svensk häckfågeltaxering.

Exempel:	LP ♂+♀	par av ljungpipare
	TO*	bo av tofsvipa
	TO	varnande tofsvipa
	Ⓢ	sjungande sånglärka
	EB	observerad enkelbeckasin
	Ⓤ --- Ⓤ	två grönbenor spelar samtidigt

Gör gärna en komplett artlista på särskilt artkort!

Blanketten: Fyll i myrdata (läge t.ex. nära sjö eller ort).
Fyll i persondata.
Fyll i inventeringsdata: klockslag för start och slut, tidsåtgång i tim och min. Ungefärlig temperatur. Vinden med ungefärlig riktning och styrka (svag, måttl., frisk).
Moln: klart, halvklart eller mulet.
Plats för en tredje inventering finns

Observationer: Fyll i enligt exempel för inventeringarna 1 och 2. Uppgifter från en tredje, kompletterande inventering kan lämnas i kolumnen "övrigt" eller på blankettens baksida.

Fyll också i blankettens baksida!

Rapportering: Skicka in ifylld blankett och karta med markeringar till:

Leif Sandgren
Tuppa Klaras väg 18
702 29 Örebro

LYCKA TILL! HA DET SÅ TREVLIGT PÅ FÅGELMYREN. '

Äldre observationer och tidigare kännedom. (Fortsätt gärna på separat papper)	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
Kompletterande beskrivning (gölar, holmar o.likn.)	<hr/> <hr/> <hr/>
Biotop i kantzon (<i>sumpskog</i> , lövskog o.s.v.)	<hr/> <hr/>
Kulturpåverkan (torvtäkt, dikning m.m.)	<hr/> <hr/>
Övriga fågeliakttagelser av intresse Orrspel Större ansamlingar Spybollar Boträd Torrstubbar Fjädrar Storholkar Jagande arter Annat	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
Däggdjur	<hr/> <hr/>
Övriga informationer	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
Sänd rapporten till	Leif Sandgren Tuppa Klaras väg 18 702 29 Örebro

